T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KIRKLARELİ KENT MERKEZİ AÇIK YEŞİL ALANLARININ NİTELİK VE NİCELİK AÇISINDAN İRDELENMESİ

Kadiriye ÇULHA
YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI
Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Beyza ŞAT GÜNGÖR
Edirne
2013

KIRKLARELİ KENT MERKEZİ AÇIK YEŞİL ALANLARININ NİTELİK VE NİCELİK AÇISINDAN İRDELENMESİ

KADİRİYE ÇULHA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

EDİRNE-2013

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. H. Burcu ÖZGÜVEN

Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Beyza ŞAT GÜNGÖR

Tez Danışmanı

Bu tez, tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından Mimarlık Anabilim Dalında bir Yüksek lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri İmza

Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN

Prof. Dr. Şazuman SAZAK

Yrd. Doç. Dr. Beyza ŞAT GÜNGÖR

Tarih: 07/06/2013

TEZ DOĞRULUK BEYANI
T.Ü.FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
DOĞRULUK BEYANI

İlgili tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını beyan ederim.

07 /06/ 2013

Kadiriye ÇULHA

Yüksek Lisans Tezi
"Kırklareli kent merkezi açık yeşil alanlarının
nitelik ve nicelik açısından irdelenmesi"
T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

ÖZET

Kentsel ortamlarda özellikle açık yeşil alanlar, ekolojik, ekonomik, fiziksel, toplumsal, estetik işlevleri ile kaliteli yaşam çevrelerinin oluşumunda önemli rol oynamaktadırlar. Bu yüzden kentsel ortamlarda yeşil alanların önemi gün geçtikçe artmaktadır. 2007 yılında Kırklareli Üniversitesinin kurulmasıyla birlikte hızlı bir kentleşme sürecine giren Kırklareli kent merkezinde yeşil alanlar açısından gereksinimler bu çalışma kapsamında tespit edilmiştir. Çalışma ile Kırklareli ili yeşil alanlarının alt yapısı oluşturulmak istenmiştir. Buna göre Türkiye standartlarında Kırklareli kenti yeşil alanları irdelenmiştir.

Bu çalışmada öncelikle açık ve yeşil alanlara ait tanım ve standartlar belirlenmiş, Kırklareli kent merkezinin doğal ve kültürel özellikleri açıklanmıştır. Gözlem, yerinde tespit, analiz ve değerlendirme yöntemleri kullanılarak kent merkezinin açık ve yeşil alanları tespit edilmiştir. Kent merkezinin 12 mahalleye ayrıldığı belirlenmiş olup, mahalle bazında kentin mevcut açık yeşil alanları, nitelik ve nicelik açısından 11 kategoride irdelenmiştir. Bu kategoriler; açık yeşil park alanları, çocuk oyun alanları, resmi kurum bahçeleri, mezarlıklar, eğitim kurum bahçeleri, askeri alanlar, ağaçlandırma sahaları, spor alanları, dini tesis bahçeleri, kavşaklar-refüjler ve akarsu kenarı yeşil alanlarıdır. Çalışmanın sonucunda kent merkezinde 34 adet park alanı, 37 adet çocuk oyun alanı ve 19 adet spor alanı tespit edilmiştir. Türkiye standartlarına göre 1,5 m²/kişi olması gereken çocuk oyun alanı 0,1 m²/kişi, 2 m²/kişi olması gereken spor alanı da 1 m²/kişi olarak tespit edilmiştir. Kent bütününde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının standartlara göre 10 m²/kişi olması gerekirken, 1,8 m²/kişi olduğu saptanmıştır.

Yıl : 2013

Sayfa Sayısı : 143

Anahtar Kelimeler : Kentsel yeşil alanlar, açık-yeşil alanlar, Kırklareli kent merkezi, yeşil alan nitelikleri, yeşil alan standartlar

Master Thesis
"The Study on Quantity and Quality of Open Urban
Green Spaces in the Center of Kırklareli Province"
Trakya University Institute of Science,
Department of Architecture

ABSTRACT

Green spaces have big importance on creating qualified living environments in urban areas with their functions of ecological, economical, physical, social and esthetic. For this reason; the importance of green spaces increase in urban areas. Needs for green spaces are determined in the scope of this study for Kırklareli city center which rapidly urbanized after the establishment of Kırklareli University in 2007. With this study; the green spaces' base map of Kırklareli city center wanted to be formed and green spaces of Kırklareli city center were examined according to the Turkey green spaces' standards.

In this study; firstly the definition and standards of green spaces indicated and natural and cultural features of Kırklareli city center explained. The total green spaces of Kırklareli city center are determined by using survey, on-site monitoring, and analysis and evaluation methods. Kırklareli city center is including 12 neighborhood units and the green spaces of city center are examined in 11 categories. These categories are parks, playgrounds, public enterprises' gardens, military areas, afforestation areas, sport areas, religious construction green spaces, refugees and riparian green spaces. Totally 34 parks, 37 playgrounds and 19 sport areas determined as functional green spaces in Kırklareli city center. Playground areas determined as 0,1 m²/per person which should be 1,5 m²/per person and sport areas determined as 1 m²/per person which should be 2 m²/per person according to the Turkey standards. And finally for the total Kırklareli city center current green spaces measured as 1,8 m²/per person while it should be 10 m²/per person according to the green space standards of Turkey.

Year : 2013

Number of Pages : 143

Keywords : Urban green spaces, open green spaces, Kırklareli province, Quality of green spaces, standards of green spaces

ÖNSÖZ

Tez konusunun seçilmesi ve hazırlanması sırasında yardımları ile çalışmamı yönlendiren değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Beyza ŞAT GÜNGÖR'e, tez jürimde yer alan sayın Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN ve sayın Prof. Dr. Şazuman SAZAK'a, bana mesleğimi kazandıran ve sevdiren emeği geçen tüm hocalarıma, yardımlarını gördüğüm Kırklareli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü ile İmar İşleri Müdürlüğü'nde görevli çalışanlara, tez çalışmamı hazırlarken desteklerini esirgemeyen aileme ve her zaman yanımda olan Mustafa OZANGÜÇ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamı, bugünlere gelmemi sağlayan sevgili babam İshak ÇULHA, annem Seyide ÇULHA, ağabeylerim ile eşleri İsa-Nilay ÇULHA, Cem-Zehra ÇULHA ve nişanlım Mustafa OZANGÜÇ'e armağan ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
SİMGELER VE KISALTMALAR	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
TABLOLAR LİSTESİ	xiv
BÖLÜM 1. GİRİŞ	1
BÖLÜM 2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI	4
2.1. Açık ve Yeşil Alanlar	4
2.1.1. Açık ve Yeşil Alan Kavramları	4
2.1.2. Açık ve Yeşil Alanların Önemi	7
2.1.3. Açık ve Yeşil Alanların Fonksiyonları	8
2.1.4. Açık ve Yeşil Alanların Sınıflandırılması	10
2.2. Açık-Yeşil Alan Standartları ve Bazı Ülkelerdeki Durumu	13
2.2.1. Amerika'da Açık-Yeşil Alan Standartları	15
2.2.2. Bazı Avrupa Ülkelerinde Açık-Yeşil Alan Standartları	15
2.2.3. Türkiye'deki Açık-Yeşil Alan Standartları	16
BÖLÜM 3. MATERYAL VE YÖNTEM	20
3.1. Materyal	20
3.1.1. Araştırma Alanının Doğal ve Kültürel Özellikleri	21
3.1.1.1. Coğrafi Konumu	21

3.1.1.2. Jeomorfolojik ve Topoğrafik Özellikler 22

3.1.1.3. Jeolojik Yapı ve Depremsellik Durumu 26

3.1.1.4. Hidrolojik Yapı 30

3.1.1.5. Toprak 32

3.1.1.6. Doğal Bitki Örtüsü 35

3.1.1.7. İklim Özellikleri 38

3.1.1.8. Tarihi Gelişim Süreci 40

3.1.1.9. Ulaşım Ağı 43

3.1.1.10. Nüfus Yapısı 44

3.1.1.11. Sosyo-Ekonomik Yapı 49

3.2. Yöntem 51

BÖLÜM 4. ARAŞTIRMA BULGULARI 53

4.1. Kırklareli Kent Merkezinin Mahallelere Göre

Açık ve Yeşil Alanlarının Nicel ve Niteliksel Durumu 53

4.1.1. Akalar Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 53

4.1.2. Bademlik Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 59

4.1.3. Cumhuriyet Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 65

4.1.4. Demirtaş Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 72

4.1.5. Doğu Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 77

4.1.6. İstasyon Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 80

4.1.7. Karacaibrahim Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 87

4.1.8. Karahıdır Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 96

4.1.9. Karakaş Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 100

4.1.10. Kocahıdır Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 110

4.1.11. Pınar Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 116

4.1.12. Yayla Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu 121

4.2. Kırklareli Kent Merkezi Bütününde Açık ve Yeşil Alanlarının Nicel ve Niteliksel Durumu 124

BÖLÜM 5. SONUÇ VE ÖNERİLER 129

EKLER 135

KAYNAKLAR 137

ÖZGEÇMİŞ 143

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar	Açıklama
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
DSİ	Devlet Su İşleri
GIS	Geographic Information Systems (Coğrafi Bilgi Sistemleri)
İÖO	İlköğretim Okulu
KLÜ	Kırklareli Üniversitesi
KYK	Kredi ve Yurtlar Kurumu
MSB	Milli Savunma Bakanlığı
MYO	Meslek Yüksek Okulu
TEM	Trans European Motor Way (Avrupa Transit Karayolu)
T.E.K	Türkiye Elektrik Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1. Açık-yeşil alanların mülkiyet durumuna göre sınıflandırılması 11
Şekil 3.1. Kırklareli kent merkezinden genel görünüm 21
Şekil 3.2. Kırklareli'nin Türkiye'deki konumu ve çalışma alanı sınırları 22
Şekil 3.3. Trakya Bölgesi'nin topografyası 23
Şekil 3.4. Kırklareli ili topoğrafik uydu görüntüsü 24
Şekil 3.5. Kırklareli ili morfoloji haritası 25
Şekil 3.6. Trakya Bölgesinin genel jeolojik haritası 27
Şekil 3.7. Kırklareli ili jeoloji haritası 28
Şekil 3.8. Kırklareli ili deprem haritası 29
Şekil 3.9. Kırklareli ili hidroloji haritası 31
Şekil 3.10. Kırklareli ili Longoz ormanları 37
Şekil 3.11. Kırklareli kent merkezindeki bitkilendirme 38
Şekil 3.12. Kırklareli kent merkezi Walter İklim Diagramı 40
Şekil 3.13. Kırklar Tepesinin Yayla Mahallesi ve şehir merkezine göre konumu 42
Şekil 3.14. Kırklareli ili karayolları haritası 45
Şekil 3.15. Kırklareli kent merkezi cinsiyet ve yaş gruplarına göre nüfus piramidi 47
Şekil 4.1. Hamza Baba cami 54
Şekil 4.2. Kara Hüseyin Parkı 56
Şekil 4.3. Üzüm Salkımı çocuk oyun alanı 56
Şekil 4.4. Söğütçük Çeşme meydanı 57
Şekil 4.5. Akalar Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 58
Şekil 4.6. Badem Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 61
Şekil 4.7. Çam Parkı 62
Şekil 4.8. Gelişim Parkı çocuk oyun alanı 62
Şekil 4.9. Bademlik Merkez Parkı çocuk oyun alanı 63
Şekil 4.10. Bademlik Cami bahçesi 63
Şekil 4.11. Bademlik Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 64
Şekil 4.12. Adile Naşit Parkı ve çocuk oyun alanı 67
Şekil 4.13. Cumhuriyet Parkı 67
Şekil 4.14. Ali Nazmi Üstündağ spor tesisleri 68

Şekil 4.15. Mimoza çocuk oyun alanı 68
Şekil 4.16. Şirinler çocuk oyun alanı 69
Şekil 4.17. Gökkuşağı çocuk oyun alanı 69
Şekil 4.18. 75. Yıl Parkı 70
Şekil 4.19. 200 Konutlar Lokali ağaçlandırma sahası 70
Şekil 4.20. Cumhuriyet Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 71
Şekil 4.21. Karaumur Anıt Parkı 74
Şekil 4.22. Balkan Parkı 74
Şekil 4.23. Taş Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 75
Şekil 4.24. Hızırbey Cami bahçesi 75
Şekil 4.25. Demirtaş Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 76
Şekil 4.26. Ferah Parkı 78
Şekil 4.27. Ahmet Mithat İlköğretim Okulu bahçesi 78
Şekil 4.28. Doğu Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 79
Şekil 4.29. Festival Alanı 82
Şekil 4.30. Defne Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 83
Şekil 4.31. Bey Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 83
Şekil 4.32. Ayçiçeği çocuk oyun alanı 84
Şekil 4.33. İstasyon çocuk oyun alanı 84
Şekil 4.34. 150. Yıl Demiryolu çocuk oyun alanı 85
Şekil 4.35. İstasyon Mahallesi açık yeşil park alanı 85
Şekil 4.36. İstasyon Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 86
Şekil 4.37. Barış Parkı çocuk oyun alanı ve spor alanı 90
Şekil 4.38. Çilek Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 90
Şekil 4.39. Karagöz Parkı 91
Şekil 4.40. Siteler Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 91
Şekil 4.41. Arı Kuşu çocuk oyun alanı 92
Şekil 4.42. Hacivat çocuk oyun alanı 92
Şekil 4.43. Karagöz çocuk oyun alanı 93
Şekil 4.44. Uğur Böceği çocuk oyun alanı 93
Şekil 4.45. Arpalık Cami bahçesi 94
Şekil 4.46. Kırklareli Müze bahçesi 94

Şekil 4.47. Karaca İbrahim Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 95
Şekil 4.48. Dört Bacak Anıt Parkı ve Çocuk Oyun Alanı 98
Şekil 4.49. Kiraz Parkı ve çocuk oyun alanı 98
Şekil 4.50. Karahıdır Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 99
Şekil 4.51. Vilayet Meydanı açık yeşil park alanı 103
Şekil 4.52. Kırklareli Atatürk stadyumu ve açık spor tesisleri 104
Şekil 4.53. İstasyon Caddesi 104
Şekil 4.54. Sabahattin Ali Parkı 105
Şekil 4.55. Ahmet Cevdet Paşa Parkı çocuk oyun alanı 105
Şekil 4.56. Barış Manço çocuk oyun alanı 106
Şekil 4.57. Çınar Parkı spor aletleri 106
Şekil 4.58. Kardelen Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 107
Şekil 4.59. Poyraz çocuk oyun alanı 107
Şekil 4.60. Yeşil Elma çocuk oyun alanı 108
Şekil 4.61. 100. Yıl çocuk oyun alanı 108
Şekil 4.62. Karakaş Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 109
Şekil 4.63. Kırk Şehitlik Anıtı 112
Şekil 4.64. Kırklar Parkı 112
Şekil 4.65. Şehitlik 113
Şekil 4.66. Vahit Lütfü Salcı parkı 113
Şekil 4.67. Ateş Böceği çocuk oyun alanı 114
Şekil 4.68. Balabanbaba çocuk oyun alanı 114
Şekil 4.69. Kocahıdır Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 115
Şekil 4.70. Beyaz Tavşan çocuk oyun alanı ve spor aletleri 118
Şekil 4.71. Kaya Siteleri parkı ve spor aletleri 118
Şekil 4.72. Pınar Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri 119
Şekil 4.73. Muhtarlık yanı açık yeşil park alanı 119
Şekil 4.74. Pınar Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 120
Şekil 4.75. Yayla Parkı 122
Şekil 4.76. Yayla Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu 123
Şekil 4.77. Kırklareli kent merkezi açık yeşil alanlarının durumu 128
Şekil 5.1. Yeşil alan niteliğini kaybetmiş tır park alanı olarak kullanılan alan 130

Şekil 5.2. Çocuk oyun alanlarında trafo ve çöp konteynırları 132

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1. Konumları açısından Richter (1982)'e göre kentsel açık ve yeşil alanlar 10
Tablo 2.2. Nüfus yoğunluğu, miktar ve ölçek açısından Yıldızcı'ya göre kentsel açık ve yeşil alanlar 12
Tablo 2.3. Akdoğan (1984)'e göre kentsel açık ve yeşil alanların sınıflandırılması 13
Tablo 2.4. Bazı Avrupa ülkeleri ve kentlerinin kişi başına düşen açık yeşil alan standartları 16
Tablo 2.5. Türkiye'de yeşil alan standartlarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi 19
Tablo 3.1. 1985–2012 yılları itibariyle Kırklareli'nin nüfus gelişimi 46
Tablo 3.2. Kırklareli ilinin yıllara göre göç miktarı ve net göç hızı 46
Tablo 3.3. Kırklareli kent merkezi nüfusunun 2012 yılı yaş grupları dağılımı 47
Tablo 3.4. Kırklareli kent merkezinin mahallelere ve cinsiyete göre nüfus dağılımı 48
Tablo.3.5. Mahalle bütününde 0 - 65+ yaş grubu arasındaki nüfus dağılımları 50
Tablo 4.1. Akalar Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 55
Tablo 4.2. Bademlik Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 59
Tablo 4.2.'nin devamı 60
Tablo 4.3. Cumhuriyet Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 65
Tablo 4.3.'ün devamı 66
Tablo 4.4. Demirtaş Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve Büyüklükleri 72
Tablo 4.4.'ün devamı 73
Tablo 4.5. Doğu Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 77
Tablo 4.6. İstasyon Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 81

Tablo 4.7. Karacaibrahim Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 87
Tablo 4.7.'nin devamı 88
Tablo 4.8. Karahıdır Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 97
Tablo 4.9. Karakaş Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 101
Tablo 4.9.'un devamı 102
Tablo 4.10. Kocahıdır Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 110
Tablo 4.10.'nun devamı 111
Tablo 4.11. Pınar Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 116
Tablo 4.11.'in devamı 117
Tablo 4.12. Yayla Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri 121
Tablo 4.13. Kırklareli kent merkezi aktif yeşil alanlarının gerçekleşme durumu 127
Tablo 5.1. Yeşil alanların eksiklikleri ve giderilmesinde alınması gereken önlemler 134

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kent, sadece bir takım bina kitlelerinden, caddelerden, araç ve insanlardan ibaret olan bir yaşam merkezi olarak düşünülmemeli, doğadan aldığı her şeyi değiştiren, hatta en yakın çevresinden bile farklı kentsel bir iklim yaratabilen büyük bir mekân şeklinde tanımlanmalıdır [1].

Bir kentin genel karakterini, mimari yapılar, açık-yeşil alanlar ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri ve bütünlüğü belirler. Açık-yeşil alanlar, insan ile doğa arasındaki bozulan ilişkiyi dengelemede ve kentsel yaşam koşullarının iyileştirilmesinde önemli bir konuma sahiptir. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde açık-yeşil alanların nitelik ve nicelikleri, medeniyetin ve yaşam kalitesinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda pek çok gelişmiş ülke, insanların zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak insan yaşamı için uygun kent mekânı veya ekolojisini planlama ve oluşturma çabasına yönelmektedirler [2].

Son yıllarda, bütün büyük şehirlerde, açık alan rezervleri gün geçtikçe çeşitli şehircilik kullanımları (iş yerleri, sanayi yapıları, okul, hastane, trafik hizmetleri vb.) nedeniyle azalmaktadır. Özellikle ülkemizde açık yeşil alanlar; daha çok yapılaşma ve konut ihtiyacı artışı nedeni ile yok edilmektedir. Açık yeşil alanların estetik ve fonksiyonel açıdan kentin yapısına çok önemli katkıları bulunmaktadır. Kent halkının sağlığına; zehirli gazları - tozları emme, gürültüyü azaltma, havayı temizleme, gölge temini gibi görevlerle doğrudan doğruya etkili olurken; açık yeşil alanlardaki bitkisel materyal, formları, çizgi özellikleri, renkleri ve düzenlemeleriyle, kent halkının ruh sağlığında da çok önemli rol oynamaktadırlar. İnsanların doğaya olan özlemlerini kısmen de olsa dindirmeye ve rekreasyon alanları ihtiyacının karşılanmasına yardımcı olmaktadırlar. Bütün bu görevlerinin yanı sıra kentte yapı yoğunlukları arasındaki bağın

kitle–boşluk oranının düzenlenmesini sağlayarak, cansız yapılara hareket kazandırmaktadırlar. Bütün bu fonksiyonlar kadar önemli olan diğer bir görevi de kent ikliminde mikroklimatik etki yaratmaktır [3].

Kent için çok önemli bir faktör olan açık yeşil alanların gün geçtikçe yerlerini cansız yapı kitleleriyle değiştirmesi kentin fiziki yönden sağlıksızlaşmasına neden olmaktadır. Yoğun kent yaşamının baskısı altında bulunan kent insanının sağlığı açısından olumlu ve yaşanabilir koşullara sahip mekânlar olarak belirlenmesinde açık ve yeşil alanların önemi büyüktür. Ünlü şehirci-mimar M.V. Posokhin, "Binaların mimarisi ne kadar iyi olursa olsun su ve bitki örtüsüne sahip olmayan bir şehir ölüdür. Bu da, içinde yaşanılamayan şehir anlamındadır" demektedir.

Günümüzde hızlı ve düzensiz kentleşmenin sebep olduğu sorunlar zaman zaman gündeme gelmektedir [4]. Hızlı sanayileşme ve plansız kentleşme sonucunda doğal çevre ve ekolojik düzen gün geçtikçe tahrip edilmekte, açık ve yeşil alanların niceliksel açıdan azalmalarının beraberinde nitelikleri de kaybolmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde önemli bir yer tutan açık yeşil alanlar, ülkemiz kentlerinin plansız büyümesi sonucu kişi başına düşen açık yeşil alan miktarı günden güne azalmaktadır [5].

Kent merkezlerindeki açık yeşil alan sistemlerinin irdelenmesi konusunda bugüne kadar yapılan çalışmalar incelendiğinde daha çok büyük kentlerin ele alındığı görülmektedir. Kırklareli kenti, coğrafi konumu, sahip olduğu doğal ve tarihi değerler ile önemli bir konuma sahiptir. Türkiye'de son yıllarda hızla arttığı görülen ticari ve endüstriyel kuruluşların Kırklareli kent merkezinde gelişme göstermemesi kentin ekonomik hayatını olumsuz yönde etkilese de, endüstri kentlerinde görülen çevresel olumsuz etkilenmeye rastlanılmamaktadır. 2007 yılında Kırklareli Üniversitesi'nin kurulması sonucunda kentte öğrenci sayısının artmasıyla konuta olan gereksinimde artmıştır. Bu yüzden kentsel gelişmeye açık olan kentte, açık ve yeşil alanlarla ilgili çalışmaları yaparak gereksinimleri saptamak ve geleceğe yönelik kentin peyzaj planlama çalışmalarına altlık oluşturacak nitelikte verileri meydana getirmek, bu çalışma da Kırklareli kent merkezinin tercih edilmesindeki amaçtır. Kentin içerdiği açık yeşil alanların m² bazında niceliksel ve içerdiği fonksiyonlar itibari ile niteliksel yapısını belirlemek önceliklidir. Bu veriler ışığında standartlara uygunluk araştırılmak istenmiştir. Kent merkezinin standartlara uygunluğunun belirlenmesinde kişi başına

düşen açık yeşil alan miktarlarının hesaplanması sırasında aktif yeşil alanlar – parklar, çocuk oyun alanları ve spor alanları – kullanılmıştır.

Kırklareli kenti; bünyesinde barındırdığı eşsiz tarihi ve doğal değerlere karşın, kent merkezinde çağdaş bir kentsel peyzaj yansıtmamaktadır. Kent halkı tarafından kullanılan aktif ve pasif yeşil alanlarda düzensizlik, donatı eksikleri ve planlamalarda yanlışlık yapıldığı gözlenmektedir.

Bu çalışmayla Kırklareli kent merkezinin açık yeşil alan sistemi niceliksel ve niteliksel açıdan irdelenerek çağdaş bir kent durumuna getirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

BÖLÜM 2

KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Açık ve Yeşil Alanlar

2.1.1. Açık ve Yeşil Alan Kavramları

Açık yeşil alan kavramları kentleşme olgusuyla birlikte ortaya çıkmaktadır. Açık yeşil alanlar, kentlerin fiziksel kalıpları içerisinde sürekli var olan, kentlerin biçimlenmesiyle doğrudan bağlantılı olduğu gibi, kentlerin fiziksel karakterlerinin oluşmasında da belirleyici olmuşlardır. Kent planlama çalışmalarında çok önemli bir yere sahip olan **- açık alan – yeşil alan – açık ve yeşil alan** kavramları birçok bilimci tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır.

Öztan (1968), Akdoğan (1987), Özbilen (1991)'e göre açık alanlar, kent dokusunun önemli temel elemanlarından birisi olup, mimari yapı ve ulaşım alanları dışında kalan açıklıklar veya boş alanlar olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, dış mekân üzerinde herhangi bir amaca yönelik yapılaşmanın olmadığı ve herhangi bir rekreasyonel kullanımı için uygun potansiyel imkânı bulunan alanlar olarak algılanmaktadır. Örneğin üzerinde bitkisel eleman bulunmayan ya da çok sınırlı sayıda bulunan meydanlar, yollar ve su yüzeyleri açık alan olarak tanımlanmaktadır. Akdoğan'a (1987) göre yeşil alanlar, mevcut açık alanların bitkisel elemanlar (odunsu ve otsu bitkiler) ile kaplı veya kombine edilmiş, yüzey alanları olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre her yeşil alan bir açık alan niteliğindedir. Ancak her açık alan yeşil alan olmayabilmektedir [6].

Pamay (1978) açık alanları, insanların yaşamlarını sürdürdüğü kapalı mekânların dışında kalan alanlar veya bir bakıma açık yüzeyler olarak, yeşil alanları ise kent içi ve

kent çevresinde olan koruma (toplum sağlığı), rekreasyon, peyzaj, hidroloji gibi fonksiyonlar gören orman, koru, park alanları, refüjler, mezarlıklar, bahçeler gibi canlı (ağaç, ağaççık, çalı, yer örtücü, çayır ve çimenlik) ve cansız (yollar, havuzlar, oturma elemanları) öğelerden oluşan alanlar olarak tanımlamaktadır [7].

Yıldızcı'nın (1978) tanımında ise açık alanlar belirli bir arazi kullanma özelliğine sahip (tarım, orman, funda, göl vb.) olabileceği gibi, belirli fonksiyonlara cevap verebilen (park, bahçe, meydan, gezinti yeri vb.) kent içinde veya kent dışında yer alan inşa edilmemiş boş alanlar olarak da tanımlanmaktadır. Açık alanların fiziki yönden tanımı ise devamlı ve belirlenmiş hiçbir kullanıma ayrılmamış fakat geçici birçok fonksiyonları (oyun, sergi, pazar yeri, meydan) yerine getirilebilen inşa edilmemiş boş alanlardır. Yeşil alanlar ise bitkiyle örtülü alanlardır [8].

Peyzaj plancısı Gürses (1970) açık alanları 'mülkiyeti kime ait olursa olsun, üzerinde yapı bulunmayan su yüzeylerini de kapsayan açıklık yerler olarak, yeşil alanları da, tarım ve diğer işletme alanları dışında kalan, düzenlemelerle topluma faydalı hale getirilmiş yerler olarak tanımlamaktadır [9].

Kentsel açık alanlar, alışveriş, gezme, eğlenme, dinlenme, öğrenme, araştırma gibi faaliyetlerin gerçekleştirildiği ve insanların karşılıklı ilişkilerinin yaşandığı toplumsal mekânlardır. Toplumsal yaşam ve paylaşım bu alanlarda başlamaktadır [10].

Toplum bilimci Keleş'e (1980) göre açık alan, insanın yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan yapı kitlelerinin bulunduğu kapalı mekânların dışında kalan, ya doğal olarak bırakılmış, ya da tarım ve konut dışı dinlenme amaçlarına ayrılmış kent parçasıdır. Yeşil alan ise kent ve kasabalarda yaşayan insanların dinlenmesine, gezinmesine, çocukların oynamasına ayrılan ve bu yerlerin başka kullanımlarca işgal edilmesini engellemek amacıyla kent yönetimlerince düzenlenen gezinti yolu, ağaçlı yol gibi ortak kullanım alanlarıdır [11].

Lendhold'a (1970) göre kentsel açık alanlar, bir kentin sürekli ya da belirli zamanlarda, belirli amaçlara yönelik olarak kamuya ve belirli yaş gruplarının kullanımına açık olan böylece kentin kitlesine veya gruplarına kentsel yaşam bağlamında hizmet veren alanlardır. Kentsel yeşil alanlar ise yerleşim alanlarındaki çeşitli bitkilerle düzenlenmiş alanları kapsamaktadır [12].

Açık ve yeşil alanlar bir kentin yapısındaki çeşitli kullanımlar için uzun süreli bir denge unsuru, çok yönlü dış mekân kullanımları için de çeşitli olanaklar yaratan,

yaşayan ve yaşatan bir organizmadır. Aynı zamanda kentsel doku içerisinde mimari yapılar (blok yığınları, binalar, sert yüzeyler) dışındaki açıklıkları, kitlesel ve parçalar halindeki yeşillikleri, su yüzeylerini barındıran ve kent içerisinde, kentin gelişimini kontrol altında tutan; birleştirici ve ayırıcı işlevler üstlenen; kent genelinin bütünlüğünü sağlayan ve tüm bunların dışında varlıkları gereği kente başta ekolojik, estetik, rekreasyonel ve ekonomik olmak üzere birtakım özellikler kazandıran sistemler bütünü olarak da adlandırılabilmektedir [13].

Kaymaklı'ya (1990) göre açık yeşil alanlar genel olarak doğal yapısı ve formu ile korunan fazla yerleşmeye gereksinimi olmayan bölgelerdir [14].

Toplum bilimci Geray (1977), açık ve yeşil alanları "kentleşme, endüstrileşme, yoğunluk artışı sonucu doğadan kopmakta, doğayı bozmakta olan insanın doğaya yakınlaşmasını, onun korunmasını, kullanılmasını sağlayan alanlar" olarak tanımlamaktadır [15].

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak, **kentsel açık alanlar**; tüm kent halkının ortak kullanım alanı olup, üzerinde yapı bulunmayan, sokak, cadde ve meydanlarla kent içinde yer alan çeşitli bölüm ve yapıları birbirine bağlayan kamusal mekânları içermektedir. Açık alanlar, kentlerin fiziki yapılarında kitle boşluk dengesine yardımcı olan elemanlardır. **Kentsel yeşil alanlar;** insanların bir araya gelerek eğlenmesine, dinlenmesine imkân sağlayan, sosyal ilişkilerin kurulması, sürdürülmesi ve toplumsal ilişkilerin geliştirilmesinde büyük öneme sahip; spor alanları, çocuk bahçesi, dinlenme alanı, gezinti alanı, oyun alanı, piknik alanı, eğlence ve kıyı alanlarının toplamıdır. Kentsel ölçekte ise; fuar, hayvanat ve botanik bahçeleri ile bölgesel parklar da yeşil alan olarak nitelendirilmektedir. Sadece kent halkının doğrudan faydalandığı alanlar olmayıp, kent yakınında bulunan işlevsel yeşil alanları da kapsayan **kentsel açık ve yeşil alanlar ise;** kentleşme, sanayileşme ve kente yapılan göçler sonucunda oluşan nüfus artışı nedeniyle doğadan kopmakta olan insanların, fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayarak onların doğaya yakınlaşmalarını sağlayan alanlardır.

Bu çalışma kapsamında ise; kentsel açık yeşil alan kavramları birlikte düşünülerek; kent merkezindeki bitkisel materyal ile örtülü, düzenlemiş açık alanlar ele alınmıştır.

2.1.2. Açık ve Yeşil Alanların Önemi

Hızlı kentleşme hareketleri karşısında nüfus yoğunluğunun artması sonucunda açık yeşil alanlar zamanla küçülmekte, kentin doğal görünümü yok olmakta ve kentler beton yığınlarından oluşan yapay bir ortam haline gelmektedir. Ekosistemin ve çevre sağlığının korunması açısından önemli bir yer tutan açık - yeşil alanlar, sadece doğanın kent içinde sembolize edilmiş bir formu olmaktan çok fonksiyonelliği ile kent yaşamının ve sosyal mekânın bir parçası olarak yer alması, 'yeşil' kavramının doğallığı çağrıştırmasının yanında, kentsel yaşamın 'kaliteli' yanını da sergilemesi açısından önemlidir.

Bu açıklamalar sonucu açık - yeşil alanların önemini aşağıdaki gibi özetleyebiliriz;

- Kamu kullanımına açık, insanları bir arada tutarak, iletişim ve sosyal katılım için uygun ortamlar hazırlamaları,
- Kent içinde şehircilik, kent iklimi, kent estetiği, halkın psikolojik ve ruh sağlığına olumlu etkiler yaratmaları [10],
- Doğal yaşamla ilişkilendirilmesine rağmen aynı zamanda sosyal ve ekonomik değeri olan mekânların da yaratılmasını sağlamaları,
- Kentin fiziksel yapısı içinde kentte yaşayan insanların günlük yaşam gereksinimlerini karşılamaları [16],
- Kentsel tasarımlarda kent ekolojisi yaratarak, yoğun kent hayatının nefes alma noktaları olmaları,
- Sosyal kaynaşmayı sağlayıp, toplumsal gelişmeyi körükleyerek, ekonomik amaç ve aktiviteleri desteklemeleri [17],
- Kentsel çevrenin yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde çeşitli fiziksel, sosyal, çevresel ve sağlık açısından birçok yarar sağlamaları [18],
- Kent-doğa ilişkisini yeniden kurup, geliştirmeleri, kentin sürdürülebilirliğini sağlamaları ve çalışma yaşamı ile rekreasyonel aktiviteler arasında bir denge kurmaları,
- Kent merkezlerinde, insanların sosyal, kültürel ve ruh sağlığı açısından yaşanabilir koşullara sahip mekânlar meydana getirerek kentlerin sağlıklı gelişmesine yardımcı olmaları gibi nedenlerle, açık yeşil alanlar kentsel yaşam koşullarını iyileştirdikleri için büyük önem taşımaktadırlar.

2.1.3. Açık ve Yeşil Alanların Fonksiyonları

Açık yeşil alanlar, havayı temizleme, tozları tutma, gürültü önleme, oksijen sağlama ve klimatolojik koşulları etkileme özelliği yanında, ekolojik ve biyolojik açıdan da sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre oluşumunda önemli bir sirkülasyon alanıdır. Bunun dışında estetik ve görsel açıdan güzel bir görünüm oluşturma, turizm potansiyeli sunma ve içerdikleri fonksiyonlar itibari ile toplumsal açıdan insanlar arasında sosyal ilişkilerin gelişimini sağlama özelliklerine sahip alanlar olarak da tanımlanabilirler [19].

Kent yerleşimlerinde bulunan açık ve yeşil alanlar, tek başlarına veya toplu olarak çok yönlü fonksiyonlara sahiptir. Açık yeşil alanların fonksiyonlarını; ekolojik fonksiyonları, rekreasyonel ve sosyal fonksiyonları ve arazi kullanım planlaması fonksiyonları olmak üzere değerlendirebiliriz.

Ekolojik Fonksiyonları

- Kenti ekolojik ve mikroklimatik yönden olumlu etkiler. Kent içerisinde hava akımlarına olanak verirler. Kentin içinde ve çevresinde artmakta olan endüstriyel tesisler, konutlar ile motorlu taşıtlardan çıkan gazlardan kirlenen kentin havasını toz ve zararlı gazlardan temizleyerek kente ışık ve hava sağlarlar. Çevre kirliliği üzerinde de oldukça etkilidirler.
- Çok sayıda bitki ve hayvan türü için bir yaşam mekânı oluştururlar [20].
- Gürültüyü absorbe etmek ya da dağıtmak için önemli rol oynarlar [21].
- Yapılaşmış yoğun alan ile yeşil alanlar arasında bir hava sirkülasyonu oluştururlar [22].
- Kentsel alanlardaki yapılar ve sert zeminlerle kaplı alanlar yeşil alanlara göre daha fazla güneş enerjisini absorbe ederek ısının açıkta kalmasını önlerler ve ortamın ısısını daha fazla yükseltmezler.

Rekreasyonel ve Sosyal Fonksiyonları

- Açık ve yeşil alanlar, rekreasyonel amaçlar için organize edilmiş her yaş grubundaki insanların eğlenme, dinlenme, oyun ve sportif aktivitelerde bulunabileceği dış mekânlar sağlamaktadırlar.
- Açık yeşil alanlar kent merkezinde olmaları durumunda, kent halkının günlük ve haftalık rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayan, kent dışında ise

daha uzun süreli rekreasyon olanakları için elverişli özelliklere ve fonksiyonlara sahiptir. Bu da aktif ve pasif rekreasyon imkanı sağlar.

- Kent içinde ve dışında sportif donatıların tesisine ve eğlence ile ilgili donatımlara da olanak verirler.
- Kent insanına doğala yakın bir iletişim alanı sunarlar.
- Toplumsal açıdan insanlar arasında sosyal ilişkilerin gelişimini sağlarlar [19].

Arazi Kullanım Planlaması Fonksiyonları

- Kentin fiziksel dengesini sağlarlar. Örneğin kentlerde yerleşim, ticaret ve sanayi gibi farklı karakterde olan kullanımlar arasındaki karşılıklı olumsuz etkilerin önlenmesinde tampon bölge görevini üstlenirler.
- Kent merkezindeki insan – bina yoğunluğunun artmasını düzenlerler. Çevreye yayılma eğilimi gösteren kent dışı yerleşmelerin kontrol altında tutulmasına yardımcı olurlar.
- Kent içi ve kent dışı sirkülâsyonuna kolaylık sağlarlar.
- Kentlerin monoton formal yapılı binalarının meydana getirdiği katı kalıbı yumuşatarak kente organik bir karakter kazandırırlar.
- Fiziksel yapısı içinde kente estetik bir görünüm de kazandırırlar. Düz yeşil alanlar ve üzerinde bulunan bitkiler kent strüktürüne ölçü, form, doku ve renk katarak, kentin estetik bir yapıt olarak değer kazanmasına hizmet ederler. Peyzajın kademe kademe algılanmasını sağlayarak mekân oluşturmada estetik işlev görürler.
- Araç trafiğini, yerleşim ve rekreasyon alanlarından ayırarak araç ve yayalar için trafik güvenliği sağlarlar.

Tüm bu fonksiyonlarının yanı sıra kentsel açık yeşil alanlar bol güneş, temiz hava ve serbest hareket yapmaya imkân tanıyarak, insana dolayısıyla topluma daha sağlıklı, dengeli, yenileyici ve yararlı bir ortam oluşturur. Kent ekosistemine, kentlerin fiziksel gelişmesine ve günlük kentsel aktivitelere sağladıkları katkı ve imkânlarla insanlara daha konforlu çevre şartları sunmaktadırlar [23].

2.1.4. Açık ve Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Kentsel açık yeşil alanlar çeşitli araştırmacılar tarafından kullanım amaçlarına, fonksiyonlarına, büyüklüklerine, kent merkezine olan uzaklıklarına, konumlarına, mülkiyet durumlarına, ölçülerine göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır.

Pamay (1978)'ın yaptığı sınıflandırmaya göre açık yeşil alanlar, genel alanlar ve özel alanlar şeklinde iki ana gruba ayrılmaktadır (Şekil 2.1) [7].

1. Genel Alanlar; Kent halkına, kamuya ait alanlar olup, halkın yararlanmasına açık alanlar olarak hizmet verirler. Bu alanların bir kısmından halkın tümü, diğer kısmından da halkın bazı kesimleri yararlanabilir.
2. Özel Alanlar; Çoğunlukla halkın tümüyle yararlanamadığı özel ve tüzel kişilere ve kuruluşlara ait alanlardır. Bu alanlardan özellikle, mülk sahipleri, kurum üyeleri veya kuruluş mensupları özel surette veya belirli şartlarda yararlanabilirler.

Richter (1982) ise açık-yeşil alanları Genel açık alanlar, Yeşil alanlar ve Özel açık yeşil alanlar olmak üzere 3 grupta sınıflandırmaktadır [24].

Tablo 2.1. Konumları açısından Richter (1982)'e göre kentsel açık ve yeşil alanlar [24]

KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLAR	
Genel Açık Alanlar	Spor alanları, çocuk bahçeleri, plajlar, kamp alanları, doğa koruma alanları, parklar gibi aktif alanlar.
	Yol kenarı yeşillikleri, botanik ve hayvanat bahçeleri, orman ve mezarlıklar gibi pasif alanlar.
	Okul, hastane, yurt, fidanlık, cami gibi resmi alanlara ait yeşillikler.
Yeşil Alanlar	Ağaç ve Çalılar
Özel Açık Alanlar	Ev bahçeleri, toplu konut bahçeleri, ev avluları.
	Çatı bahçeleri, teraslar, garaj yeşilliği gibi çatı nitelikli yeşil alanlar
	Özel golf alanları

- Su yüzeyleri ve kıyıları (deniz, göl, gölet, akarsu, baraj, bend havuz, plaj ve açık hava banyoları)
- Ormanlar (İşletme, park ve av ormanları)
- Korular (Koruluklar, şehir orman veya korulukları) (>30 da)
- Parklar (şehir, kasaba, semt, ve mahalle parkları) (<30 da)
- Çayırlıklar-yeşil yamaçlar, manzara seyir nokta ve mahalleri
- Genel bahçeler (Şehir bahçeleri, Botanik bahçeleri, Arboretum veya Populetumlar, Hayvanat bahçeleri, Gazino ve Restoran bahçeleri…)
- Mezarlıklar ve şehitlikler
- Sergi parkları, Lunaparklar
- Meydanlar (Büyük küçük şehir meydanları, çarşı ve iskele meydanları, pazar yerleri)
- Çocuk (oyun) bahçeleri
- Oyun ve Spor alanları (futbol, hentbol, basketbol, voleybol, beysbol, tenis, golf, polo, kroket, jokey, hipodrom…)
- Okul bahçeleri, okul oyun ve spor alanları)
- Yeşil kuşaklar ve perdeler (alleler, refüjler, koruyucu perdeler, promenad yeşillikleri...)
- Hastane, Tarihi Saray ve Müze bahçeleri
- Hava Alanları; Uçak, otobüs terminal alanları
- Açık hava tiyatroları, konser yerleri, arenalar
- Taşıt park yerleri (oto, otobüs, kamyon, motosiklet, bisiklet)

- Mesken bahçeleri (ev, köşk, yalı, yazlık…)
- Özel koruluklar (özel avlanma alanları…)
- Tarımsal kültür alanları (meyve, sebze, çiçek bahçeleri ve fidanlıkları…)
- Kulüp ve benzeri kuruluşlara ait bahçeler
- Koloni bahçeleri (fabrika, toplu iş yerleri, kışla bahçeleri, talim yerleri)
- Askeri bölgelerdeki açık alanlar (Garnizon bahçeleri…)

Şekil 2.1. Açık – yeşil alanların mülkiyet durumuna göre sınıflandırılması ([7]'den uyarlanarak düzenlenmiştir)

Yıldızcı (1982), yeşil alanların hiyerarşik sınıflandırmasında açık yeşil alanların hizmet ettiği nüfus birimini temel almıştır. Kentlerdeki nüfus yoğunluğuna göre yeşil alanların içerdiği fonksiyonlar da değişmektedir (Tablo 2.2) [25].

Tablo 2.2. Nüfus yoğunluğu açısından Yıldızcı'ya göre kentsel açık ve yeşil alanlar [25]

KENTSEL YEŞİL ALAN HİYERARŞİSİ	**FONKSİYON**	**NÜFUS**	**m²/kişi**
Konut düzeyinde yeşil alan	- Ev bahçesi	20	-
İlköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alan	- Toplu konut yeşil alanları - Çocuk oyun bahçeleri	5.000	1,5 m²/kişi
Mahalle ve Semt ünitesi düzeyinde yeşil alan	- Mahalle parkları - Spor alanları - Meydanlar - Semt parkları	15.000	4 m²/kişi
Kent ünitesi düzeyinde yeşil alan	- Kent parkları - Hayvanat bahçeleri - Botanik bahçeleri - Kent içi yollar, refüjler ve yaya yolları - Mezarlıklar - Kent ormanları - Fuar ve sergi alanları - Kıyı düzenlemeleri - Spor alanları	45.000	4,5 m²/kişi

Akdoğan (1984) ise açık yeşil alanları, en genel anlamda ele alarak kentsel ve kırsal yeşil alanlar olmak üzere iki ana başlık altında incelemektedir (Tablo 2.3) [26].

Çalışma kapsamında açık yeşil alanların hizmet ettiği nüfus yoğunluğuna göre düzenlenmiş olan Tablo 2.2'de belirtilen tablodan yararlanılmıştır.

Tablo 2.3. Akdoğan (1984)'e göre kentsel açık ve yeşil alanların sınıflandırılması [26]

<table>
<tr><th colspan="10">KENTSEL AÇIK YEŞİL ALANLAR</th></tr>
<tr><th colspan="4">KENTSEL YEŞİL ALANLAR</th><th colspan="6">KIRSAL YEŞİL ALANLAR</th></tr>
<tr><th>Konut yeşil alanı</th><th>Komşuluk biriminde yeşil alan</th><th>Mahalle ve Semt biriminde yeşil alanlar</th><th>Kent biriminde yeşil alanlar</th><th rowspan="10">Bölge Parkları</th><th rowspan="10">Ulusal Parklar</th><th rowspan="10">Manzara Yolları</th><th rowspan="10">Manzara Koridorları</th><th rowspan="10">Plajlar Tatil Köyleri</th><th rowspan="10">Rekreasyonel Amaçla Donatılmış Tarım Alanları</th></tr>
<tr><td rowspan="9"></td><td rowspan="3">Toplu konut yeşil alanları (bahçeler, çocuk oyun bahçeleri)</td><td>Mahalle Semt parkları</td><td>Kent parkları</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Spor alanları</td><td>Hayvanat bahçeleri</td></tr>
<tr><td rowspan="8"></td><td>Meydanlar</td><td>Botanik bahçeleri</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Okul bahçeleri</td><td>Kent içi yollar, refüjler ve yaya yolları</td></tr>
<tr><td rowspan="6"></td><td>Mezarlıklar</td></tr>
<tr><td>Kent ormanları</td></tr>
<tr><td>Fuar ve sergi alanları</td></tr>
<tr><td>Kıyı düzenlemeleri</td></tr>
<tr><td>Spor alanları</td></tr>
</table>

2.2. Açık-Yeşil Alan Standartları ve Bazı Ülkelerdeki Durumu

Açık yeşil alanların standartları; genelde kişi başına düşen, kent üzerinde yeşil doku barındıran alanların tümünün, kentin genel nüfusuna oranının m² miktarı olarak ifade edilmesidir. Bu ifade niceliksel bir yaklaşımdır. Açık yeşil alanların kapladığı alan kadar sahip olduğu donatıları, işlevsellikleri ve estetik özellikleri de önemlidir. Çünkü her kent insanının yaş, kültür, meslek ve ekonomik durumları farklı olduğundan yeşil alan gereksinimleri de farklılık göstermektedir [27]. Yeşil alan miktarlarının kişi başına düşen m² olarak verilmesi, yeşil alanların bütün yerleşme dokusu içerisinde homojen bir şekilde dağılımı varsayımına dayanmaktadır [28].

Açık yeşil alan standartları belirlenirken her kentin kendine özgü doğal yapısı, karakteri ve bunlara uygun ideal bir planı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır [29].

Kentsel doku içerisinde yeşil alan standartlarının saptanmasında dikkate alınması gereken kriterleri aşağıdaki gibi özetleyebiliriz.

- **Gereksinimler:** Kent insanının gereksinimleri yaş, gelir düzeyi, eğitim durumu, mesleğin doğurduğu düşünce ve örgütlenme yöntemi ile yaşama mekânı ve hareket olanaklarına göre değişmektedir. Ayrıca yaşam alanlarının kent merkezi ya da kırsal alan olması ve taşınabilirlik kabiliyetleri (araç sahipliği) yeşil alan tercihlerini etkileyebilecek faktörler arasında yer almaktadır.
- **Nüfus:** Yeşil alan miktarı ve dağılımları insan sayısı, yerleşme birimleri ve kent nüfusunun sosyal yapısına bağlıdır. Günümüzde yeşil alan yeterliliğinin saptanmasında kullanılan yöntemler arasında en çok nüfus faktörü etkilidir. Nitekim ülkemizde de yeşil alan standartlarının belirlenmesinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı önem arz etmektedir. Bu yüzden nüfus, gereksinimlerin saptanmasında önemli rol oynamaktadır.
- **Kentlerin Karakteri:** Kentin boyutu, coğrafi konumu, iklimi gibi özellikleri sayılabilir. Bu özelliklerin her ülkede hatta kentlerde bile farklılığı nedeniyle standartlar da değişmektedir. Örneğin deniz kenti ile ova kenti arasında kurak iklime sahip bir yerleşme ile yağışlı bir iklime sahip olan bir yerleşme arasında yeşil alan ihtiyacının farklılığı, standartları etkilemektedir [30]. Kentin kurulduğu arazi yapısı (eğim, bakı, yükseklik), arazi özelliğine bağlı olarak yerleştiği alanın biçimi (düz alanlar, yamaçlar, tepeler, ovalar vb.), coğrafi konumu (deniz ya da nehir kenarında bulunması, ya da karada, ya da iç kesimde yer alması), kentin kullanım özelliği (turizm, sanayi, eğitim, ticaret amaçlı vb.), kentin bulunduğu iklimsel özelliklere göre iklime bağlı olarak gösterdiği fiziksel farklılıklar, kent toprağının kullanım yoğunluğu ve kentin gösterdiği gelişim modeli kent karakterlerinin oluşmasında önemli yer tutmaktadır [31].
- **Kullanım Yoğunluğu:** Gezinti, dinlenme, spor ve eğlence alanlarında yoğunluklar farklıdır. Bu nedenle yeşil alanların kullanım yoğunluklarının bilinmesi standartların belirlenmesinde önemlidir [21].

Kent merkezi ve yakın çevresindeki açık ve yeşil alan standartları kentlere, bölgelere ve ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Her ülke kendi standartlarını, farklı gereksinimler doğrultusunda belirleyerek yaptıkları plan ve uygulama çalışmalarıyla bu standartları hayata geçirmektedirler.

2.2.1. Amerika'da Açık-Yeşil Alan Standartları

Amerika'nın açık yeşil alan standartları zaman zaman revizyona uğrayan kentsel yeşil alan standartlarının en iyi örneğini oluşturmaktadır. Amerika kentlerinde, farklı ölçütlerin kullanıldığı standartlar, nüfus büyüklüğüne göre uygulanmaktadır. Nüfusu 500.000'den büyük kentlerde kişi başına 20 m², nüfusu 1.000.000'dan büyük kentlerde ise kişi başına 13 m² yeşil alan önerilmektedir.

Amerika açık yeşil alan standart sisteminde İlköğretim ünitesi (komşuluk) düzeyinden bölge düzeyine kadar ulaşan kompleks bir sistem bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki şekilde belirtilebilmektedir.

- İlköğretim Ünitesi Düzeyindeki Standartlar: Yaklaşık 5000 kişinin kullanacağı parkın büyüklüğü 6,7 ha (67.000 m²) olarak belirlenmiştir. Bu parkın ilkokuldan en fazla 800 m uzaklıkta olması ve belirli yaş grupları için oyun alanları, dinlenme alanları, spor alanlarının bulunması gerekmektedir.
- Mahalle Ünitesi Düzeyindeki Standartlar: Nüfusu 20.000 kişi olan mahalle ünitesi düzeyinde 7,7 ha (77.000 m²) büyüklüğünde park alanı önerilmektedir.
- Kent Ünitesi Düzeyindeki Standartlar: Sadece kent içinde ve kent çevresinin hemen yakınında yaşayanlar için geçerli olan bu standart kent yoğunluğunun 250 kişi/ha olmasını savunan düşünce ile kişi başına 40 m² olarak kabul edilmektedir [32].

Bütün bu tanımlamalardan Amerika açık yeşil alan standart değerleri incelendiğinde, kentlerin nüfusu arttıkça, kişi başına düşen yeşil alan miktarının azaldığı görülmektedir.

2.2.2. Bazı Avrupa Ülkelerinde Açık-Yeşil Alan Standartları

Avrupa ülkelerinde Amerika yeşil alan standartlarından farklı olarak, nüfus arttıkça yerleşmelerin büyüyeceği, yeşil alan gereksinimlerinin artmasıyla yerleşimlerin doğadan uzaklaşacağı ve yaşam tarzının değişeceği düşüncesine varılmaktadır. Bu nedenle Avrupa yeşil alan standartları oluşturulurken kentsel doku içerisinde çocuk oyun alanı, spor alanı ve park fonksiyonu gören yeşil alanlar kentsel dokunun dışında yer alan 'yeşil kuşak' zonları ele alınmıştır [25]. Avrupa kentlerinden birkaçının mevcut

yeşil alan durumları ve kişi başına düşen yeşil alan miktarları Tablo 2.4' te gösterilmektedir.

- Roma kenti 5353 km² lik bir alana ve 2.791.000 bir nüfusa sahiptir. Kent yoğunluğunun 5 kişi/ha olduğu Roma kentinde kişi başına 11,9 m² yeşil alan düşmektedir.
- Almanya'nın Berlin kenti 891 km² lik bir alana 3.471.418 kişilik bir nüfusa sahiptir. Kent yoğunluğu 39 kişi/ha iken kişi başına 27 m² lik yeşil alan düşmektedir. Bu değer kent alanının % 11'ine karşılık gelmektedir.
- İsveç'in Stockholm kenti 216 km² lik bir alana 711.119 kişilik bir nüfusa sahiptir. Kişi başına 84,3 m² yeşil alan düşmektedir.
- Fransa'nın Paris kenti 105 km² lik bir alana ve 2.154.678 kişilik bir nüfusa sahiptir. Kent yoğunluğunun 205 kişi/ha olduğu kentte kişi başına 10,1 m² yeşil alan düşmektedir [22].

Tablo 2.4. Bazı Avrupa ülkeleri ve kentlerinin kişi başına düşen açık yeşil alan standartları ([25]'den uyarlanarak düzenlenmiştir.)

Ülke	**Kent**	**Kentsel Yeşil Alan (m² / kişi)**	**Kent Yakını Yeşil Zon (m² / kişi)**	**Kentsel Yeşil Alanları Oluşturan Donatıların m² leri (m² / kişi)**
Almanya	Hannover	25	-	1 m²/kişi çocuk oyun ve spor alanı 3 m²/kişi serbest oyun alanı
Hollanda	Amsterdam	15,5	30	9 m²/kişi kent parkı 6,5 m²/kişi spor alanı
İsveç	Stockholm	39,4	48,1	5,6 m²/kişi mahalle-semt parkı 10 m²/kişi spor alanları 23,8 m²/kişi kent parkı
İtalya	Roma	27,8	18	3,2 m²/kişi çocuk oyun alanı 5,5 m²/kişi mahalle ve semt parkı 7,5 m²/kişi spor alanı 11,6 m²/kişi kent parkı
İngiltere	Londra	70	8	20 m²/kişi mahalle ve semt parkı 10 m²/kişi spor alanları 40 m²/kişi şehir parkı

2.2.3. Türkiye'deki Açık-Yeşil Alan Standartları

Ülkemiz kentlerinde kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarı, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük düzeylerde bulunmaktadır. Türkiye'de donatı kavramı ve

donatı standartlarıyla ilgili bilimsel araştırmaların başlamasıyla birlikte, kentsel yeşil alanlar için de farklı dönemlerde farklı standartlar önerilmiştir.

Ülkemizde kişi başına düşen açık yeşil alan standartlarından ilk olarak 1933-1956 yılları arasında çıkarılan 2290 sayılı Belediye ve Yapı Yollar Kanunu'nda bahsedilmiştir. Kanun yeşil alanları koru, çayır, göl ve oyun yerleri olarak tanımlayarak yeşil alanların kişi başına önerilen miktarını 4 m² belirlemiştir. Bu kanunla kent genelinde % 6,1 oranında yeşil alan oluşturulması hedeflenmiştir.

2290 sayılı Belediye ve Yapı Yollar Kanunu'nda donatı standartlarına yönelik ilk çalışma gerçekleştirilmiş olup donatı alanları kesin olarak tanımlanmamış, kentsel alanların fiziksel, doğal ve sosyo-ekonomik yapılarının farklılıkları dikkate alınmamış ve sağlıklı bir donatı-nüfus-mekân ilişkisi kurulamamıştır [33].

1950'li yıllarda yaşanan yoğun göç ve gecekondulaşma, arsa spekülasyonu ve plansız kentleşmenin artması ve 2290 sayılı Belediye ve Yapı Yollar Kanunu'nun yetersiz kalmasıyla 1956 yılında 6785 sayılı İmar Kanunu yürürlüğe girmiştir. 1956-1985 yılları arasında geçerli olan bu kanunun 28. maddesinde kişi başına düşen yeşil alan miktarının 7 m² den az olamayacağı ibaresi kullanılmış ve bu miktarın farklı ölçeklerdeki yerleşim birimlerine dağılımının nasıl olması gerektiği belirtilememiştir.

Bu dönemlerde yapılan bilimsel çalışmalarda donatı standartları ve donatı türlerinin kademelenmesi araştırılmıştır. Fakat 6785 sayılı Kanun'da değişiklik öngören 1972 tarihli 1605 sayılı Kanun'un 28. Maddesinde İmar ve İskân Bakanlığı'nca donatı standartlarının ne olması gerektiği daha sonra çıkarılacak yönetmeliklerle belirtileceği hükmü getirilmiştir. Bu yönetmelikler yayınlanmadığından bu tarihler arasında yapılan planlardaki donatıların büyüklükleri plancıların bilgi ve birikimlerine göre belirlenmiştir.

Ankara Nazım Plan Bürosu'nca 1973 yılında Ankara kenti için "Sosyal ve Teknik Altyapı Standartları" çalışması hazırlanmıştır. Çalışmada öngörülen standartlar, 5000 kişilik yerleşmeler için 4 m² / kişi, 5.000-15.000 kişilik yerleşmelerde 4+3 m² / kişi, 15.000-45.000 kişilik yerleşmelerde 7+3 m² / kişi, 45.000-100.000 kişilik yerleşmelerde kişi başına 10+7 m² / kişi ve tüm kent genelinde ise 7+20 m² / kişi büyüklüğünde kentsel açık alanlar olarak belirlenmiştir [34].

İmar ve İskân Bakanlığı 1975 yılında "İmar Planı Dışındaki Toplu Konut Alanlarında Teçhizat ve Standartlar" çalışmasını gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada kent

düzeyinde nazım imar planlarında yerleşime açılacak alanlar için hazırlanacak uygulama planlarında yeşil alan standartlarını yerleşim ünitesi ölçeğine göre kademelendirilmesi düşünülmüştür. Buna göre yeşil alan standartları, 5.000 kişilik komşuluk biriminde 1,5 m² / kişi, 15.000 kişilik mahalle biriminde 3 m² / kişi ve 45.000 kişilik mahalle grubu biriminde ise 2,5 m² / kişi olmak üzere toplamda 7 m² / kişi olarak kademelendirilmiştir [33].

9 Mayıs 1985 tarihinde 3194 sayılı İmar Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kanun'un çıkarılmasında planlamayı bir sisteme bağlamak, yerel yönetimlerin planlama ve uygulama süreçlerindeki etkinliklerini arttırmak ve sosyal, ekonomik, teknolojik gelişmelere ayak uydurmak etkili olmuştur. İmar Kanunu'nda imar planı yapma, yaptırma ve onama yetkisi merkezi idarenin elinden alınarak, mücavir alanlarda belediyelere, mücavir alan dışında da valiliklere verilmiştir. 1956 yılında yayınlanan İmar Kanunu'nda geçerli olan 7 m² / kişi yeşil alan standardı, 1985 yılında yayınlanan İmar Kanunu'nda da korunmuştur. Belediye ve mücavir alan dışındaki plan alanlarında ise, kişi başına düşen yeşil alan miktarı 14 m² olarak belirlenmiştir [35].

02.09.1999 tarihinde yayınlanan 23804 sayılı "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik" ile ortaya çıkan değişiklik sonucunda kişi başına 7 m² olan yeşil alan standardı 10 m² ye çıkarılmıştır. Bu yönetmelikte nüfus büyüklüklerinin yeşil alan türlerine göre dağılımı belirlenmiştir. Buna göre, 5.000 kişilik ilköğretim ünitesi düzeyinde 1,5 m² / kişi büyüklüğünde çocuk bahçesi, 15.000 kişilik mahalle ünitesi düzeyinde 2 m² / kişi mahalle parkı ve 2 m² / kişi spor alanı olmak üzere toplam 4 m² / kişi yeşil alan ve 45.000 nüfuslu kent ünitesi düzeyinde ise 3,5 m² / kişi büyüklüğünde kent parkı ve 1 m² / kişi büyüklüğünde stadyum olmak üzere toplam 4,5 m² / kişi yeşil alan öngörülmüştür.

Türkiye'de açık yeşil alan standartlarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi yukarıdaki bilgilerle tanımlanmıştır. Tablo 2.5'de ise bu tarihsel süreç içerisindeki değişim özetlenmek istenmiştir.

Tablo 2.5. Türkiye'de yeşil alan standartlarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi [36]

	Tarih	0 5.000 Kişi	5.000 15.000 Kişi	15.000 45.000 Kişi	45.000 100.000 Kişi	100.000+Kişi	TOPLAM
2290 Sayılı Belediyeler ve Yapı Yollar Kanunu	**1933**						4 m² / kişi
6785 Sayılı İmar Kanunu	**1956**						7 m²/kişi
Ankara Metropolü Nazım Plan Bürosu / "Sosyal ve Teknik Altyapı Standartları"	**1973**	4 m²/kişi	4+3 m²/kişi	7+3 m²/kişi	7+10 m²/kişi	7+20 m²/kişi	
İmar ve İskân Bakanlığı / "İmar Planı Dışındaki Toplu Konut Alanlarında Teçhizat ve Standartlar"	**1975**	1,5 m²/kişi	3 m²/kişi	2,5 m²/kişi			7 m²/kişi
3194 Sayılı İmar Kanunu	**1985**						7 m²/kişi
23804 Sayılı Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik	**1999**	1,5 m²/kişi	5 m²/kişi		3,5 m²/kişi		10 m²/kişi

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Araştırma alanı olarak Kırklareli kent merkezi seçilmiştir. Kırklareli kenti Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminin en batı sınırını oluşturmaktadır. Çalışma Kırklareli Belediye sınırları içerisinde yürütülmüştür.

Araştırmanın ana materyalini Kırklareli kent merkezindeki 12 mahalle ile kentteki mevcut açık yeşil alanlar oluşturmaktadır. Bu kapsamda kentin doğal, kültürel, sosyal ve ekonomik özellikleri incelenerek kent nüfusunun yapısı, eğilimleri ve talepleri ortaya konacaktır. Bu çalışmalara veri sağlamak amacıyla kent bütününde Kırklareli Belediyesi başta olmak üzere Kırklareli Valiliği, Kırklareli İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü, Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kırklareli Orman İşletme Müdürlüğü ve Kırklareli Meteoroloji İl Müdürlüğünden gerekli dokümanlar sağlanmıştır.

Tez çalışmasında, harita, yayın, fotoğraf, rapor ve istatistiksel ve bilgisayar programı bazında aşağıdaki verilerden yararlanılmıştır:

- Kentsel alan kullanımlarının belirlenmesinde 1/1000 ölçekli Kırklareli İli İmar Planı paftaları,
- Araştırma alanının güncel çevresel durumunun belirlenmesinde Kırklareli İli 2011 yılı Çevre Durum Raporu,
- Araştırma alanına ilişkin sosyal yapının analizinde TÜİK verileri,
- Kırklareli İli'nin koruma alanı sınırlarına (doğal, arkeolojik, kentsel, tarihi) ait paftalar, tescil kararları ve ilgili yönetmelikler, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na ait arşivler,

- Araştırma alanının güncel durumunun saptanmasında arazi çalışması fotoğrafları,
- Kuramsal temellerin, yöntemin ve bulguların oluşumunda yerli ve yabancı literatür taraması,
- Harita verilerinin bilgisayar ortamına aktarılması, kent merkezi ve mahalle bazında açık yeşil alan saptamalarının ve analizi çalışmalarında AutoCAD 2009 programlarından yararlanılmıştır.

3.1.1. Araştırma Alanının Doğal ve Kültürel Özellikleri

3.1.1.1. Coğrafi Konumu

Çalışmada araştırma alanı olarak Kırklareli kent merkezi incelenmiştir (Şekil 3.1). Kırklareli, Marmara Bölgesi'nin Istranca (Yıldız) Dağları ve Ergene Ovası bölümleri üzerinde yer alan sınır ili olup, kuzeyde Bulgaristan, kuzey doğuda Karadeniz, güney doğuda İstanbul, güneyde Tekirdağ ve batıda Edirne illeri ile çevrilmiştir (Şekil 3.2). Yüzölçümü ülke yüzölçümünün %8'lik bölümünü kaplayarak, 6.550 km² dir. Kırklareli ili, 41° 14' ve 42° 00' kuzey enlemleri ile 26° 53' ve 28° 13' doğu boylamları arasında yer almaktadır.

Şekil 3.1. Kırklareli kent merkezinden genel görünüm (Foto: K. ÇULHA, 2012)

Şekil 3.2. Kırklareli'nin Türkiye'deki konumu ve kent merkezi sınırları

3.1.1.2. Jeomorfolojik ve Topoğrafik Özellikler

Kırklareli büyük ölçüde dağlık ve platoluk bir arazi formunda olup, il coğrafyasının % 48'i dağlardan meydana gelmektedir. Yıldız Dağları (Istranca) silsilesi Karadeniz'e paralel, kuzeybatı/güneydoğu yönünde uzanan bölgenin en önemli yükseltisidir. Bu dağlar, Bulgaristan sınırından başlayarak Durusu Gölü'ne kadar alçalarak uzanmaktadır. Yıldız Dağları, Kuzey Anadolu Dağları ile aralarında yapısal fark olmasına rağmen, aynı doğrultuda uzandıkları için Kuzey Anadolu Dağlarının Trakya'daki uzantısı olarak kabul edilmektedir. Ege Havzası ile doğrudan Karadeniz'e ulaşan akarsuların havzalarının birbirinden ayıran bu bölge, bütünüyle orta yükseklikte bir dağdır (Şekil.3.3). Bu dağların en yüksek noktası ise Pınarhisar ile Demirköy ilçeleri

arasında yer alan 1031 m yükseklikteki Mahya Tepesi'dir. Yıldız Dağlarının diğer önemli yükseltileri ise 986 m'lik Karamanbayırı Tepesi, 958 m'lik Boyunduruk Tepesi, 901 m'lik Fatmakaya Tepesi, 877 m'lik Paraşüt Tepesi, 851 m'lik Sivri Tepesi ve 846 m'lik Kale Tepesidir. Yıldız Dağları kuzeyde Karadeniz'e dökülen, güneyde Ergene Ovası'na inen akarsularla derin olarak parçalanmıştır. Bu özellik ilin kuzeybatısında ve Karadeniz eğimli kıyı kuşağında daha belirgindir. Ergene Ovasına doğru dağlar iyice alçalmakta ve yerini düşük yükseltili platolar almaktadır.

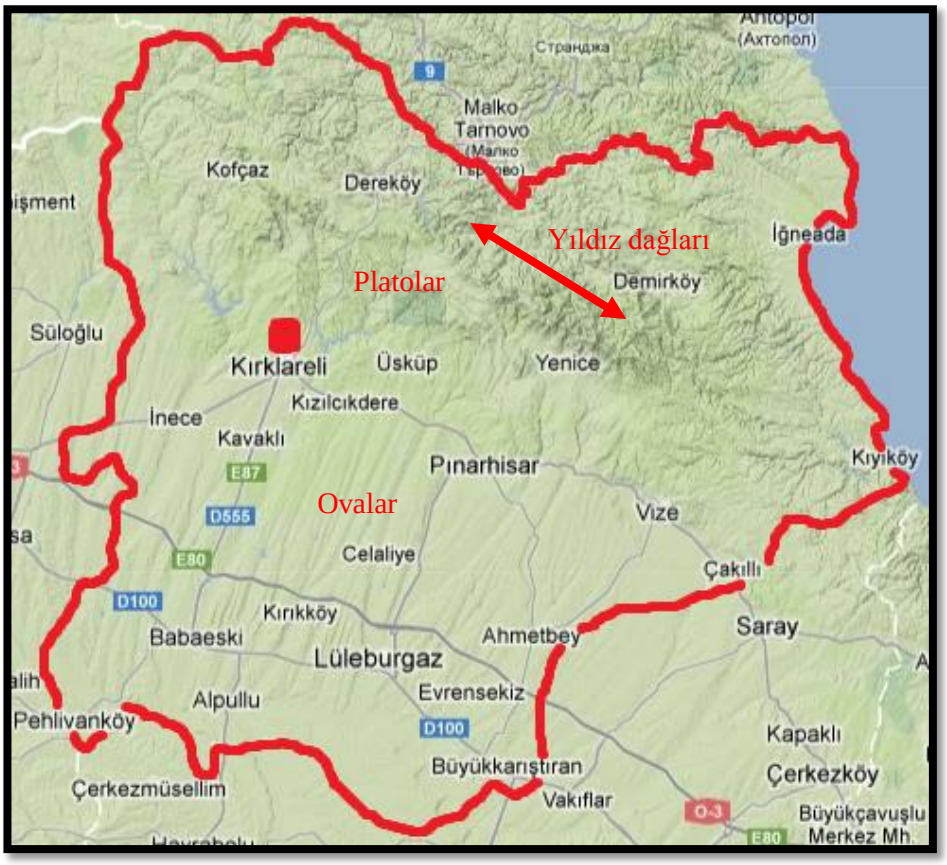

Şekil 3.3. Trakya Bölgesi'nin topografyası [37]

Yıldız Dağları masifi, eski Tekirdağ aşınma yüzeyleri olup akarsular, rüzgâr, sel suları gibi dış kuvvetlerle parçalanır ve aşınarak platoları oluşturmaktadır. Kırklareli Morfoloji haritası yükseltilerine göre bölgede 200-500 m arasında değişen düz alanlar geniş yer tutmaktadır. Kırklareli'nin plato alanları, dağlık alanları oluşturan Kırklareli-Demirköy çizgisi dışında kalan alanlardır. Bu platolar, Kuzey ve Güney Platoları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kuzey Platoları Yıldız Dağları ile Karadeniz kıyı kuşağı arasında çeşitli yükselti basamaklarına sıralanmıştır. Belli başlıları Demirköy ve Limanköy platolarıdır. Güney Platoları ise Ergene Ovası ile Yıldız Dağları arasındaki sahayı kaplar. Yer yer birbirinden Ergene Irmağı'nın kolları ile parçalanmış halde

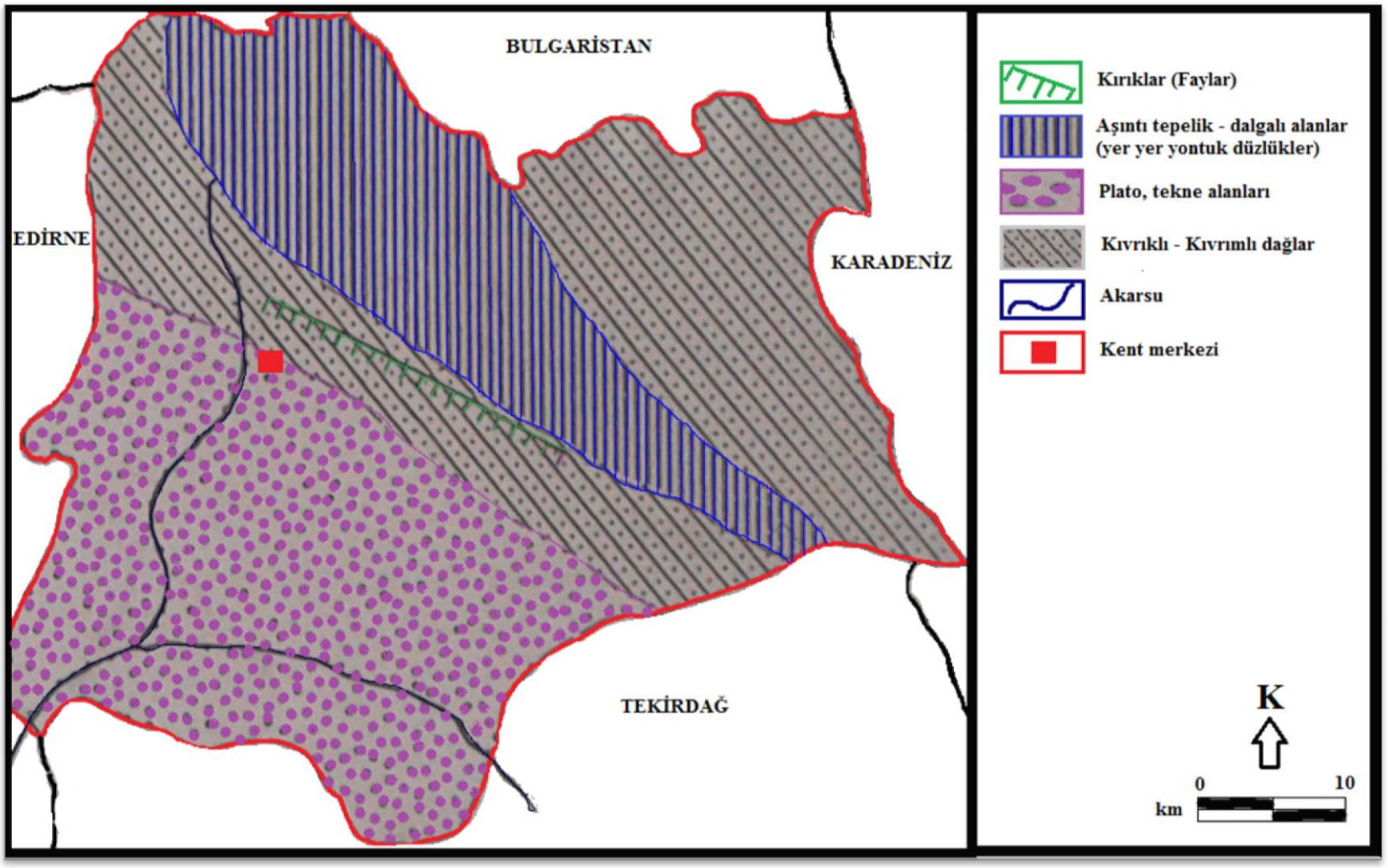
ayrılan bu platoların yükseltisi, güneye doğru inildikçe düşmekte ve giderek ova tabanındaki alüvyal kesimlerle birleşmektedir [38].

Yıldız Dağları'ndan sonra, Ergene Havzası yönünde vadilerin tabanları genişlemekte ve Bölgenin hemen hemen tüm ovaları burada toplanmaktadır. Bu ovaların tümüne "Ergene Ovası" denilmektedir. Ovalar Vize, Pınarhisar, Kırklareli Merkezi'nin güney kesimleri ile Pehlivanköy, Babaeski ve Lüleburgaz sahasını kaplamaktadır. Ergene Havzası 3. jeolojik zamanda Trakya Yarımadası'nın güneye kıvrılmasıyla çukurlaşmıştır. Çukurlaşan bölgeye Yıldız Dağlarından taşınan alüvyonlar dolmuş, vadi tabanları birleşerek irili ufaklı ovaları oluşturmuştur. Bu ovaların yükseltisi ise 50-150 m. arasında değişmektedir (Şekil 3.4).

Şekil 3.4. Kırklareli ili topoğrafik uydu görüntüsü [39]

Kırklareli morfoloji haritasına göre Kırklareli kent merkezi jeomorfolojik ve topoğrafik özellikleri açısından kırıklı - kıvrımlı dağlar ve platolar üzerinde yer almaktadır (Şekil 3.5).

Şekil 3.5. Kırklareli ili morfoloji haritası ([40]'dan düzenlenmiştir)

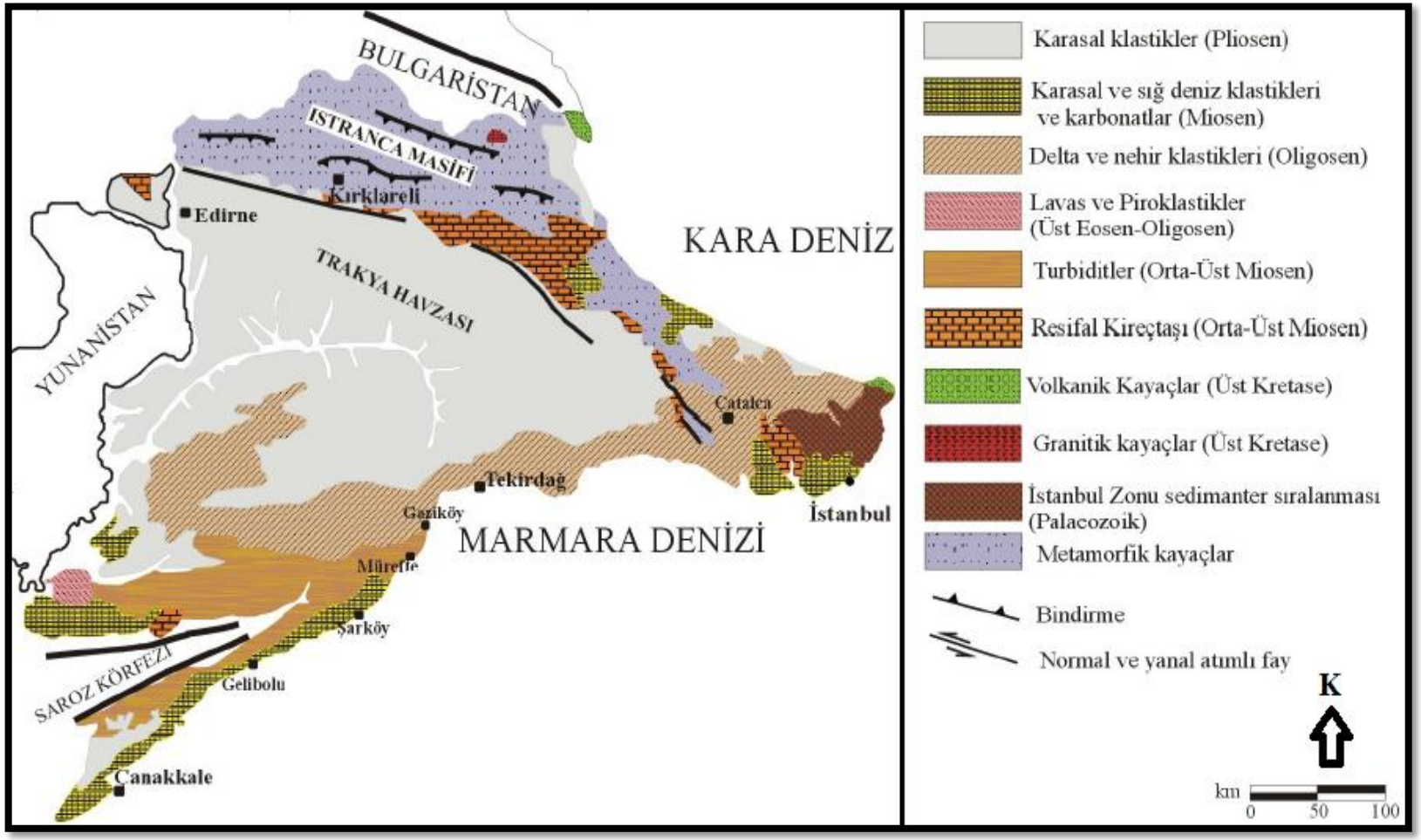
3.1.1.3. Jeolojik Yapı ve Depremsellik Durumu

Jeolojik zamanda Yıldız Dağları'nın bulunduğu yerde Tethys (Tetis) Denizi bulunuyordu. Yıldız Dağları'nın oluşumunda, Tetis denizinin dibinde bulunan tortulların, kuzey ve güneydeki eski kıta çekirdeklerinin birbirlerine doğru yaklaşmaları sonucu kıvrılıp su yüzeyine çıkmaları etkilidir. Daha sonra meydana gelen dağ oluşumu, kıta oluşumu (epirojenik) ve volkanik hareketler sırasında Yıldız Dağlarını oluşturan taş ve tabakalar sıkışmış, kıvrılmış ve kırılmıştır. Yıldız Dağları 1. jeolojik zaman arazisi olduğu için "masif" adını almaktadır. Masifler, kıvrılma özelliğini yitirmiş olan yaşlı ve sert kütlelerdir [40].

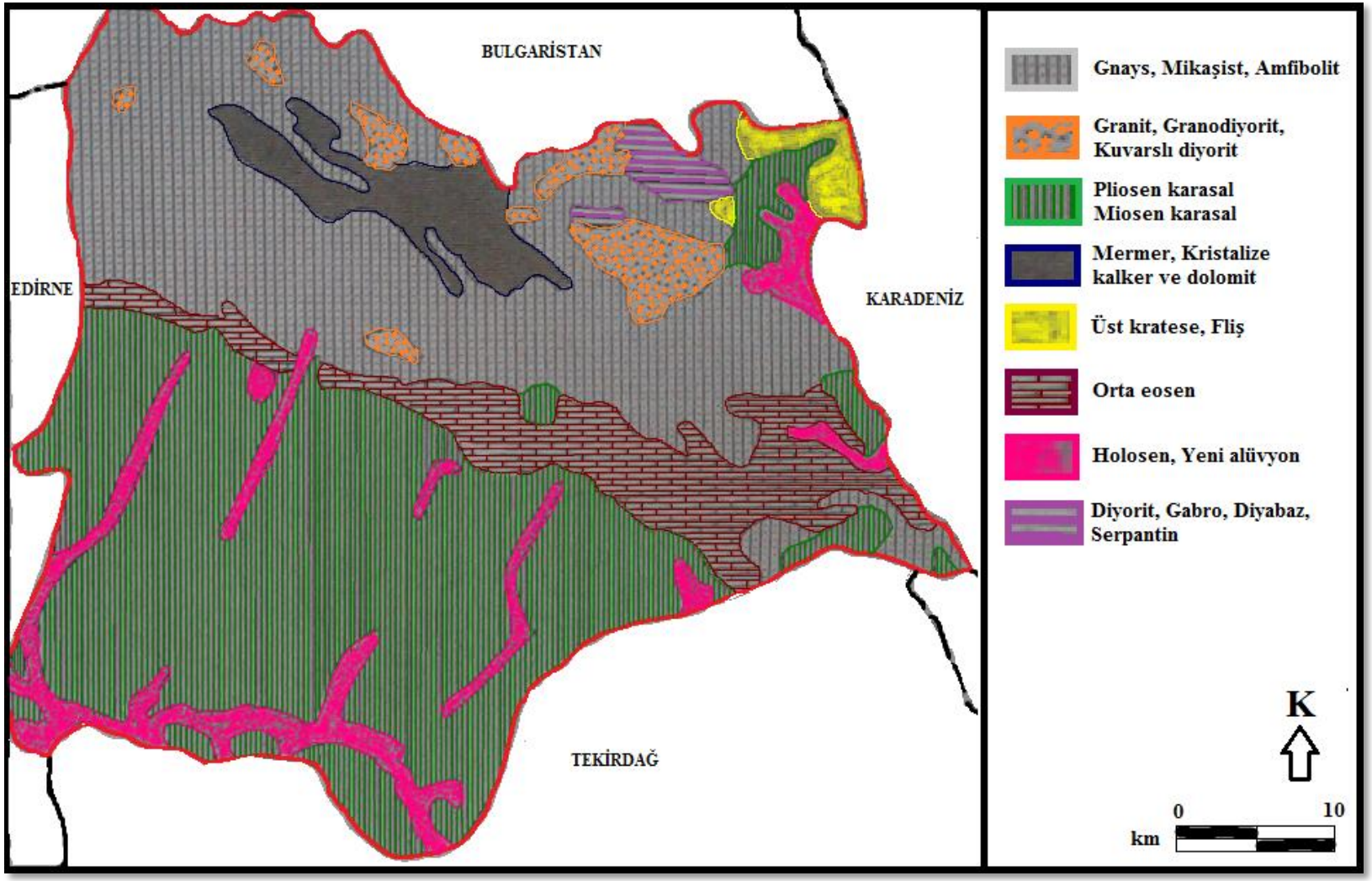
İl arazisi, genel olarak paleozoik ve IV mesozoik döneme ait Yıldız Masifi'nin çekirdek ve örtü kayaçları ile tersiyere ait sedimanter, metamorfik, magmatik kayaçlardan oluşmuştur. Ergene yöresinde ise eosen kireçtaşları dik bir yamaç meydana getirir (Şekil 3.6). Bu yamacın eteğinde suyu bol kaynaklar, önünde ise miosen ve pliosen killi, kumlu, kireçli Mermer kristalize kalker ve dolomit dolgu katmanları yer yer alüvyonlarla örtülüdür [38].

Kırklareli ili jeolojik haritasına göre Kırklareli kent merkezinin bulunduğu konumun jeolojik özellikleri pliosen, miosen ve orta eosen kireç taşlarıdır (Şekil 3.7).

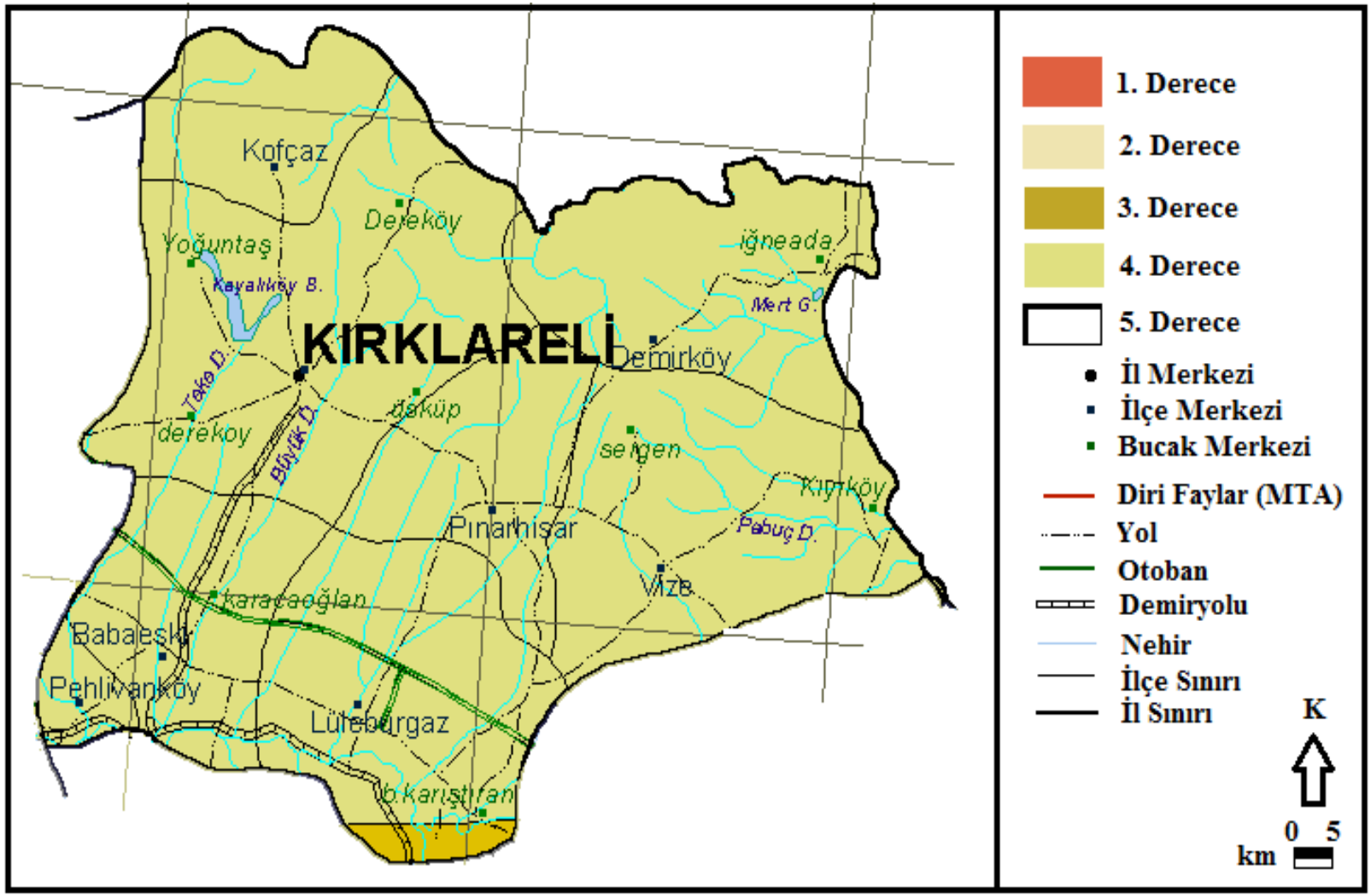
Yıldız Masifi'nin uzanımına uygun olarak, Vize'den Kırklareli'nin doğusuna kadar uzanan Kuzeybatı-Güneydoğu yönlü fay hattı ile bu hattı kesen Kuzeydoğu-Güneybatı yönlü ikincil faylar, sahanın tektonik yapısını oluşturmaktadır. Yıldız Masifi'ni etkileyen Kırklareli- Vize arasındaki fay, normal faydır. İkinci fay sistemi ise Karadeniz kıyılarının girintili-çıkıntılı (İğneada-Limanköy) olmasına neden olmuştur. İl toprakları 4. derece deprem kuşağında yer almaktadır (Şekil 3.8).

Şekil 3.6. Trakya Bölgesinin genel jeolojik haritası [37]

Şekil 3.7. Kırklareli ili jeoloji haritası ([40]'dan düzenlenmiştir).

Şekil 3.8. Kırklareli ili deprem haritası [41].

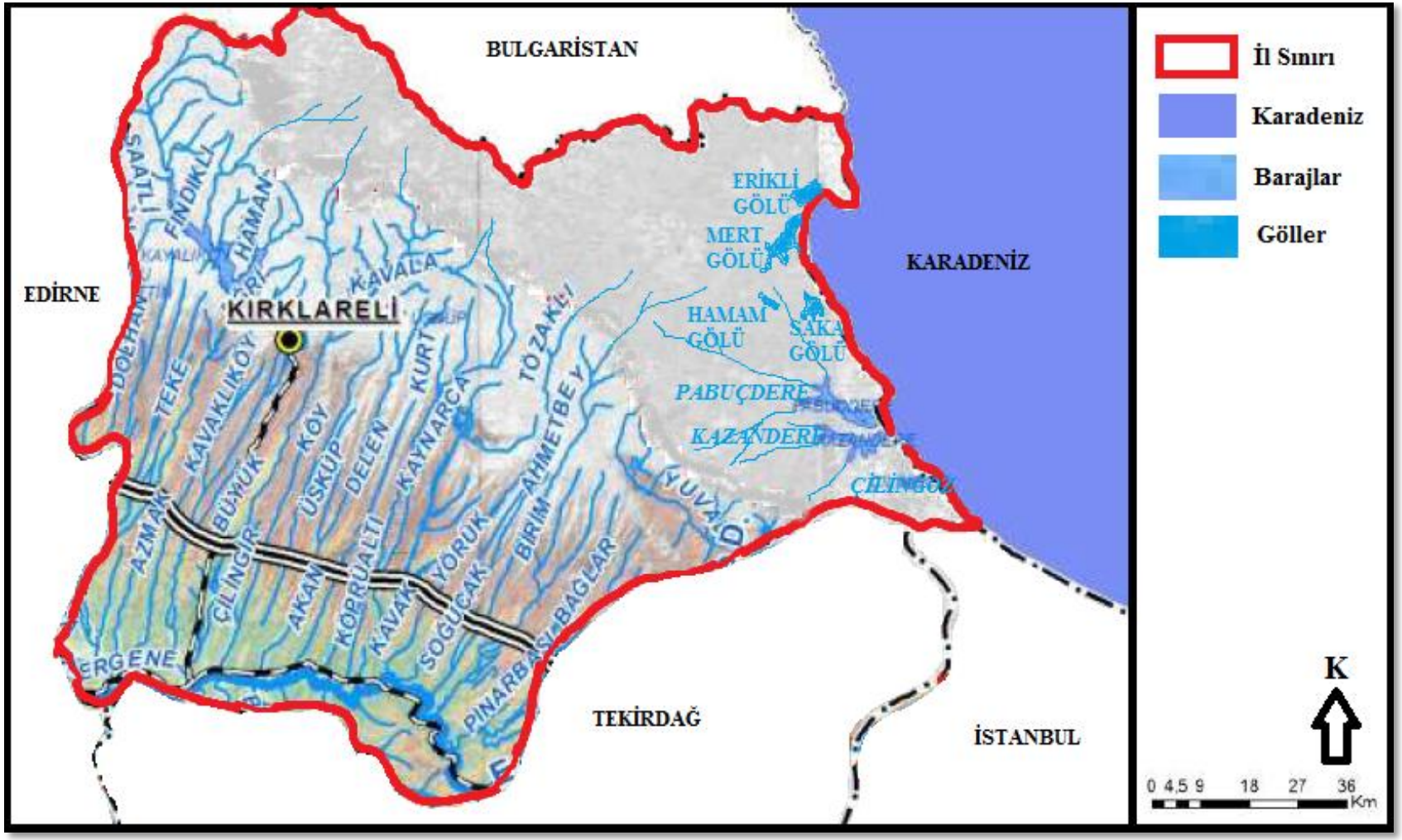
3.1.1.4. Hidrolojik Yapı

Kırklareli, yerüstü ve yeraltı su kaynakları bakımından oldukça zengin bir bölgedir (Şekil 3.9). Kırklareli ili yerüstü su varlığı 1137 Hm^3/yıl, yer altı su varlığı ise 125 Hm^3/yıl'tür. Bu miktarlar Trakya Bölgesinin yer üstü su varlığının yaklaşık olarak %46'sı, yer altı su varlığının da %24'ünü karşılamaktadır. Kırklareli ilindeki yerüstü su kaynakları içerisinde Kayalıköy (1022 ha) ve Kırklareli barajlarının (580 ha) payı büyüktür [42].

Kırklareli ilinde bulunan bazı akarsular; Havsa Deresi, Şeytandere, Turgutbey Deresi, Lüleburgaz Deresi, Uğurlu Deresi, Büyük Karıştıran Deresi, Küçük Karıştıran Deresi, Evrensekiz Deresi, Sazlıdere, Lişko Deresi ve Ergene Nehridir. Bölgede bu akarsuların dışında rejimleri düzensiz ve ufak debili Karadeniz'e dökülen dereler ve Ergene'nin Teke Deresi, Büyükdere, Vize Deresi gibi büyük kollarının yanı sıra ufak kolları da bulunmaktadır.

İlde doğal göl olarak Demirköy ilçesinde bulunan Mert (43 ha), Erikli (7 ha) ve Saka (2 ha) Gölleri lagün gölleri, Hamam (18 ha) ve Pedina (10 ha) Gölleri ise orman içi gölleridir [43].

Kırklareli'nin doğusunda Karadeniz yer almaktadır. Karadeniz'in tuzluluk oranı Ege ve Akdeniz'e göre düşüktür. Karadeniz'e dökülen akarsuların fazla miktarda tatlı su taşımaları ve yağışların bol olması sebebiyle, yüzey sularının tuzluluk oranı düşüktür. Bu oran denizin orta kesiminde % 0.18 iken, Kıyıköy ve İğneada kıyılarında % 0.16 dolaylarındadır. İğneada kıyılarında tuzluluğun az olması suyun donmasını kolaylaştırmaktadır [38].

Şekil 3.9. Kırklareli ili hidroloji haritası ([44]'den düzenlenmiştir)

3.1.1.5. Toprak

Topraklar, iklim, bitki örtüsü, ana materyal ve topoğrafyaya bağlı olarak farklılık göstermektedir. Kırklareli ilinin toprak türleri ve bunların yayılış özellikleri ilin jeomorfolojik özellikleri ile doğrudan ilişkilidir. Ergene ve Karadeniz havzasında kentin temel toprak karakteristiklerini gösteren altı büyük toprak grubu bulunmaktadır [40].

Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları

Cangir (2006)'e göre kentte hâkim olarak yer alan büyük toprak grubuna giren kireçsiz kahverengi orman toprakları A, B ve C horizonlu profile sahiptir. A horizonu (yüzey horizonu) iyi derecede oluşmuştur ve gözenekli (boşluklu) bir yapısı vardır. B horizonları zayıf derecede oluşmuştur. Bu horizon kahverengi veya koyu kahverengi renkte granüller veya yuvarlak köşeli blok strüktürlere sahiptir. B horizonlarında kil birikimi yoktur veya çok azdır. Topraklar arası sınırlar geçişli ve yaygındır. Bu topraklar genellikle yaprağını döken orman örtüsü altında oluşmuştur. Kireçsiz kahverengi orman toprağı Taştepe, Kocayazı, Elmacık, Terzidere, Topçu, Çavuş, Pazarlı, Karadere, Dereköy bucakları çevresinde ve Demirköy'den Karadeniz'e kadar uzanan alan ile Demirköy-Vize-Pınarhisar-Lüleburgaz ilçeleri arasında yer alır ([42].

Yıldız Dağları'nın Karadeniz'e bakan yamaçlarının bol yağışlı olmasıyla topraktaki karbonatlar ve diğer çözülebilen maddeler yıkanarak, alt katmanlarda birikmektedir. Bol yıkanmanın sonucu kahverengi-gri renkli olan bu topraklar, bölgede 341.000 ha'lık alanı kaplamaktadır [38]. Kireçsiz kahverengi orman toprakları genel olarak kahverengi ve tonlarında olup, renk farklılıkları ana kayadaki farklı mineral ve elementlerden kaynaklanmıştır [43].

Kireçli Kahverengi Orman Toprakları

Yıldız Dağları'nın güneye bakan yamaçlarındaki meşe ormanları altında, kireçli kahverengi orman toprakları bulunmaktadır. Bu alanlarda yağış fazla olmadığı için toprağın üst katmanında yıkanan karbonatlar topraktan uzaklaşamamaktadır. Bu yüzden bu toprakların alt katmanında kireç birikmesi nedeniyle kireç lekeleri yumruları görülmekte olup, kireçli kahverengi orman toprakları kentte 35.000 ha'lık bir alanı kaplamaktadır. Kentin Vize ilçesinde bu çeşit topraklara rastlanmaktadır [45].

Vertisoller

Killi, anakaya üzerinde oluşmuş topraklardır. Bu toprak türü kurak mevsimde çatlamakta ve bu çatlaklar birkaç cm'den 1 m derinliğe kadar ulaşabilmektedir. Yazın çatlaklara rüzgârların etkisiyle bir kısım toprak dolar. Kışın ise bol su ile doyan killi toprak şişer ve çatlaklardaki toprak yukarı doğru itilir. Böylece bu topraklarda dikey yönlü bir materyal hareketi olmaktadır. Yüzeydeki toprak tabana inerken, dipteki toprak yüzeye çıkar. Dolayısıyla toprakta bir dönme hareketi görülmektedir. Bu topraklara dönen toprak anlamında 'Vertisol' adı verilmektedir. Su geçirgenliği zayıf olan toprakta kil miktarı fazla olduğundan, işlenmesi ve sürülmesi zordur. Kentte bu topraklar 102.000 ha'lık alan kaplamaktadır.

Kahverengi Topraklar

Cangir (2006)'e göre bu topraklar genellikle kireçce zengin ana materyal üzerinde yer alırlar. Profilleri A, B ve C horizonlarına sahiptir. Organik atıklar hızlı ayrışması nedeniyle organik horizonları oluşamaz. Kahve renkli A horizonları çoğu kez orta- yeterli düzeyde organik madde kapsar. Bu horizonda farklı oranda biyolojik aktivite mevcuttur. Bu nedenle kuvvetli derecede oluşmuş blok stürktürlerin yanında granüler ve funda strüktürde yer alır. Kahve renkli veya kırmızımsı kahve renkli B horizonu, kambik (başkalaşım) B horizonu şeklindedir. Aşağı horizonlara kil taşınması veya yıkanması görülmez. Bu topraklar geniş yapraklı orman örtüsü altında oluşur. Zayıf derecede kirecin yıkanması ile kalsifikasyon olayı ile bazılarında da zayıf bir podzollaşma olayı görülebilir. Bu tip topraklar Vize ilçe merkezinin kuzeyinde; Küçükyayla ve Balkaya bucakları arasında Sofular, Evrencik ile Pınarhisar ilçe merkezinin kuzeyinde; Erenler, Çayırdere ve Akaren Bucakları arasında bulunurlar [42].

Bu toprak türüne kahverengi step ormanları da denilmektedir. Step örtüsü altında oluşmakta ve yağış miktarı az olan bölgelerde bulunmakta olup, yıkanma oranı azdır. Üst katmanda yıkanan kireç alt katmanda birikmektedir. Toprağın rengi kahve, açık kahve ve koyu kahvedir. Kentte bu topraklar 138.000 ha'lık alan kaplamaktadır [40].

Alüvyal Topraklar

Akarsuların akmakta oldukları vadi tabanlarında yığdığı materyalle meydana gelen taşkın ovalarında, alüvyal ana materyal üzerinde oluşan topraklara 'alüvyal topraklar' adı verilir.

Ketin (1983)'e göre topraklar akarsular tarafından taşınarak depolanan jeolojik veya daha önce toprak olan materyaller üzerinde oluşan ve çoğu kez A, C profilli genç topraklardır. Özellikleri ve verimlilik kapasiteleri ana materyalin mineralojik yapısına ve dizilimlerine bağlıdır. Genellikle akarsuların yakınlarında kaba tekstürlü, akarsuların uzak bölümlerinde ince tekstüre sahip topraklar bulunur. Drenajları ve verimlilikleri çok değişkenlik gösterir [42].

Tarımsal etkinlikler açısından çok önemli olup, taşınmış verimli topraklardır. Ergene Havzası'ndaki akarsuların taşıdığı ince kum ve mil boyutundaki malzemeler, eğimin azaldığı Ergene Ovası'na halı gibi yayılmaktadır. Akarsuların getirdiği ince malzeme, vadi tabanlarının genişlediği alanlarda alüvyal tabanları oluşturmaktadır. Bu topraklar, bitki besin maddeleri yönünden oldukça zengindir [40]. Kentte bu topraklar 33.500 ha'lık alanı kaplamaktadır. Bu toprak tipi üzerinde longoz ormanlarını oluşturan bitki toplulukları bulunmaktadır.

Kolüvyal Topraklar

Cangir (1991)'e göre bu topraklar genellikle dik eğimlerin veya yamaçların eteklerinde ve vadi ağızlarında bulunur. Yer çekimi, toprak kayması, yüzey akışı ve yan derelerle taşınarak biriken materyaller üzerinde oluşmuş A, C profilli genç topraklardır. Çoğu yerde kolüvyal topraklar alüvyon topraklara karışır. Burada eğim tek tip olup materyalin geldiği yöne doğru artmaktadır. Kolüvyal topraklar Demirköy'ün güneyinde, Balaban bucağı, kuzeyinde; Karanlık ve Armutveren, merkez ilçelerde de Dereköy ile Karadere bucakları çevresinde ve küçük akarsu vadilerinde görülür. Yağışın yeterli olması veya sulanmaları halinde verimleri yüksek olabilmektedir [42].

Dağların yamaçlarından, yer çekimi ve akarsuların etkisi ile taşınan çeşitli boyuttaki malzemeler, yamaçların eteklerinde birikir. Eteklerde biriken bu depolara yamaç depoları, bunların üzerindeki topraklara da kolüvyal topraklar denilmektedir. İl'de 800 ha alan kaplayan bu genç topraklar, eğimin % 2'nin üstünde olan yamaçlarda oluşmuştur [40].

Kırklareli toprakları genelde yumuşak kalkerli (kireç taşlı, kil ve kille karışık kireçli) ve Marn (Kil ve kalsiyum karbonattan, değişik oranlarda doğal olarak meydana gelmiş karışım) toprağı humuslu ve kumludur. Akarsu vadilerinin kenarları ve tabanları alüvyonludur. Bu nedenle Kırklareli toprakları tarıma ve çeşitli tahıllar, bitkiler yetiştirmeye elverişlidir [46].

3.1.1.6. Doğal Bitki Örtüsü

Bir yerin bitki örtüsünün karakterini o yerin iklim, toprak ve çevre koşulları meydana getirmektedir. Kırklareli sınırları içerisinde doğal bitki örtüsünün, Ergene Havzası-Platolar kısmında step ve bozkır, Yıldız Dağları-Karadeniz kısmında ise orman oluşumları şeklinde geliştiği görülmektedir [47]. Ülkemizde bitki örtüsünü beş grupta toplamak mümkündür. Bunlar; nemli ormanlar, kuru ormanlar, stepler, makiler ve kıyı bitkileridir. Kırklareli'nde ise dört grup bitki örtüsüne rastlanmaktadır.

1. Nemli ormanlar: Yıldız Dağları'nın Marmara Havzası'na (Karadeniz'e bakan) giren kuzey yamaçları sık bir orman örtüsü ile kaplıdır [48]. Bu ormanlar, kıyıdan başlayıp dağların yamaçları boyunca 1000 metreye kadar yükselmektedir. Kayın (*Fagus orientalis*) ormanları, yüksekliği 1031 metreye ulaşan Yıldız Dağları'nın kuzey yamaçlarında sahile doğru 250-300 metreye, güney yamaçlarında ise 500-600 metreye kadar yaygındır. Kıyıköy'de denize dökülen akarsuların açmış olduğu vadilerde kayın (*Fagus orientalis*) bulunmayıp bu alan Çoruh meşesi (*Quercus pontica*), Macar meşesi (*Quercus frainetto*) ve saçlı meşe (*Quercus cerris*) türleri ile örtülüdür. Ormanların hâkim olduğu bölge Bulgaristan sınırı ile doğuda Şükrüpaşa-Armağan hattı arasındaki alandır. Buradan kuzeybatıya doğru gidildikçe kayın (*Fagus orientalis*) ormanlarının içerisine adacıklar halinde gürgen (*Carpinus betulus*) kümelerinin karıştığı görülmektedir. Bu alanın batısındaki ormanlarda ise saçlı meşe (*Quercus cerris*) hâkimdir. Meşe ormanlarının içerisinde kızılcık (*Cornus mas*), üvez (*Sorbus sp.*), akçaağaç (*Acer platanoides*), fındık (*Coryllus avellana*), muşmula (*Mespilus germanica*) ve yabani erik (*Prunus domestica*) bulunmaktadır [40].

   Nemli orman alanının orta bölümü ise sık bir ormanaltı florasına sahip kayın (*Fagus orientalis*) ormanları ile kaplıdır. Kayın ormanlarına Çoruh meşesi (*Quercus pontica*) birlikleri karışmaktadır. Bu alanın eteklerinde ise çeşitli meşe (*Quercus sp.)*

türleri ve gürgen (*Carpinus betulus*) ormanları yayılmaktadır. Kuzey yamaç boyunca 300 metreden sahile doğru olan kuşak, meşelerle kaplıdır. Yine bu kuşakta 0-150 m arası pseudomaki toplulukları hâkim duruma geçmektedir. Özellikle Yıldız Dağları'nın en yüksek kesimini oluşturan Mahya tepesi ve çevresinden 500-600 metreye kadar tamamen kayın (*Fagus orientalis*) hâkimdir. Burada, optimum gelişme koşullarına sahip kayınla birlikte, az da olsa meşe türleri (*Quercus sp.*), gürgen (*Carpinus betulus*), kızılcık (*Cornus mas*), titrek kavak (*Populus tremula*) ve dişbudak (*Fraxinus angustifolia*) türleri görülmektedir [40].

Demirköy - Yeniceköy arasında Yıldız Dağları üzerinde tipik bir vejetasyon örtüsü kesidi görülmektedir. Bu kesitte dağların güney yamacında 450 m yüksekliğe kadar olan kesimlerdeki ormanlar tamamen tahrip edilmiş ve tarım alanı haline dönüştürülmüştür. 450-600 m. arasında meşe (*Quercus sp.*) ve gürgen (*Carpinus betulus*) çalılıkları, 600 metreden sonra karışık meşe-gürgen ve kayın ormanları başlamaktadır. 700-750 metreden sonra, şistler üzerinde kayının flora dâhilindeki oranı artarak, zirveye doğru birlikler teşkil etmektedir. Kuzey yamaç boyunca 300 metreye kadar saf kayın ormanları geniş alanlara yayılmaktadır. Kayın (*Fagus orientalis*) ormanları Demirköy'e kadar devam etmekte olup burada yerini sapsız meşe (*Quercus petraea*) ormanlarına bırakmaktadır [40].

2. Kuru ormanlar: Ergene Havzası'nda ve Kırklareli'nin Yıldız Dağları'nın güney yamaçlarında Kuru Orman Grubu'na ait bitkilere bol miktarda rastlanmaktadır [46].
3. Stepler (Bozkırlar): Ergene Havzası ve Platolar kısmında yaz aylarında yağışların çok az görülmesi bir orman örtüsünün gelişmesine yeterli olmayıp, step ve bozkır bitki örtüsünü meydana getirebilmektedir [47]. Ergene bölgesi çoğunlukla orman örtüsünden yoksundur. Bu çıplak görünüş doğal step alanı gibi görünmektedir. Fakat doğal koşulların yarattığı bir step olmayıp, ormanların insanlar tarafından tarım alanı açılması veya konut alanlarının oluşturulması gibi nedenlerle tahrip edilmesiyle oluşmuştur. Bu nedenle Ergene Bölgesi 'Antropojen step alanı' olarak adlandırılmaktadır. Yıldız Dağları'nın Ergene Havzası'na giren güney ve batı yamaçlarındaki ormanlar, yoğun tarla açma vb. tahriplere rağmen Karadeniz'in yağışlı ikliminin etkisiyle az da olsa ayakta kalabilmiştir. Meşenin egemen olduğu, yapraklarla kaplı olan bu kesimin dışında bölge genellikle çıplaktır [40].

4. Maki (Çalı ve ağaçlarla kaplı alanlar): Kırklareli'nde maki grubuna ait orman bitkisi bulunmamaktadır [46].
5. Kıyı Bitkileri: Akarsu kıyılarında, gölet çevrelerinde, sulak yerlerde söğüt (*Salix alba*) ve kavak (*Populus alba*) cinsi ağaç toplulukları çokça görülmektedir. İgneada'nın doğusunda ve güneyinde, kıyı kordonları ile ağızları tıkanarak göl ve bataklıkları oluşturmaktadır. Buralarda ise saz ve bataklık bitkileri bulunmaktadır. Bu alanda nemli alüvyal tabanları kaplayan ve "Longos" denilen orman topluluğu vardır (Şekil 3.10). Çok nemli bir zemin ve balçıklı topraklar üzerinde gelişmiş olan bu ormanın, zengin bir alt florası bulunmaktadır. Orman içinde yürümek adeta olanaksızdır. Longos ormanı, esas itibariyle dişbudak *(Fraxinus angustifolia*), kızılağaç *(Alnus glutinosa*), karaağaç (*Ulmus minor*), kavak (Populus alba), ceviz *(Juglans regia*), ıhlamur (*Tilia argentea*) ve söğütlerden (*Salix alba*) oluşmaktadır [38].

Şekil 3.10. Kırklareli ili Longoz ormanları [49].

Araştırma alanını Kırklareli kent merkezi oluşturmaktadır. Alanın doğal bitki örtüsü ise dişbudak (*Fraxinus angustifolia*), kızılçam (*Pinus brutia*), karaçam (*Pinus nigra*), kızılağaç (*Alnus glutinosa*), karaağaç (*Ulmus minor*), ceviz (*Juglans regia*), ıhlamur (*Tilia argentea*) ve söğüt (*Salix alba*) gibi bitki türlerinden meydana

gelmektedir (Şekil 3.11). Kent merkezi peyzaj düzenlemelerinde, doğal bitki örtüsünden sonra yaygın olarak kullanılan egzotik bitki türleri arasında ağaç türleri olarak; Göknar (*Abies sp.)*, akçaağaç (*Acer negundo)*, at kestanesi (*Aesculus hippocastanum)*, kokar ağaç (*Ailanthus altissima)*, sedir (*Cedrus sp.)*, erguvan (*Cercis siliquastrum)*, servi (*Cupressus sempervirens)*, iğde (*Eleagnus angustifolia)*, ladin (*Picea sp.)*, çınar (*Platanus orientalis)*, yalancı akasya (*Robinia pseudo-acacia)*, söğüt (*Salix babylonica)*, ıhlamur (*Tilia argentea)*, çalı türleri olarak; kadın tuzluğu *(Berberis thunbergi)*, dağ muşmulası (*Cotoneaster horizantalis)*, taflan (*Euonymus japonica)*, sabina ardıcı (*Juniperus sabina)*, kurtbağrı (Ligustrum vulgare), ateş dikeni (*Pyracantha coccinea)*, gül (*Rosa hybrida)*, keçi sakalı (*Spirea vanhouttei)*, sarılıcı türler olarak ise acem borusu (*Campsis radicans)*, orman sarmaşığı (*Hedera helix)*, hanımeli *(Lonicera japonica*) yer almaktadır.

Şekil 3.11. Kırklareli kent merkezindeki bitkilendirme (Foto: K. ÇULHA, 2012)

3.1.1.7. İklim Özellikleri

Kırklareli iklimi bölgelere göre farklılık göstermektedir. Yıldız Dağları'nın kuzey kesimlerinde Karadeniz iklimi, denizden uzak olan iç kesimlerde ise karasal iklim

görülmektedir. Buna bağlı olarak Kırklareli'nde Akdeniz – Karadeniz ve Karasal iklim karakterleri arasında geçiş iklimi olarak bilinen "Marmara iklimi" hüküm sürmektedir [50].

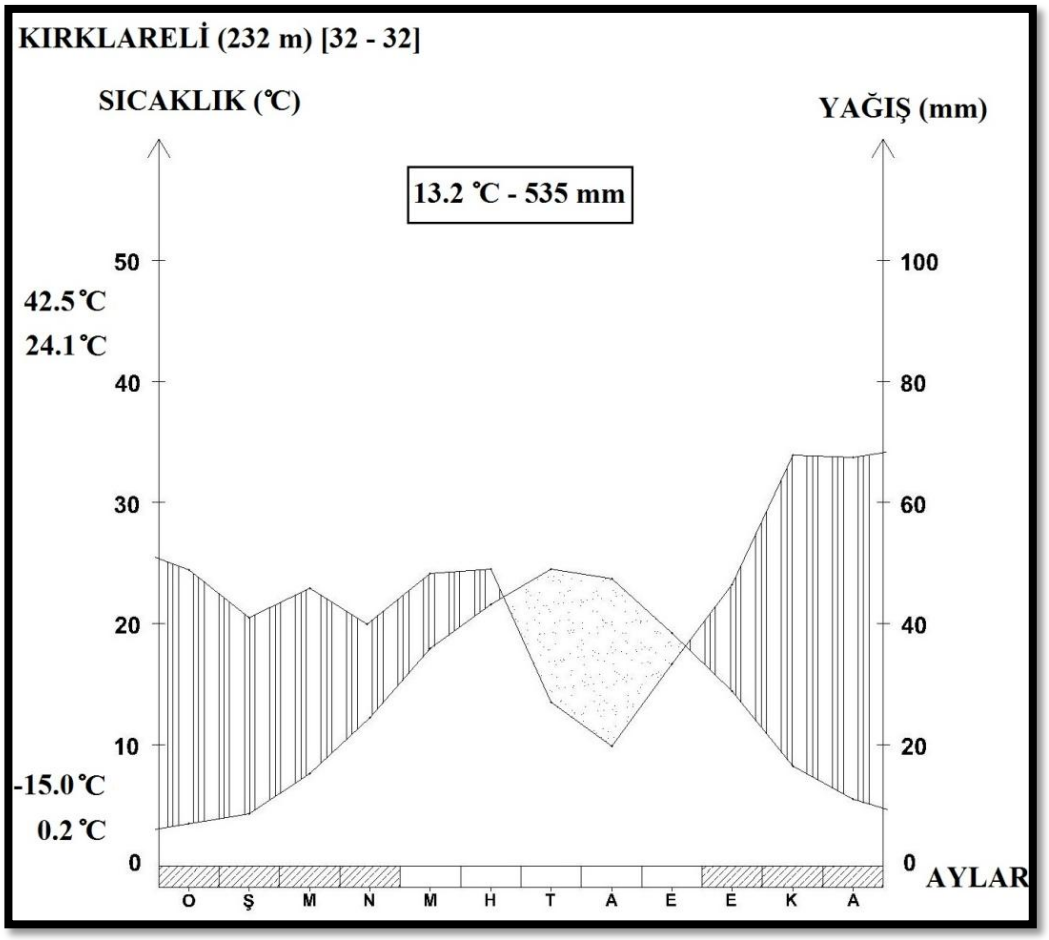
Kırklareli Meteoroloji İstasyonundan elde edilen 1980-2011 yılları arasında yapılan gözlem sonuçlarına dayanarak, en yüksek sıcaklık 2000 yılı temmuz ayında 42,5 °C olarak, en düşük sıcaklık ise 1985 yılı şubat ayında -15,0 °C olarak ölçülmüştür. Yıllık ortalama sıcaklık 13,2 °C olarak ölçülmüştür [51].

Kırklareli Meteoroloji İstasyonundan elde edilen 1980-2011 yılları arasında yapılan gözlem sonuçlarına göre aylık ortalama yağış miktarı en çok 67,6 mm olarak Kasım ayında, en az 19,6 mm ile Ağustos ayında düşmüştür. Yıllık ortalama yağış miktarı ise 535 mm olarak ölçülmüştür. Yıllık ortalama nispi nem oranı % 69 olarak ölçülmüş, yıllık ortalama bulutluluk oranı ise 4,5 olarak belirlenmiştir [51].

Kırklareli ili meteoroloji istasyonunun, 1980-2011 yılları arasında bu yılları da kapsayan 31 yıllık gözlemleri sonucunda elde edilen yağış ve sıcaklık değerlerine göre Kırklareli ili Walter İklim Diyagramı hazırlanmıştır (Şekil 3.12). Bu diyagrama göre haziran ayı sonundan eylül ayı sonuna kadar yaklaşık 3 aylık bir dönemde kurak dönem olarak su açığı tespit edilmiştir. Walter İklim Diyagramı ile ilin genel iklim durumu hakkında bilgi verilmektedir.

Şekil 3.12'deki diyagrama göre, Kırklareli kent merkezinin ortalama yıllık sıcaklığı 13.2 °C, ortalama yıllık yağışı ise 535 mm olarak tespit edilmiştir. Özellikle kasım ve aralık aylarında düşen yağış miktarının arttığı gözlenmektedir. En düşük sıcaklığın sıfırın altında olduğu aylar; ocak, şubat, mart, nisan, eylül, kasım ve aralık aylarıdır. Bunun dışında ortalama düşük sıcaklığın sıfırın altında tespit edildiği aya rastlanmamıştır. Kentte haziran ayı sonundan eylül ayı sonuna kadar olan 3 aylık bir süre kurak period olarak değerlendirilmektedir.

Kırklareli kent merkezinde ortalama rüzgâr hızı 1,3 m/sn ölçülmüş olup, egemen rüzgâr yönü Kuzey (Yıldız) ve Kuzeybatı (Karayel)'dır. Kentte en hızlı rüzgâr ise saniyede 31,3 m olarak ölçülmüştür. En hızlı rüzgârlar ise Kuzey (Yıldız) ve Kuzeydoğu'dan (Poyraz) esmektedir [51].

Şekil 3.12. Kırklareli kent merkezi Walter İklim Diyagramı

3.1.1.8. Tarihi Gelişim Süreci

Kırklareli'nin ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu ve eski isminin ne olduğu konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat yakın çevresinin çok eski dönemlerden itibaren insanlar tarafından yerleşim yeri olarak seçildiği konusunda son yıllarda artarak devam eden tarih öncesi araştırmalar önemli ipuçları vermektedir. Kırklareli'nin eski bir yerleşim yeri olduğunu, 1936 yılında Türk Tarih Kurumu adına Arif Müfid Mansel'in başlattığı kazılarda ortaya çıkan ve yöre tarihine ilişkin buluntular belirlemektedir. Bu araştırmalara göre, kentin güneyinde Kırklareli-Asilbeyli yolunun doğusunda 'Höyükler Mevkii'nde üç suni tepe, Aşağı Pınar mevkii ile Eriklice Köyü yakınında birer höyük daha bulunmaktadır. Birer mezar abidesi olduğu anlaşılan bu suni tepeler Kırklareli civarında eski bir yerleşimin varlığına işaret etmektedir. 1981 yılında Mehmet Özdoğan başkanlığında Trakya'da yapılan yüzey araştırmaları sırasında Kırklareli'nin 18 km güneyinde saptanan Tilkiburnu Höyüğü, Kırklareli ili yerleşme

tarihini Son Kalkolitik Dönem'e tarihlemektedir [52]. 1993 yılında Salhana mevkiinde başlatılan kazı çalışmalarında bulunan Salhana Höyüğü, yörenin önemli bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalar sonucunda kentin Kırklareli'nin 2 km kadar güneyindeki Salhane Mevkiinde kurulduğu tahmin edilmekte ve Kırklareli'nde ilkçağdan beri insanların yaşadığı ortaya koyulmaktadır [46].

Kırklareli'nin ilk yerleşik halkının Traklar olduğu, bunların M.Ö. 800 yıllarında yaşadıkları ve M.Ö. 513 yılına kadar varlıklarını sürdürdükleri bilinmektedir. Trak ismi Yunanlılar tarafından Adalar Denizi'nin kuzey sahillerinden Balkan Dağları'na kadar yarımadanın doğusunda yaşayan bütün kavimlere verilen isimdir. Bölgeye de Trakya denilmektedir. Bu yüzden Yunanlıların Trake, Romalıların Tracia ve Türklerin Trakya dedikleri yerlerde oturan halka da Traklar denilmektedir [53]. Kırklareli kenti M.Ö. 513-359 yılları arasında bir süre Pers hâkimiyetine girmiş ve sonra Odrisler'in yönetimine geçmiştir. M.Ö. 74 tarihinde Romalıların Trakya'ya bütünüyle yerleşmelerinden sonra ise, Bizans çağına kadar süren yeni bir dönem başlamıştır [52].

Kırklareli'nin bugünkü konumuna ne zaman ve hangi koşullarda taşındığı bilinmemektedir. Roma ve Bizans dönemlerinde, bugünkü kentin 2 km yakınındaki Eriklice, Kırklareli'nin ikinci yerleşim merkezidir. Ancak bugünkü Kırklareli Bizanslılar zamanında şehrin Yayla Semti ile Kırklar Tepesi'nde (Şekil 3.13) gelişmiştir [46].

Kırklareli, tarihi tam olarak bilinmemesine rağmen 1365-1370 yılları arasında I. Murat tarafından Edirne'nin fethinden birkaç sene sonra Bizans'tan alınmıştır [54]. Osmanlı Devleti topraklarına katıldıktan sonra 17. yüzyıla kadar Rumeli Eyaleti'nin Paşa Livasına bağlı bir kazâ konumunda olan Kırklareli, daha sonra Vize ile birlikte Silistre eyaletine bağlı bir kazâ olmuştur. Bu yüzyıldan itibaren bir tek merkez kazâ olan Kırkkilise (Kırklareli) sancağı, 19. yüzyılda da önce Edirne vilayetine bağlı bir kazâ daha sonra da Edirne vilayetinin bir sancağı olmuştur [53]. Bu yüzyılda Kırklareli (Kırkkilise) yöresi 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşları dışında, siyasal bakımdan durgun bir dönem yaşamıştır. Fakat Osmanlı-Rus savaşından sonra başlayan göçlerle Balkanlar'ın küçük bir modeli halini alan Kırklareli, bu karışık nüfus görünümü ile önemli bir sorun çıkmadan Balkan Savaşlarına kadar huzur içinde yaşamayı başarmıştır [53]. Kırklareli'nin nüfusu 1902'ye doğru yaklaşık olarak 18.000 idi. Bunun çoğunluğunu Rumlar oluşturuyordu. Bunlardan sonra sırası ile Türkler, Bulgarlar ve

Museviler geliyordu [52]. Yayla semtinde azınlıklar, Kırklar Tepesi ve yamaçlarında ise genellikle Türk Müslümanlar otururlardı. Zaman içerisinde yerleşim Bağlıca Deresi'nin iki tarafında gelişmeye başladı. 1490'lı yıllarda İspanya'dan göçmen gelen Museviler ise, Karakaş Mahallesinde ayrı bir semt oluşturduklarından günümüzde halk arasında Yahudi sokağı olarak adlandırılmaktadır [46].

Şekil 3.13. Kırklar Tepesinin Yayla Mahallesi ve Şehir Merkezine Göre Konumu [55]

Kırklareli, 1912-1913 Balkan savaşı sırasında 30 Ekim 1912 tarihinde Bulgarların eline geçmiş ve 8 Temmuz 1913'te Türk orduları tarafından geri alınmıştır. İstiklal savaşı sırasında, kısa bir süreliğine Yunan işgalinde kalan kent, 10 Kasım 1922'de kurtarılmıştır. Kent, Türkler tarafından fethedilmeden önce Saranta Ecclesies olarak adlandırılmakta olup, Türklerin bu kelimeyi tercüme etmesiyle Kırkkilise adını almıştır. Kentin Kırkkilise olan adı, 20 Aralık 1924 tarihinde kabul edilen bir kanun ile Kırklareli'ne çevrilmiş ve kent il merkezi durumuna getirilmiştir [52].

1923 yılında Cumhuriyet ilan edildiğinde şehirde yaşayanların mahalleleri şöyleydi: " Haticehatun ve Yapraklı Mahalleleri Türkler ve Bulgarlar olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Karakaş, Hacızekeriya ve Tellakzade Mahallelerinde Türkler, Bulgarlar ve Rumlar iç içe oturuyorlardı. Museviler ise, Karakaş Mahallesi'nin Karakaşbey Sokağı

ile Cumhuriyet Caddesi'nin üst kısmının sağına ve soluna yerleşmişlerdi. 1912 yılında 350 haneye kadar çıkan Museviler 1950'li yıllarda 60-70 haneye düşmüş, şimdilerde ise 3-4 hane kalmışlardır." Kırklareli'nin geçmişinde, genelde Yayla semtinde ve eteklerinde yerli zengin Rumlar otururlardı. Burası Cumhuriyet'in ilk yıllarında "Çarşı" gibiydi. Kırklar Tepesi ve yamaçlarında ise Türkler yoğunluktaydı [46]. O dönemlerde Kırklareli 5 mahalleden oluşuyorken, günümüzde ise 12 mahalleden oluşmaktadır. Bunlar kuzeyde Cumhuriyet, kuzeybatıdan kuzeydoğuya doğru Bademlik, Demirtaş, Yayla, Akalar ve Doğu mahalleleri; güneyde de Karahıdır, İstasyon, Karakaş, Karacaibrahim, Kocahıdır ve Pınar mahalleleridir.

1950 sayımına göre, kentin nüfusu 14.500 idi ve hemen hemen tamamı Türklerden oluşuyordu. Türklerin yanı sıra ticaretle uğraşan bir miktar Musevi vardı. Rumların bir kısmı, Yunan işgalcilerinin memleketi terk ettikleri zaman, onlar ile gitmiş ve bir kısmı da mübadele suretiyle Yunanistan'a gönderilmiştir. Bunların yerine Kırklareli'ne ve ilçelerine Yunanistan'dan gelen Türk nüfus yerleştirilmiştir. Bunlardan başka çeşitli tarihlerde (1934-1935, 1951-1952) Bulgaristan ve Romanya'dan gelip yerleşmiş olan göçmenler de vardır ki, bunlar şehir nüfusunun önemli bir unsurunu oluşturmaktadır [52].

1990 nüfus sayımına göre, şehir merkezinin nüfusu 43.017'dir. Kırklareli ilinin genelinde köyden kente göç vardır ve sürekli olarak kentleşmeye yönelik bir nüfus hareketi gözlenmektedir. Ancak kentte yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu da tarım ve hayvancılıkla geçinmektedir [46]. 2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre ise şehir merkezinin nüfusu 67.360 olup, kentleşme hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir.

3.1.1.9. Ulaşım Ağı

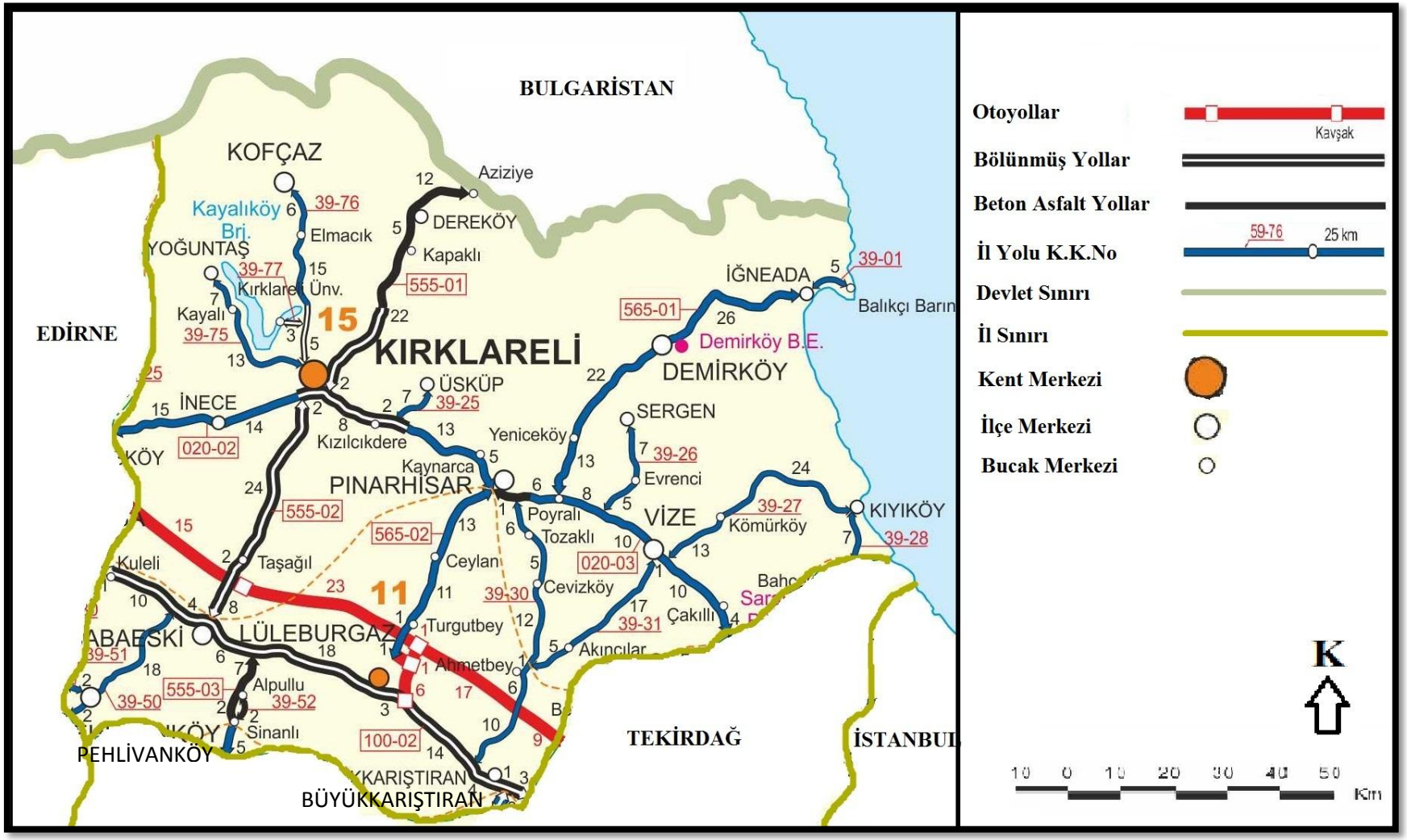
Trakya'da bugünkü modern yolların esas itibariyle Trak yollarının devamı niteliğinde olduğu ve Trakların yol inşaatına büyük önem verdiği Dr. Arif Müfit Mansel'in "Trakya Kültür ve Tarih" adlı eserinde belirtilmektedir [56]. Trakya'nın bir bölümünü kapsayan Kırklareli ise, ulaşımda karayolunu, demiryolunu ve denizyolunu kullanabilen bir ildir. Fakat karayolu ilin en etkin ulaşım bağlantısıdır. İl içinde karayolunun toplam uzunluğu 636 km olup, ana arterleri E-5 ve Edirne-Kınalı Otoyolu oluşturmaktadır. Kırklareli'nin en önemli yolları, İstanbul- Edirne bağlantısını sağlayan D-100 yolu ile Türkiye'nin Avrupa'ya bağlantısını sağlayan TEM otoyoludur. D-100

yolunun 79 kilometresi ile TEM otoyolunun 65 kilometresi il toprakları içerisinden geçmektedir. Kırklareli il merkezi bu eksenin kuzeyinde, Babaeski ve Lüleburgaz ilçe merkezleri de bu eksen üzerindedir [40].

Kırklareli'ndeki bir başka eksen ise Silivri'den ayrılan Çerkezköy-Vize-Pınarhisar-Kırklareli ve Edirne bağlantılı olan yoldur. İlin kuzey-güney bağlantılı iki ulaşım ekseni vardır. Bu eksenlerden biri, Bulgaristan ile bağlantıyı sağlayan Aziziye sınırına kadar uzanan Dereköy-Kırklareli-Babaeski-Pehlivanköy karayolu, diğer ekseni ise Karadeniz ile bağlantıyı sağlayan İğneada-Demirköy-Pınarhisar-Lüleburgaz karayoludur. Kırklareli'nde ızgara görünümü alan iki kuzey-güney, iki de doğu-batı doğrultulu ulaşım ekseni bulunmaktadır ve tüm yerleşmeler bu eksenlerden yararlanmaktadır. Ayrıca Büyükkarıştıran-Vize-Kıyıköy bağlantısı da kuzeydoğuda Karadeniz'e bağlanmaktadır. Bu eksen Büyükkarıştıran'ın biraz kuzeyinde yeniden Pınarhisar'a bağlanır. Kofçaz ilçesinin Kırklareli ile doğrudan bağlantısı bulunmaktadır. Pehlivanköy'ün ulaşımı D-100 karayolundan ayrılan bir yol ile sağlanmaktadır. Kırklareli-Alpullu yakınlarında D-100 karayolundan ayrılan bir yol ile de Hayrabolu, Tekirdağ'a bağlanmaktadır (Şekil 3.14). Kırklareli ilinin 177 köyden 155'inin yolu asfalttır ve bu durum, Türkiye genelinin bir hayli üzerinde bir seviyede bulunmaktadır [40].

3.1.1.10. Nüfus Yapısı

2000 yılı genel nüfus sayımı kesin sonuçlarına göre Kırklareli İli toplam nüfusu, 328.461 olup bu sayı 2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine (ADNKS) göre 341.218 olarak belirlenmiştir. Kent merkezinin 2000 yılı nüfusu ise 53.221 olup 2012 yılı nüfusu 67.360'dır. 1985-2012 yılları nüfus sayımı dönemlerine göre nüfus durumu incelendiğinde yıllara göre oldukça hızlı bir artış olduğu görülmektedir. 1985 ile 2012 yılları arasındaki nüfus değişimi incelendiğinde merkezin nüfus değişimleri ve yıllık nüfus artış hızları Tablo 3.1'de verilmiştir.

Şekil 3.14. Kırklareli ili karayolları haritası ([57]' den düzenlenmiştir.

Tablo 3.1. 1985‑2012 yılları itibariyle Kırklareli'nin nüfus gelişimi [58]

	1985	1990	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İL TOPLAMI	297.098	309.512	328.461	333.256	336.942	333.179	332.791	340.199	**341.218**
MERKEZ	40.881	43.017	53.221	59.970	61.880	64.265	62.152	66.226	**67.360**
(İL) YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI (BİNDE)	9,43	8,19	5,94	2,07	11,00	-11,23	-1,17	22,02	**2,99**

Araştırma alanı olan merkez ilçe nüfusunun 1985-2012 yılları arasındaki nüfus istatistikleri incelendiğinde, nüfus artışının en yoğun olduğu yıl 2011 yılı olarak belirlenmiş, yıllık nüfus artış hızının ise binde 22,02 olduğu gözlemlenmiştir. İncelemelerde nüfus yoğunluğunun da (km^2ye düşen kişi sayısı) 52 kişi olduğu gözlenmektedir. Kente 2007 yılında Kırklareli Üniversitesi'nin kurulması da nüfusu arttıran etmenlerdendir. Nüfusun artmasıyla imar faaliyetleri de hızlanmıştır. Bu durum merkez nüfusunun kentsel faaliyetlerinin yıllara göre artış gösterdiği, yeni yatırımlarla yeni istihdamın oluştuğu ve sonuçta da kent merkezinin göç aldığını göstermektedir. Kırklareli ilinin aldığı göç, verdiği göç, net göç ve net göç hızı Kırklareli İstatistik Yıllığı'nda belirtilen şekliyle Tablo 3.2'de gösterilmektedir.

Tablo 3.2. Kırklareli ilinin yıllara göre göç miktarı ve net göç hızı [58]

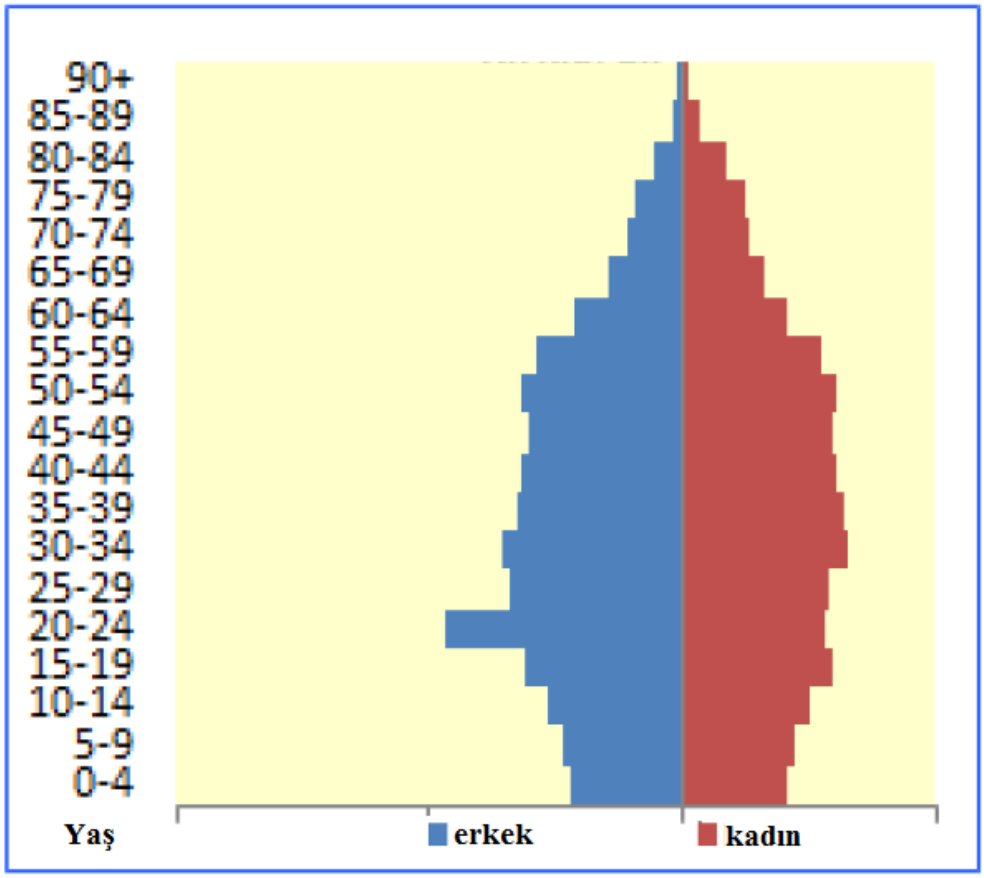
	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011
Aldığı Göç	10.565	10.359	12.844	11.979
Verdiği Göç	11.027	11.242	12.088	11.829
Net Göç	-462	-883	756	150
Net Göç Hızı	-1,37	-2,6	2,27	0,44

Kırklareli ili kent merkezinin cinsiyete ve yaş grubuna göre nüfus durumu incelendiğinde yoğunlukta 20-24 arası yaş grubunun olduğu göze çarpmaktadır. Yaş gruplarına göre kentsel nüfus yapısı incelendiğinde genç nüfusun oranının yaşlı nüfusa oranı daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum hızlı nüfus artışını ve kentleşmeye

olan ihtiyacı beraberinde getirmektedir (Tablo 3.3). Kırklareli ili genelinde, nüfusun cinsiyet dağılımı değerlendirildiğinde ise, nüfusun 34.804'ünü erkek; 32.556'sını ise kadın nüfusu oluşturduğu görülmektedir [58]. Şekil 3.15'te Kırklareli kent merkezinin cinsiyet ve yaş gruplarına göre nüfus piramidi oluşturulmuştur.

Tablo 3.3. Kırklareli kent merkezi (köylerle birlikte) nüfusunun 2012 yılı yaş grupları dağılımı [58]

Yaş Grupları	Nüfus	%	Yaş Grupları	Nüfus	%	Yaş Grupları	Nüfus	%	Yaş Grupları	Nüfus	%
Toplam	**87.798**	100	**20-24**	9.792	11,1	**45-49**	6.149	7	**70-74**	2.565	2,9
0-4	4.247	4,8	**25-29**	6.663	7,5	**50-54**	6.123	6,9	**75-79**	2.153	2,4
5-9	4.503	5,1	**30-34**	6.797	7,7	**55-59**	5.735	6,5	**80-84**	1.412	1,6
10-14	5.504	6,2	**35-39**	6.200	7	**60-64**	3.903	4,4	**85-89**	475	0,5
15-19	6.500	7,4	**40-44**	6.090	6,9	**65-69**	2.831	3,2	**90+**	156	0,1

Şekil 3.15. Kırklareli kent merkezi cinsiyet ve yaş gruplarına göre nüfus piramidi

Kırklareli, Türkiye genelinde ilin toplam nüfus büyüklüğü sıralamasında 53. sırada, il merkezlerinin büyüklüğü bakımından nüfus sıralamasında ise 69. sırada yer almaktadır.

Kırklareli ili kentsel nüfusun mahallelere göre dağılımı incelendiğinde en yoğun mahallelerin kent merkezinde olduğu ve çevreye doğru nüfusun azaldığı görülmektedir. En fazla nüfus 14.558 ile Karakaş Mahallesinde iken bunu sırasıyla 10.523 nüfusuyla Karacaibrahim, 6.265 ile Yayla, 5.841 ile İstasyon ve 5.650 ile Bademlik Mahalleleri izlemektedir. Kırklareli ilinde nüfusu en azı barındıran mahalle ise 1.464 ile Doğu Mahallesidir. Kırklareli ili mahallelere ve cinsiyet durumuna göre nüfus dağılımı Tablo 3.4' te görülmektedir.

Kırklareli kent merkezi açık yeşil alanlarının fonksiyonel açıdan sınıflandırılmasında, yaş gruplarına göre nüfusun mahalle bütününde dağılımının önemli etkileri olduğu varsayılmaktadır. Mahalle bütününde 0-65+ yaş grubu arasındaki nüfus dağılımları Tablo 3.5'de gösterilmektedir. Tablo incelendiğinde en fazla nüfusun 1.569 ile 20-24 (%11,7) yaş grubuyla Karakaş Mahallesinde olduğu, en az nüfusun ise 65 ile 60-64 (%4) yaş grubuyla Doğu Mahallesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4. Kırklareli kent merkezinin mahallelere ve cinsiyete göre nüfus dağılımı [59]

NO	MAHALLELER	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	Yüzde %
1	AKALAR MAHALLESİ	2.047	1.916	3.963	5,8
2	BADEMLİK MAHALLESİ	3.224	2.426	5.650	8,3
3	CUMHURİYET MAHALLESİ	1.909	1.713	3.622	5,3
4	DEMİRTAŞ MAHALLESİ	1.877	1.842	3.719	5,5
5	DOĞU MAHALLESİ	770	694	1.464	2,1
6	İSTASYON MAHALLESİ	2.996	2.845	5.841	8,6
7	KARACAİBRAHİM MAHALLESİ	5.314	5.209	10.523	15,6
8	KARAHIDIR MAHALLESİ	1.508	1.575	3.083	4,5
9	KARAKAŞ MAHALLESİ	7.435	7.123	14.558	21,6
10	KOCAHIDIR MAHALLESİ	2.069	2.006	4.075	6
11	PINAR MAHALLESİ	2.391	2.206	4.597	6,8
12	YAYLA MAHALLESİ	3.264	3.001	6.265	9,3
TOPLAM		34.804	32.556	67.360	100

3.1.1.11. Sosyo-Ekonomik Yapı

Kırklareli'nde okuma yazma oranı 2000 yılı genel nüfus sayım sonuçlarına göre % 92,88 iken, 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre % 94,41'dir. Türkiye İstatistik Kurumu verileri incelendiğinde, Kırklareli ilinin 2011-2012 eğitim-öğretim yılı itibariyle okullaşma oranının % 99,08 ve Türkiye ortalamasının ise % 98,67 olduğu ve bu oranın da Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. İlin orta öğretimdeki okullaşma oranı net % 84,39'luk bir oran olup, Türkiye genelinden çok daha fazla gerçekleşmektedir [60].

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından gerçekleştirilen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamalarında Kırklareli ilinin sosyo-ekonomik gelişmişlik durumunun, 1996 yılında 14. sıradayken, 2003 yılında 10. sıraya ilerlediği, 2011 yılındaki güncelleme de ise 15. sıraya gerilediği görülmektedir [61]. Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamalarının yanında eğitim sektöründe 7., sağlık sektöründe 15., imalat sanayi sektöründe ise 14. sırada yer almaktadır. Bütün bu sıralamalardan anlaşıldığı üzere, Kırklareli sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki iller arasında üst sıralardadır [62].

Kırklareli, beşeri sermaye ve yaşam kalitesi açısından Türkiye sıralamasında 32. sırada yer almaktadır. Kırklareli ilinde kişi başına düşen gayri safi milli hâsıla 2011 yılı itibariyle 26.828 $'dır. Kırklareli İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü'nce hazırlanan Kırklareli İstatistik Yıllığı 2001 yılı sonuçlarına göre, Tarım sektörünün gayri safi milli hâsıla içerisindeki payı % 9,80, sanayi sektörünün payı da % 61,75'tir. Hizmet sektörünün gayri safi milli hâsıla içerisindeki payı ise % 26,44 olarak belirlenmiştir. Bu oranlara bakıldığında Kırklareli ilinin ekonomisinin tarımdan sanayiye geçtiği ve Kırklareli'nin hızla gelişen bir sanayi kenti olduğu söylenebilir.

Kentte sanayi daha çok D-100 karayolu etrafında ve özellikle Lüleburgaz'da yoğunlaşmıştır. Bunun temel nedenlerinin başında İstanbul sermayesinin çevreye yayılma çabası yatmaktadır. Kentte imalat sanayinde cam, gıda, tekstil, ilaç, metal üretimi alanında 160'a yakın tesis bulunmaktadır. Bunlardan ağırlıklı olarak gıda ve tekstil imalatı yapan tesisler yoğunluktadır. 70'e yakın tesis gıda üzerine, 50'ye yakın tesis tekstil üzerine çalışmaktadır. Orman ürünlerine yönelik 10, taş ve toprağa dayalı imalat sanayi olarak da 10'a yakın tesis bulunmaktadır. Bunların arasında Alpullu Şeker Fabrikası, Pınarhisar Çimento Fabrikası, Trakya ve Kırklareli Cam Fabrikaları,

Tablo.3.5. Mahalle bütününde 0 - 65+ yaş grubu arasındaki nüfus dağılımları [59]

Yaş Grubu / Mahalle	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
Akalar	242	220	281	286	417	321	293	297	268	283	278	230	175	372
Bademlik	299	311	297	426	608	544	535	506	443	425	375	284	231	366
Cumhuriyet	187	202	234	208	379	316	348	277	244	259	281	275	180	232
Demirtaş	146	152	227	374	424	254	301	252	240	253	239	220	193	444
Doğu	85	79	77	91	148	117	142	108	98	108	103	104	65	139
İstasyon	344	342	428	498	601	462	540	489	494	433	371	308	189	342
Karacaibrahim	511	701	734	812	1112	788	961	861	771	753	697	594	379	849
Karahıdır	70	67	103	760	964	166	117	108	103	106	125	112	95	187
Karakaş	719	797	955	1012	1569	1104	1207	1196	1100	973	981	958	662	1325
Kocahıdır	253	193	276	381	503	270	334	298	248	279	298	230	149	363
Pınar	310	244	316	340	524	441	413	310	286	277	333	266	218	319
Yayla	487	465	485	516	669	531	486	462	447	401	354	338	180	444
Toplam	**3653**	**3773**	**4413**	**5704**	**7918**	**5314**	**5677**	**5164**	**4742**	**4550**	**4435**	**3919**	**2716**	**5382**
Yüzde (%)	**5,4**	**5,6**	**6,5**	**8,4**	**11,7**	**7,8**	**8,4**	**7,6**	**7**	**6,7**	**6,5**	**5,8**	**4**	**7,9**

Eczacıbaşı İlaç Sanayi, Zorlu Linen fabrikaları sayılabilir. Kırklareli'nde 1'i özel 2 adet organize sanayi bölgesi, 6 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır [63].

Kırklareli ilinin 2011 yılı toplam tarımsal alanı 225 065 ha'dır. Kırklareli ili toplam tarımsal alan bakımında Türkiye'de 37. sırada yer almaktadır. Bu alanın 223 087 hektarı toplam işlenen tarım alanı, geri kalanı ise bitkilendirilmiş alandır. İlde ağırlıklı olarak üretilen ürünler, buğday, ayçiçeği, şekerpancarı ve mısırdır. Az miktarda da sebze ve meyve üretilmektedir [63].

Kırklareli ilinin istatistikî verileri incelendiğinde 2010 yılı işsizlik oranının %10,8 olduğu söylenebilir. İl işsizlik sıralaması bakımından 81 il içerisinde 54. Sırada yer almaktadır. İşsizlik açısından Kırklareli'nin Türkiye sıralaması diğer sıralamalara oranla biraz geridedir [62].

Bütün bu istatistikler ve sıralamalardan da anlaşıldığı üzere Kırklareli Türkiye'deki iller arasından sosyo-ekonomik yapısı itibariyle üst sıralarda yer almaktadır. Kent, sosyo-ekonomik yapının bu niteliğiyle gelişmiş bir il statüsü kazanmaktadır.

3.2. Yöntem

Kırklareli Kent Merkezi'nde yer alan 12 mahallenin ve Kırklareli Kent merkezi bütününün önerilen açık yeşil alanları, Kırklareli Kenti 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planlarından ve 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planlarından yararlanılarak AutoCAD 2009 programında oluşturulmuştur. Mahalle ve kent bütününün açık yeşil alanlarının nicel olarak m² bazında kapladıkları alan tespit edilmiş, aynı zamanda nitel olarak fonksiyonları, mülkiyet durumları, aktif veya pasif kullanım durumları aşağıda sıralanan 11 kategoride ele alınmıştır.

1. Açık yeşil park alanları
2. Çocuk oyun alanları
3. Resmi kurum bahçeleri
4. Mezarlıklar
5. Eğitim kurum bahçeleri
6. Askeri alanlar
7. Ağaçlandırma sahaları
8. Spor alanları

9. Dini tesis bahçeleri
10. Kavşaklar ve Refüjler
11. Akarsu kenarı yeşil alanlar

1991 yılından beri yürürlükteki imar Planlarına göre önerilen yeşil alan durumu nicelik -yani kapladığı alan bakımından- ve nitelik yönünden -yukarıdaki 11 kategori açısından- tespit edilmiştir. İmar planlarında önerilen yeşil alanlar haricinde mevcut yeşil alan verilerini tespit edebilmek amacıyla Kırklareli kenti 1/1000 ölçekli hali hazır planlardan yararlanılmıştır. Mevcut yeşil alanları belirleyebilmek amacıyla yerinde tespit yöntemi de kullanılmıştır. Önerilen imar ve mevcut yeşil alan verileri standartlara göre irdelenmiştir. Mahallelerin yeşil alan standartları göz önünde bulundurulurken, nüfus verileri temel alınarak ilköğretim ünitesi düzeyinde özellikle çocuk oyun alanları fonksiyonu ile mahalle ve semt ünitesi düzeyinde spor yeşil alan fonksiyonları ele alınmıştır. Kent bütününde 10 m² kişi yeşil alan standardı baz alınmıştır. İlköğretim ünitesi düzeyinde çocuk oyun alanı fonksiyonu temeldir ve 1,5 m²/kişi standardındadır. Mahalle ve semt düzeyinde ise spor alanları fonksiyonu 2 m²/kişi standardındadır. Standartlara göre hem kent bütününde hem mahalle bazında nicel ve nitel olarak eksiklikler tespit edilmiştir ve öneriler getirilmiştir. Standartlar nüfus verileri baz alınarak oluşturulduğundan, Kırklareli Kent Merkezi içinde hem mahalle hem kent bütününde ele alınan nüfus verilerine göre kişi başı m² hesabı temel alınmıştır. 12 Mahallenin yeşil alan durumlarının standartlara göre irdelenmesi amacıyla hali hazır planlardan yararlanılarak mevcut yeşil alanları gösteren planlar oluşturulmuştur. Bu planlarda mahallenin kent içerisindeki konumu, yeşil alan kategorileri ve m²'leri belirtilmiştir.

Çalışma, Kırklareli kenti yeşil alanları açısından temel bir altlık oluşturmaktadır. İleriye dönük yeşil alan planlaması kararlarında mutlaka göz önünde bulundurulması gereken verileri içermektedir. Bu çalışmaya göre Kırklareli kentinin yeşil alanlar açısından; aktif veya pasif, fonksiyonel veya nicel olarak eksiklikleri veya yeterlilik durumları net olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Kırklareli Kent Merkezinin Mahallelere Göre Açık ve Yeşil Alanlarının Nicel ve Niteliksel Durumu

Kırklareli Bizanslılar zamanında şehrin Yayla semti (Yayla Mahallesi) ile Kırklar Tepesi'nde gelişmiştir [46]. Günümüzde kentin yerleşme düzeni, Yayla Mahallesinin gelişmesiyle birlikte sonradan oluşan Akalar Mahallesi, Doğu Mahallesi, Kocahıdır Mahallesi, Demirtaş Mahallesi, Karakaş Mahallesi ve Karaca İbrahim Mahallesi'nden sonra, Pınar, İstasyon, Karahıdır, Bademlik ve Cumhuriyet Mahalleleri'nin de kurulmasıyla son şeklini almıştır. Kırklareli kent merkezini oluşturan bu 12 mahallenin lokasyonu, demografik yapısı, kültürel özellikleri yanı sıra açık ve yeşil alanlarının kapladıkları alan ve aşağıda belirlenen 11 kategoriye göre durumu ayrı ayrı tespit edilmiştir.

Kırklareli kent merkezinin açık ve yeşil alanları; Açık Yeşil Park Alanları, Çocuk Oyun Alanları, Resmi Kurum Bahçeleri, Mezarlıklar, Eğitim Kurumu Bahçeleri, Askeri Alanlar, Ağaçlandırma Sahaları, Spor Alanları, Dini Tesis Bahçeleri, Kavşaklar-Refüjler ve Akarsu Kenarı Yeşil Alanları olarak 11 bölümde nitel olarak irdelenip, ele alınmıştır ve bu kapsamda özellikle fonksiyonel açıdan standartlara uygunluğu araştırılmıştır. Kırklareli kent merkezinin mevcut açık yeşil alanlarının belirtildiği tablolarda 11 kategoriye ek olarak park alanları da kullanılmıştır. Açık yeşil park alanları fonksiyon içermezken, park alanları fonksiyon içermektedir.

4.1.1. Akalar Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Kırklareli kent merkezinin ilk yerleşim bölgeleri olarak adlandırılan Kırklar Tepesi ile Yayla Tepesi arasında gelişim göstermektedir. Mahallenin günümüzdeki konumu incelendiğinde, kentin kuzeybatısında yer almakta, kuzeyinde Çamlık mevkii,

batısında Yayla Mahallesi, doğusunda ise Doğu Mahallesi ile komşu olmaktadır. Mahallenin alanı 376.671 m² (yaklaşık 38 ha) ve yüzölçümü bakımından diğer mahallere göre 10. sıradadır. Nüfusu 3.963 kişi olup nüfus büyüklüğü bakımından 8. sıradadır. Nüfus yoğunluğu 104 kişi/ha'dır.

Mahalle tarihi doku bakımından incelendiğinde, Tırnova Caddesi üzerindedir ve mahallenin Yayla Mahallesi'ne yakın bölgelerinde tarihi özeliği olan binalar çok fazla bulunmaktadır. Dibek Sokak en yoğun geleneksel konut örneklerinin bulunduğu sokaktır. Dilber Sokak, Yahşibey Sokak da önemli yerleşimlere ev sahipliği yapmıştır. Kırklareli'nin en önemli yapıtlarından biri olan Eski Vali Konağı da bu mahallede Namazgâh Caddesi üzerindedir, bir diğer önemli yapıtı ise Hamza Baba Camii ve türbesidir (Şekil 4.1) [64]. Akalar Mahallesinde herhangi bir resmi kurum ve eğitim kurumu bulunmamakta olup mahallede sadece iki adet dini tesis (cami) yer almaktadır.

Şekil 4.1. Hamza Baba Cami

Akalar Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 34.592 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 8.739 m²'sini sekiz adet açık yeşil park alanı, 871 m²'sini iki adet çocuk oyun alanı, 1.554 m²'sini iki adet dini tesis (cami)

bahçesi ve 21.799 m²'sini ise bir adet ağaçlandırma sahası oluşturmaktadır. Resmi mimarlık örnekleri arasında yer alan Eski Vali Konağı bahçesinin alanı ise 1.206 m²'dir.

Mahallenin mevcut açık yeşil alanları Tablo 4.1.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.5'de Akalar Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.1. Akalar Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	**Fonksiyonu**	**Alan Büyüklüğü (m²)**
Kara Hüseyin Parkı	Park	250 m²
Üzüm Salkımı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	250 m²
Eski Vali Konağı Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	1.206 m²
Hamza Baba Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	257 m²
Kemal Canlı Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	1.720 m²
		Toplam: 3.883 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Akalar Mahallesinin 3.963 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Akalar Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 250 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (3.963x1,5=) 5.944 m²'dir. Akalar mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (250/3.963=) 0,06 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (5944-250=) 5.694 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

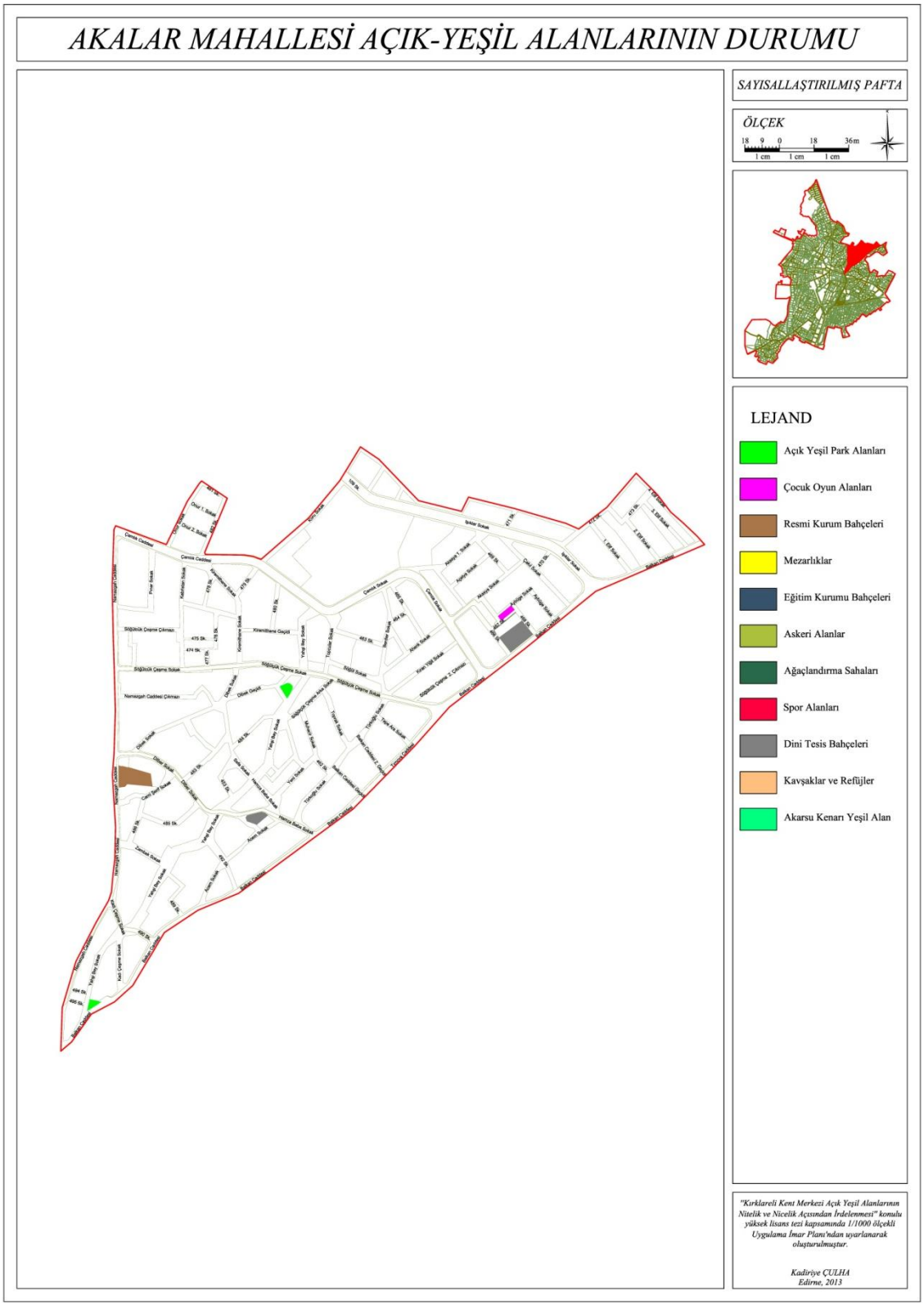
Şekil 4.2. Kara Hüseyin parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.3. Üzüm Salkımı çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.4. Söğütçük Çeşme meydanı (Foto: K. ÇULHA, 2012)

Şekil 4.5. Akalar Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.2. Bademlik Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Bademlik Mahallesi, kent merkezinin kuzeybatısında yer almakta, kuzeydoğusunda Cumhuriyet, doğusunda Demirtaş, güneyinde ise Karakaş Mahallesi ile komşu olmaktadır. Yüzölçümü 1.011.846 m² (yaklaşık 101 ha)'dir. Nüfusu 5.650 kişi olup nüfus yoğunluğu 56 kişi/ha'dır. Mahalle hem yüzölçümü alan sıralamasında hem de nüfus büyüklüğü sıralamasında diğer mahallelere göre 5. sıradadır.

Mahallede resmi kurum olarak Kırklareli Cezaevi, Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü, T.E.K. yer almaktadır. Kırklareli Devlet Hastanesi, İl Halk Sağlığı Laboratuarı gibi sağlık kurumları ile Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Kırklareli Fen Lisesi, Remzi Yapıcı Anadolu Lisesi, Borsa Turizm Otelcilik ve Meslek Lisesi, Fahri Kasapoğlu İlköğretim Okulu, Merkez Anaokulu ve Çıraklık Eğitim Merkezi gibi eğitim kurumları da Bademlik Mahallesinde bulunmaktadır. Jandarma Komutanlığı Tesisleri, Jandarma Lojmanları, Milli Savunma Bakanlığı Lojmanları gibi alanlar da mahallenin askeri alanlarıdır. Bademlik Cami ise mahallenin dini tesisidir.

Bademlik Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 218.417 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 38.408 m²'sini yirmi bir adet açık yeşil park alanı, 41.219 m²'sini akarsu kenarı yeşil alan, 6.562 m²'sini yedi adet çocuk oyun alanı, 29.647 m²'sini beş adet spor alanı, 1.067 m²'sini bir adet dini tesis (cami) bahçesi, 41.671 m²'sini yedi adet eğitim kurumu bahçesi, 39.152 m²'sini beş adet resmi kurum bahçesi, 20.691 m²'sini ise üç adet askeri alan oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.2.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.11'de Bademlik Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.2. Bademlik Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü
-	Açık Yeşil Park Alanı	1.068 m²
Badem Parkı	Park	720 m²
Bademlik Merkez Parkı	Park	1100 m²
Çam Parkı	Park	1.598 m²
Gelişim Parkı	Park	1.350 m²

Tablo 4.2'nin devamı

Nasrettin Hoca Parkı	Park	240 m²
Badem Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	200 m²
Bademlik Merkez Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	300 m²
Gelişim Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Çam Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	100 m²
Nasrettin Hoca Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	250 m²
Kırklareli Devlet Hastanesi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	12.730 m²
İl Halk Sağlığı Laboratuarı Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	4.502 m²
Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.892 m²
Türkiye Elektrik Kurumu Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	5.674 m²
KLÜ Sağlık Yüksekokulu Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	2.769 m²
Kırklareli Fen Lisesi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	6.320 m²
Remzi Yapıcı Anadolu Lisesi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	7.400 m²
Borsa Turizm Otelcilik ve Meslek Lisesi	Eğitim Kurum Bahçesi	17.150 m²
Fahri Kasapoğlu İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.427 m²
Gaziosmanpaşa İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	4.253 m²
Zübeyde Hanım Anaokulu Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	6.196 m²
Çıraklık Eğitim Merkezi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.090 m²
Jandarma Lojmanları Bahçesi	Askeri Alanlar	1.550 m²
MSB Lojmanları Bahçesi	Askeri Alanlar	3.500 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	3.500 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	1.000 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	2.000 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	325 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	740 m²
Badem Parkı Spor Aletleri	Spor Alanı	80 m²
Nasrettin Hoca Parkı Ç.O.A.	Spor Alanı	10 m²
Bademlik Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	1.067 m²
-	Akarsu Kenarı Yeşil Alan	37. 175 m²
		Toplam: 134.426 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Bademlik Mahallesinin 5.650 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Bademlik Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 1000 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (5.650x1,5=) 8.475 m²'dir. Bademlik mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (1000/5.650=) 0,1 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (8.475-1.000=) 7.475 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.6. Badem parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

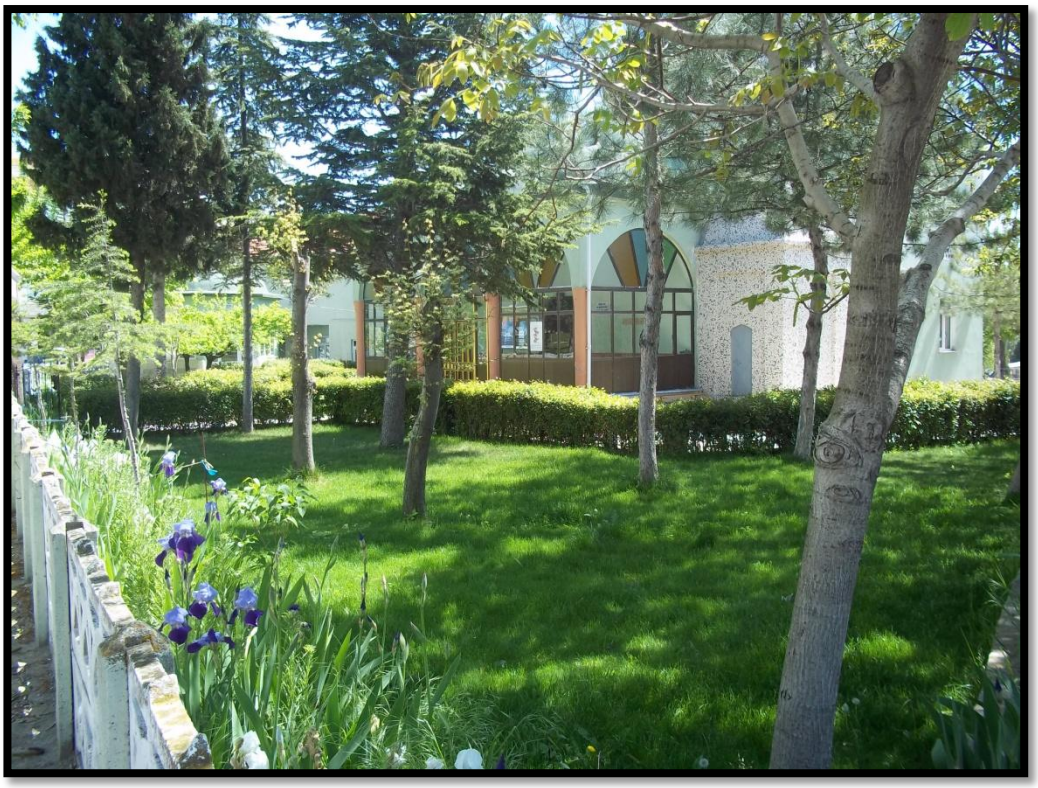
Şekil 4.7. Çam parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

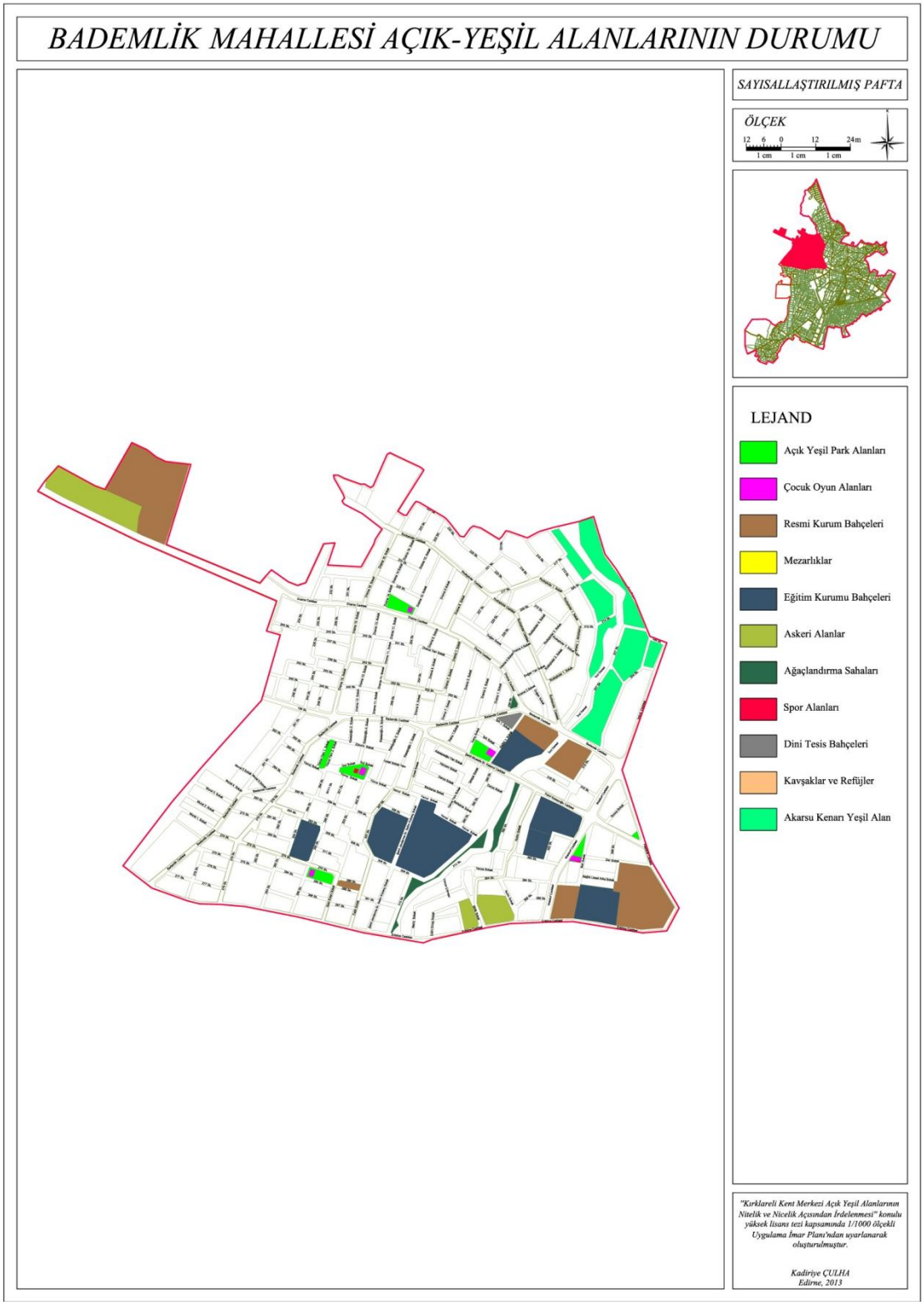
Şekil 4.8. Gelişim parkı çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.9. Bademlik Merkez parkı çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.10. Bademlik Cami bahçesi (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.11. Bademlik Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.3. Cumhuriyet Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Cumhuriyet Mahallesi kent merkezinin kuzeyinde yer almaktadır. Bademlik Mahallesi, Demirtaş Mahallesi ve Yayla Mahallesi ile komşu konumundadır. Kırklar Küçük Sanayi alanıyla birlikte yüzölçümü 917.829 m² (yaklaşık 92 ha), Küçük Sanayi Bölgesi'nin dışında kalan konut yerleşim bölgesinin yüzölçümü ise 467.226 m² (yaklaşık 47 ha) olup Cumhuriyet Mahallesinin tamamının yüzölçümü alan büyüklüğü sıralamasında diğer mahallelere göre 6. sıradadır. Mahalle nüfusu 3.622 kişi ve diğer mahallelere oranla nüfus büyüklüğü sıralamasında 10. sırada yer almaktadır. Nüfus yoğunluğu 39 kişi/ha'dır.

Cumhuriyet Mahallesi'nde 4,5 ve 6 katlı sitelerin bulunduğu, bu sitelerin daha çok 5 katlı olarak inşa edilmiş olduğu görülmektedir. Mahalle, kent merkezine olan konumundan dolayı konut gelişimi açısından diğer mahallelere göre biraz daha geri plandadır. Bu nedenle mahalledeki açık yeşil alan miktarı diğer mahallelere oranla daha fazladır. Mahallede herhangi bir resmi kurum bulunmamaktadır. Mustafa Dalcalı İlköğretim Okulu mahallenin eğitim kurumudur.

Cumhuriyet Mahallesinde önerilen imar planına göre konut yerleşim bölgesinde toplam 81.952 m² açık yeşil alan tespit edilmiştir. Bu alanların; 30.562 m²'sini yirmi iki adet açık yeşil park alanı, 27.078 m²'sini dört adet akarsu kenarı yeşil alan, 20.059 m²'sini on dokuz adet çocuk oyun alanı, 4.253 m²'sini ise bir adet eğitim kurumu bahçesi oluşturmaktadır. Önerilen imar planına göre mahallenin kuzeyinde bulunan Kırklar Küçük Sanayi bölgesinde toplam 51.253 m² açık yeşil alan tespit edilmiştir. Bu alanların 25.335 m²'sini elli altı adet açık yeşil park alanı, 15.884 m²'sini akarsu kenarı yeşil alan, 10.034 m²'sini ise bir adet spor alanı oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.3.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.20'de Cumhuriyet Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.3. Cumhuriyet Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
-	Açık Yeşil Park Alanı	25.067 m²
Adile Naşit Parkı	Park	1.484 m²

Tablo 4.3.'ün devamı

Cumhuriyet Parkı	Park	2.360 m²
Şirinler Parkı	Park	1.449 m²
75. Yıl Parkı	Park	1.500 m²
Adile Naşit Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Şirinler Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	100 m²
Gökkuşağı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Mimoza Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	210 m²
Mustafa Dalcalı İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	4.253 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	20.393 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	300 m²
Ali Nazmi Üstündağ Spor Tesisleri	Spor Alanları	7.366 m²
-	Akarsu Kenarı Yeşil Alan	33.141 m²
		Toplam: 97.923 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Cumhuriyet Mahallesinin 3.622 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Cumhuriyet Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 610 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (3.622x1,5=) 5.433 m²'dir. Cumhuriyet mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (610/3.622=) 0,2 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (5.433-610=) 4.823 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.12. Adile Naşit parkı ve çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.13. Cumhuriyet parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.14. Ali Nazmi Üstündağ spor tesisleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.15. Mimoza çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

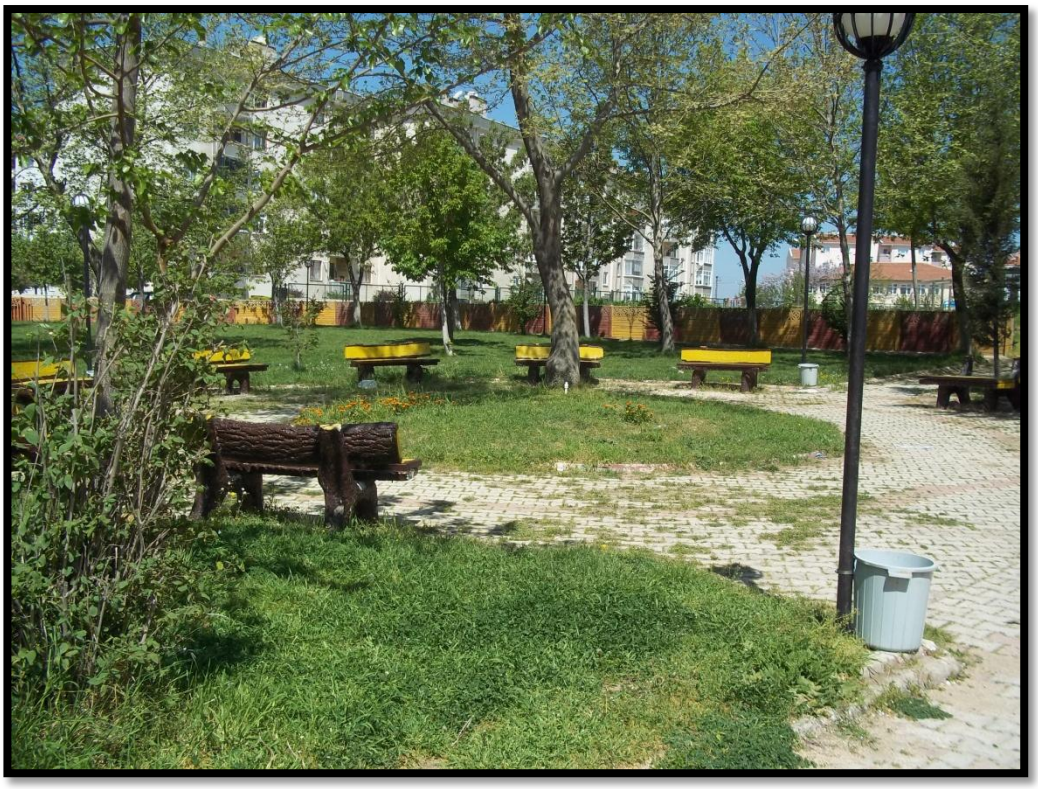
Şekil 4.16. Şirinler çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

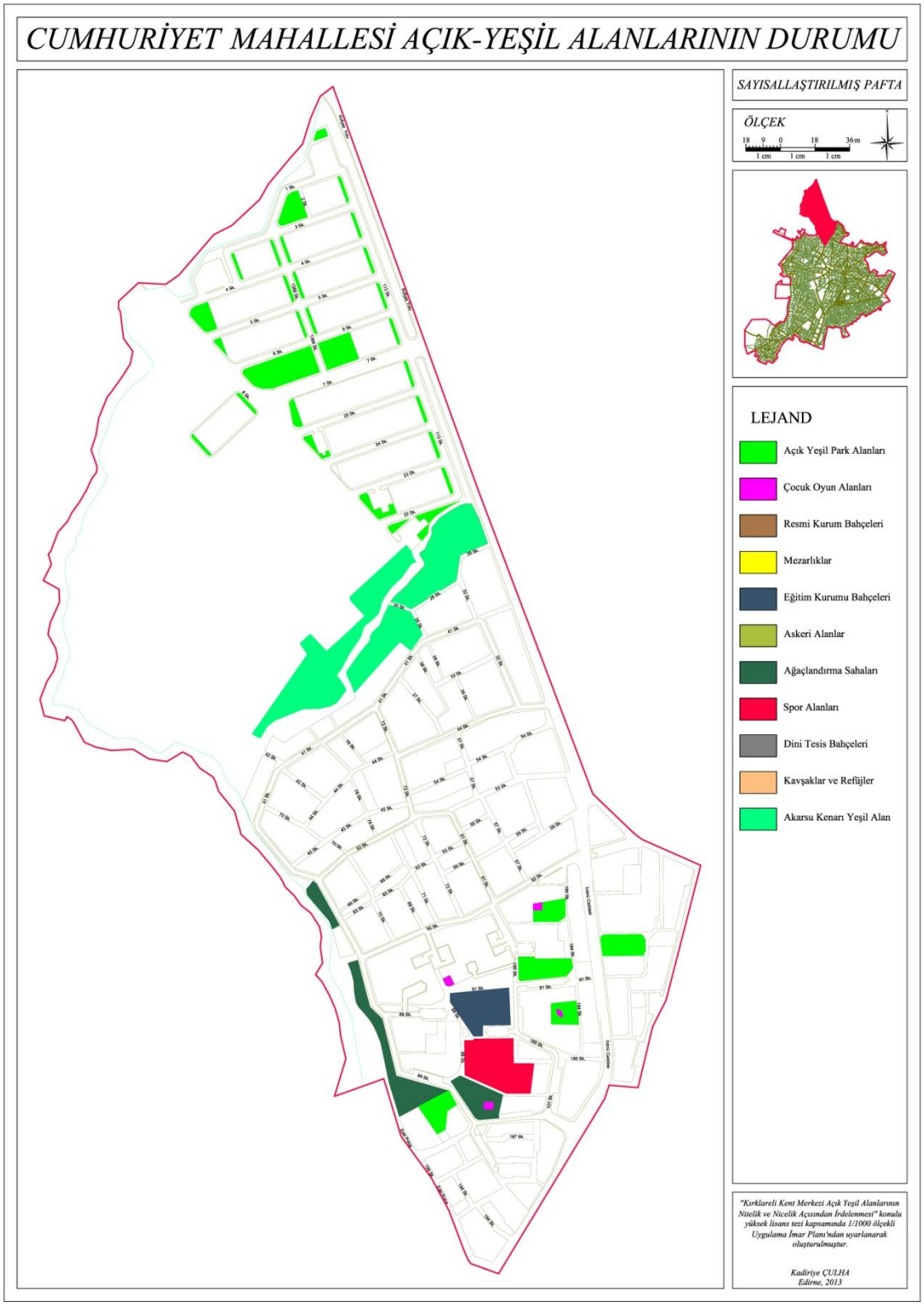
Şekil 4.17. Gökkuşağı çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.18. 75. Yıl parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.19. 200 Konutlar Lokali ağaçlandırma sahası (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.20. Cumhuriyet Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.4. Demirtaş Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Demirtaş Mahallesi Yayla Tepesinde bulunan bir diğer mahalledir. Kuzeyinde Cumhuriyet, batısında Bademlik, doğusunda Yayla, güneyinde Karakaş Mahalleleri ile sınırlıdır. Yüzölçümü 341.603 m² (yaklaşık 34 ha) olup, yüzölçümü açısından diğer mahalleler sıralamasında 11. sırada yer almaktadır. Nüfusu 3.719 kişi olup nüfus büyüklüğü bakımından 9. sıradadır. Nüfus yoğunluğu 109 kişi/ha'dır.

Tarihte yine Rumların, Bulgarların ve Türklerin birlikte yaşadıkları mahallelerdendir. Mahallenin bir bölümü kentsel sit alanı içerisinde kalmaktadır. Mahalle Karaumur Caddesi ile bugünkü Kırklareli merkez çarşısına kadar uzanmaktadır. Demirtaş Mahallesinin Fuat Umay Caddesi, Büyük Mezarlık Sokağı, Mehmet Akif Caddesi, Tevfik Sağlam Caddesi önemli sivil mimarlık örneklerini barındıran bölgeleridir. Yayla Caddesi üzerinde kültür varlıklarından biri olan Eski Türk Ocağı (Dr. Peterkof'un Konağı) bulunmaktadır [65]. Çocuk Esirgeme Kurumu, Huzurevi, Meteoroloji İstasyonu, 5 No'lu Sağlık Ocağı ve Öğretmenevi gibi resmi kurumlar bu mahallede yer almaktadır. Ziya Gökalp İlköğretim Okulu, Kırklareli Atatürk Anadolu Lisesi ve Anadolu Ticaret Meslek Lisesi gibi eğitim kurumları da Demirtaş Mahallesinde bulunmaktadır. Tarihi Hızırbey Cami ve Demirtaş Cami bu mahallededir.

Demirtaş Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 42.928 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 7.328 m²'sini sekiz adet açık yeşil park alanı, 3.731 m²'sini iki adet dini tesis (cami) bahçesi, 14.979 m²'sini üç adet eğitim kurumu bahçesi, 16.890 m²'sini ise dört adet resmi kurum bahçesi oluşturmaktadır. Tarihi değeri bulunan Hızırbey Camisi de bu mahallede Yayla Caddesi üzerinde yer almaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.4.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.25'de Demirtaş Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.4. Demirtaş Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
Anıt Parkı	Park	700 m²
Balkan Parkı	Park	275 m²

Tablo 4.4.'ün devamı

Balkan Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Taş Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	260 m²
Çocuk Esirgeme Kurumu Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	13.230 m²
Meteoroloji İstasyonu Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.093 m²
Öğretmen Evi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	583 m²
5 No'lu Sağlık Ocağı Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	983 m²
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	5.200 m²
Atatürk Anadolu Lisesi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	6.900 m²
Ziya Gökalp İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	2.700 m²
Balkan Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	75 m²
Taş Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	40 m²
Demirtaş Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	820 m²
Hızırbey Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	1.200 m²
		Toplam: 35.209 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Demirtaş Mahallesinin 3.719 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Demirtaş Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 410 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (3.719x1,5=) 5.578 m²'dir. Demirtaş mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (410/3.719=) 0,1 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (5.578-410=) 5.168 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.21. Karaumur Anıt parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

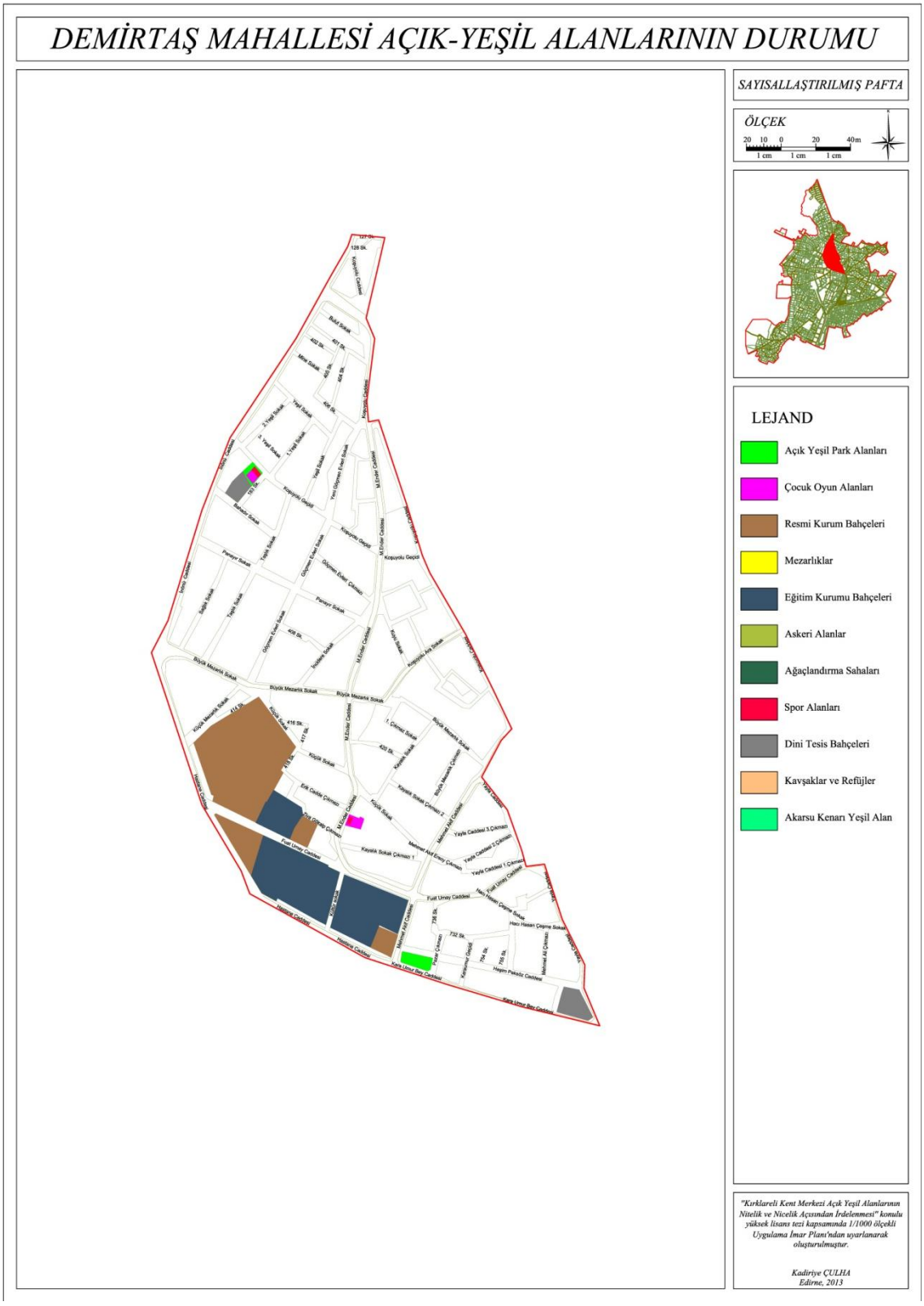
Şekil 4.22. Balkan parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.23. Taş parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.24. Hızırbey Cami (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.25. Demirtaş Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.5. Doğu Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Kentin kuzeydoğusunda yer alan Doğu Mahallesi, kuzeyde Akalar Mahallesi, doğuda Bulgaristan yolu, güneyde Kocahıdır Mahallesi ile komşudur. Kırklar Tepesini ikiye bölen bir diğer bölgedir. 222.535 m² (yaklaşık 22 ha) yüzölçümü ile Kırklareli kent merkezinin en küçük mahallesidir. Nüfusu 1.464 kişi olup en az nüfusa sahip mahalledir. Nüfus yoğunluğu 66 kişi/ha'dır. Sivil mimarlık örneklerinin yoğun olarak bulunduğu mahallelerden biridir. Buradaki tarihi kültür varlıkları sokaklara dağılmış durumdadır. Şükran Sokak, Tırnova Caddesi ve Kesmekaya Sokak geleneksel konut örnekleri bakımından zengin olan bölgelerindendir [65]. Doğu Mahallesinde herhangi bir resmi kurum bulunmamaktadır. Mahallede Ahmet Mithat İlköğretim Okulu, Kırk şehitler İlköğretim Okulu ve Doğan Işıklar İlköğretim Okulu olarak üç adet eğitim kurumu yer almaktadır. Mahallenin tek açık yeşil park alanı Ferah Parktır.

Doğu Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 27.081 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 4.537 m²'sini altı adet açık yeşil park alanı, 2.430 m²'sini iki adet çocuk oyun alanı, 2.685 m²'sini bir adet spor alanı, 10.602 m²'sini üç adet eğitim kurumu bahçesi, 6.827 m²'sini ise kavşak ve refüj oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.5.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.28'de Doğu Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.5. Doğu Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	**Fonksiyonu**	**Büyüklüğü (m²)**
Ferah Park	Park	380 m²
Ahmet Mithat İÖO.	Eğitim Kurum Bahçesi	1.950 m²
Doğan Işıklar İÖO.	Eğitim Kurum Bahçesi	2.917 m²
Kırkşehitler İÖO.	Eğitim Kurum Bahçesi	2.180 m²
-	Kavşak ve Refüjler	6.827 m²
		Toplam: 14.254 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Doğu Mahallesinin 1.464 kişi olan nüfusuyla komşuluk birimi ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde Akdoğan (1984)'a göre olması gereken fonksiyonlar toplam

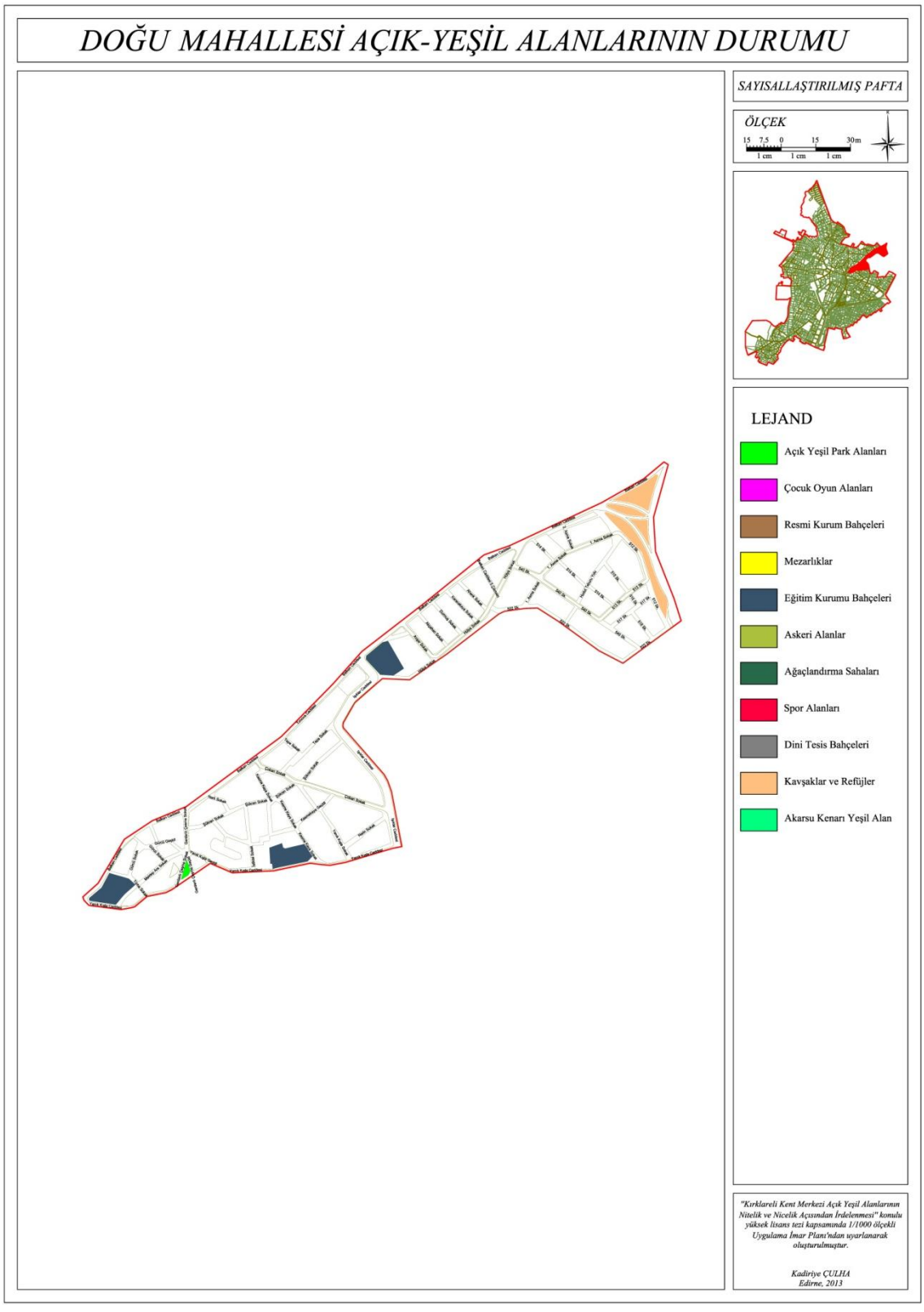
500 m² ve üstü olan çocuk oyun alanlarıdır [26]. Fakat Doğu Mahallesinin mevcut açık yeşil alanları incelendiğinde mahallede çocuk oyun alanı bulunmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 4.26. Ferah parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.27. Ahmet Mithat İlköğretim Okulu bahçesi (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.28. Doğu Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.6. İstasyon Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

İstasyon Mahallesi kent merkezinin batı ve güney batısında yer almaktadır. Mahallenin güney batısında Karahıdır Mahallesi, kuzeyinde-kuzeydoğusunda ve doğusunda Karakaş Mahallesi bulunmaktadır. Yüzölçümü 1.350.543 m² (yaklaşık 135 ha) olup diğer mahallelere göre 2. olarak en büyük alana sahiptir. Mahalle nüfusu 5.841 kişi ile diğer mahallelerin nüfus büyüklüklerine göre 4. sırada yer almaktadır. Mahallenin nüfus yoğunluğu 43 kişi/ha'dır.

Mahallenin konut yoğun bölgesi daha çok merkeze yakın, mahalle sınırlarına göre batıya doğru yönelmiştir. Bölgedeki yapıların kat yükseklikleri tek katlı yapılar, 2,3,4 ve 5 katlı olarak belirlenmiştir. Mahallede de birden çok site bulunmaktadır. Kırklareli Şehir Mezarlığı mahalle sınırları içerisindedir. Kentte demiryolları daha çok askeri ve ticari nakliye amacıyla kullanılmaktadır. Yolcu taşımacılığının tercih edilmemesi nedeniyle İstasyon binası ve İstasyon alanı faaliyette bulunmamaktadır. Bu alan, Kırklareli'nin Kültür ve Sanat etkinliklerinin gerçekleştirildiği Festival alanı olarak kullanılmaktadır. Kent halkı için önemli bir açık yeşil alan potansiyeline sahiptir. Festival Alanının yanında mahallenin en büyük resmi kurum bahçesi olan Toprak Mahsulleri Ofisi yer almaktadır. İstiklal İlköğretim Okulu ve Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu mahallede bulunan eğitim kurumlarıdır. İnci Deresi, mahalle sınırları içinden geçmektedir.

İstasyon Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 308.975 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 43.191 m²'sini festival alanı olarak adlandırılan büyük açık yeşil alan, 41.735 m²'sini otuz sekiz adet açık yeşil park alanı, 10.734 m²'sini on dört adet çocuk oyun alanı, 20.168 m²'sini akarsu kenarı açık yeşil alan, 4.798 m²'sini üç adet spor alanı, 82.098 m²'sini şehir mezarlığı, 75.802 m²'sini bir adet ağaçlandırma sahası, 10.132 m²'sini eğitim kurumu bahçesi, 18.945 m²'sini resmi kurum bahçesi, 1.372 m²'sini ise dini tesis (cami) bahçesi oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.6.'da belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.36'da İstasyon Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.6. İstasyon Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	**Fonksiyonu**	**Büyüklüğü (m²)**
-	Açık Yeşil Park Alanı	5.089 m²
Festival Alanı	Açık Yeşil Park Alanı	60.000 m²
Bey Parkı	Park	1.007 m²
Defne Parkı	Park	880 m²
Rumeli Parkı	Park	1.073 m²
Ayçiçeği Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	400 m²
Bey Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	300 m²
Defne Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	250 m²
İstasyon Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	700 m²
Rumeli Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	100 m²
150. Yıl Demiryolu Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	204 m²
Toprak Mahsulleri Ofisi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	17.403 m²
Kırklareli Şehir Mezarlığı	Mezarlık	113.000 m²
Gazi Mustafa Kemal İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	4.622 m²
İstiklal İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	5.510 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	762 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	2.208 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	2.375 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	1.045 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	1.350 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	594 m²
Özer Kapalı Spor Tesisleri	Spor Alanı	2.091 m²
Bey Parkı Spor Aletleri	Spor Alanı	50 m²
Defne Parkı	Spor Alanı	50 m²
Rumeli Parkı	Spor Alanı	50 m²
150. Yıl Demiryolu	Spor Alanı	150 m²
-	Akarsu Kenarı Yeşil Alan	20.168 m²
		Toplam: 241.431 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, İstasyon Mahallesinin 5.841 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. İstasyon Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 1.954 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (5.841x1,5=) 8.761 m²'dir. İstasyon mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (1.954/5.841=) 0,3 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (8.761-1.954=) 6.807 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.29. Festival alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.30. Defne parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.31. Bey Parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.32. Ayçiçeği çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

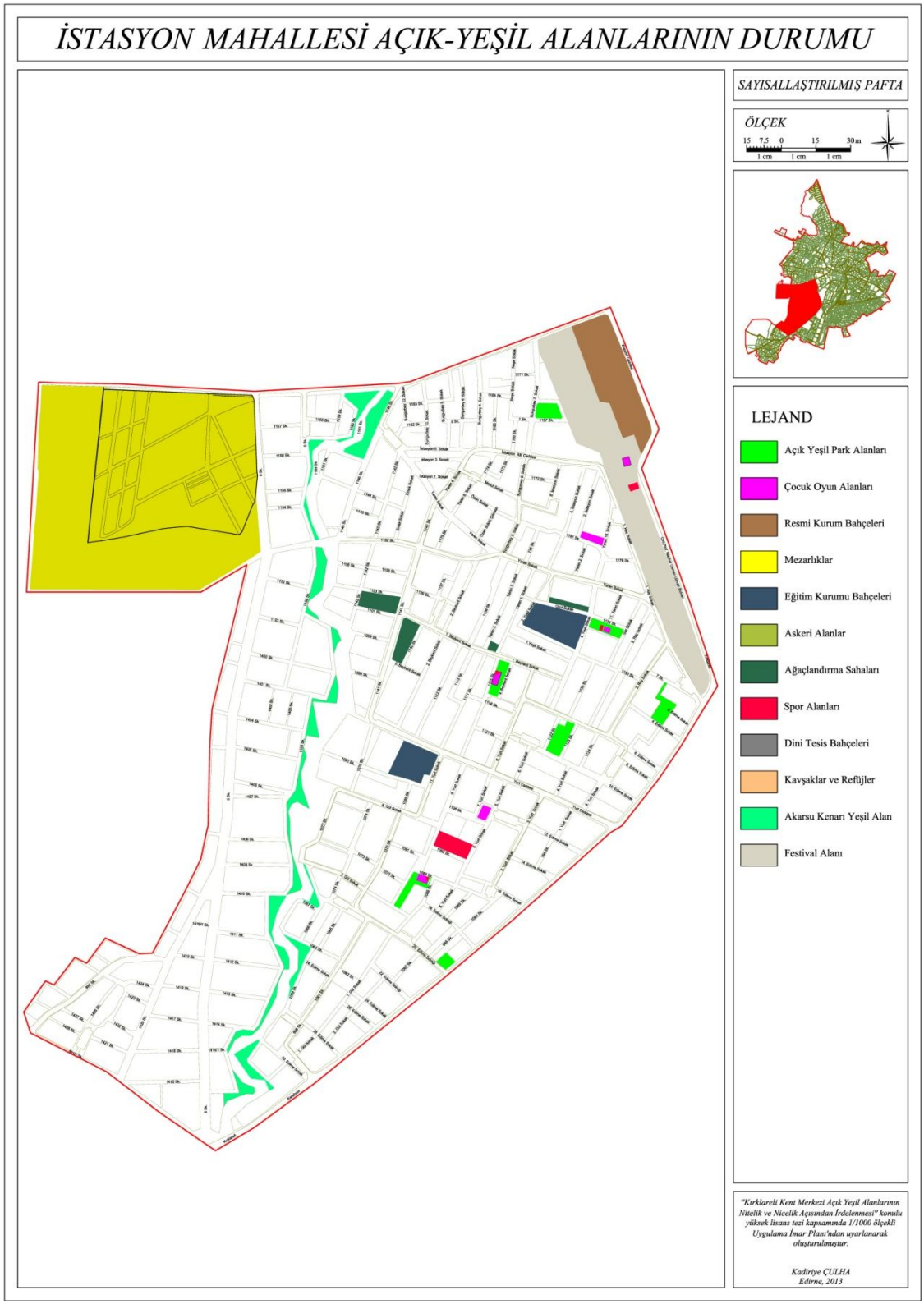
Şekil 4.33. İstasyon çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.34. 150. Yıl Demiryolu çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.35. İstasyon Mahallesi açık yeşil park alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.36. İstasyon Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.7. Karaca İbrahim Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Karaca İbrahim Mahallesi; kuzey ve kuzeydoğusunda Kocahıdır, batısında Karakaş, güneyinde ise Pınar Mahallesi ile komşu konumundadır. Kırklareli merkezini tamamlayan bir diğer mahalledir. Mahallenin yüzölçümü 808.051 m² (yaklaşık 81 ha) olup yüzölçümü büyüklüğü bakımından 7. büyük alana sahiptir. 10.523 kişilik nüfusu ile nüfus büyüklüğü yönünden kent merkezinin 2. kalabalık nüfusa sahip mahallesidir. Nüfus yoğunluğu 130 kişi/ha'dır.

Mahallenin önemli sivil mimarlık örneklerinin bulunduğu bölgeleri, Kayyumoğlu Çeşme Sokak, Hapishane Sokak ve Mecidiye Sokak'tır. Dere Üstü Sokak'ta bulunan Eski hapishane binası, Mustafa Kemal Bulvarı'nda yer alan, eskiden belediye binası olarak kullanılan Müze binası ve Şükrü Naili Caddesi'nde bulunan Çiçek Pasajı mahallenin önemli tarihi yapıtlarıdır. Kırklareli Belediyesi, Belediye Şantiye ve Garaj Sahası, Kırklareli Adliyesi, Kırklareli Üniversitesi Rektörlük Binası, İl Halk Kütüphanesi, Kırklareli Müzesi, Tarım İl Müdürlüğü, Karayolları İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Yetiştirme Yurdu, Polisevi, Askeri Gazino gibi kurumlar ile Atatürk İlköğretim Okulu Karaca İbrahim Mahallesinde bulunmaktadır. Rektörlük binasının hemen yanında tarihi mezarlık yer almaktadır.

Karaca İbrahim Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 155.955 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 21.024 m²'sini yirmi bir adet açık yeşil park alanı, 20.429 m²'sini kavşak ve refüj, 2.491 m²'sini üç adet çocuk oyun alanı, 99.369 m²'sini dokuz adet resmi kurum bahçesi, 1.022 m²'sini iki adet dini tesis (cami) bahçesi, 8.795 m²'sini iki adet eğitim kurumu bahçesi, 2.825 m²'sini ise tarihi mezarlık alanı oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.7.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.47'de Karaca İbrahim Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.7. Karaca İbrahim Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
-	Açık Yeşil Park Alanı	4.969 m²
Barış Parkı	Park	400 m²
Çilek Parkı	Park	2.065 m²

Tablo 4.7.'nin devamı

Siteler Parkı	Park	995 m²
Karagöz Parkı	Park	1.500 m²
Arıkuşu Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	190 m²
Barış Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Çilek Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	410 m²
Hacivat Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	100 m²
Karagöz Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	266 m²
Siteler Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	110 m²
Uğur Böceği Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	156 m²
Belediye Terminali	Resmi Kurum Bahçesi	6.743 m²
Belediye Şantiye ve Garaj Sahası	Resmi Kurum Bahçesi	5.684 m²
İl Halk Kütüphanesi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	689 m²
İl Özel İdaresi Hizmet Birimleri	Resmi Kurum Bahçesi	13.521 m²
Karayolları	Resmi Kurum Bahçesi	29.361 m²
Kırklareli Adliyesi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.530 m²
Kırklareli Müze Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	515 m²
Kültür Merkezi ve Festival Alanı	Resmi Kurum Bahçesi	17.031 m²
Yetiştirme Yurdu Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	15.969 m²
Tarım İl Müdürlüğü	Resmi Kurum Bahçesi	5.100 m²
Atatürk İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	8.495 m²
Askeri Gazino Bahçesi	Askeri Alanlar	1.394 m²
Barış Parkı Spor Aletleri	Spor Alanı	150 m²
Çilek Parkı Spor Aletleri	Spor Alanı	125 m²
Siteler Parkı Spor Aletleri	Spor Alanı	75 m²
Arpalık Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	722 m²
Kapan Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	300 m²
-	Kavşak ve Refüjler	20.429 m²
		Toplam: 131.715 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Karaca İbrahim Mahallesinin 10.523 kişi olan nüfusuyla mahalle ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar mahalle parkı ve spor alanıdır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle mahalle ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı 2 m²/kişi mahalle parkı fonksiyonu ve 2 m²/kişi spor alanı fonksiyonu baz alınarak toplam 4 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Olması gereken mahalle parkı miktarı (10.523x2=) 21.046 m² olup spor alanı miktarı da (10.523x2=) 21.046 m²'dir. Karaca İbrahim Mahallesinde mahalle parkları toplam 4.960 m² alana sahip olup (4.960/10.523=) 0,4 m²/kişi alan düşmektedir. Standartlarla karşılaştırıldığında bu miktarın standartların altında kaldığı görülmektedir. Standarda göre (21.046-4.960=) 16.086 m² mahalle parkı ihtiyacı olduğu görülmektedir. Mahallede spor alanları ise toplam 350 m² alana sahip olup (350/10.523=) 0,03 m²/kişi alan düşmektedir. Bu değer, spor alanları baz alındığında standardın çok altında yer almaktadır. Standarda göre (21.046-350=) 20.696 m² spor alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Mahalle ünitesi düzeyindeki kişi başına düşen yeşil alan miktarı hesaplanırken ilköğretim ünitesi düzeyindeki çocuk oyun alanlarının kişi başına düşen m²'leri de hesaplanmalıdır. Standartlar incelendiğinde çocuk oyun alanlarının kişi başına düşen miktarları 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Karaca İbrahim Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 1.382 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (10.523x1,5=) 15.784 m²'dir. Mahallede kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (1.382/10.523=) 0,1 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (15.784-1.382=) 14.402 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.37. Barış parkı çocuk oyun alanı ve spor alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.38. Çilek parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.39. Karagöz parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.40. Siteler parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.41. Arı Kuşu çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

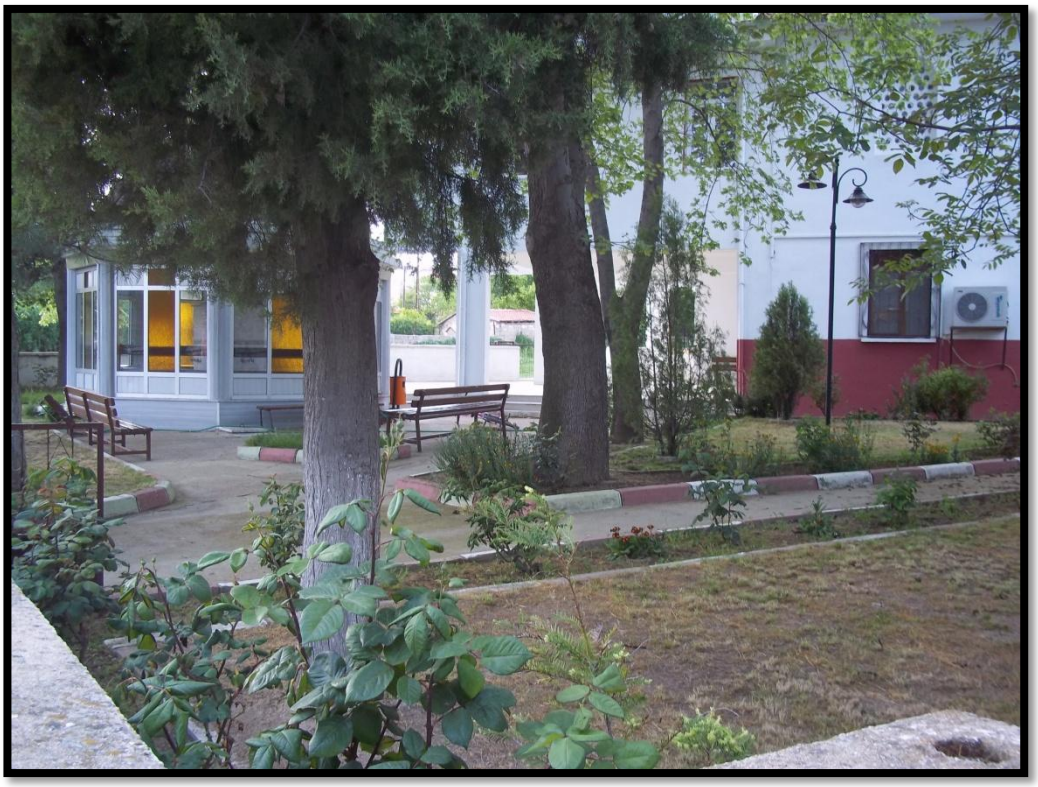
Şekil 4.42. Hacivat çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.43. Karagöz çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

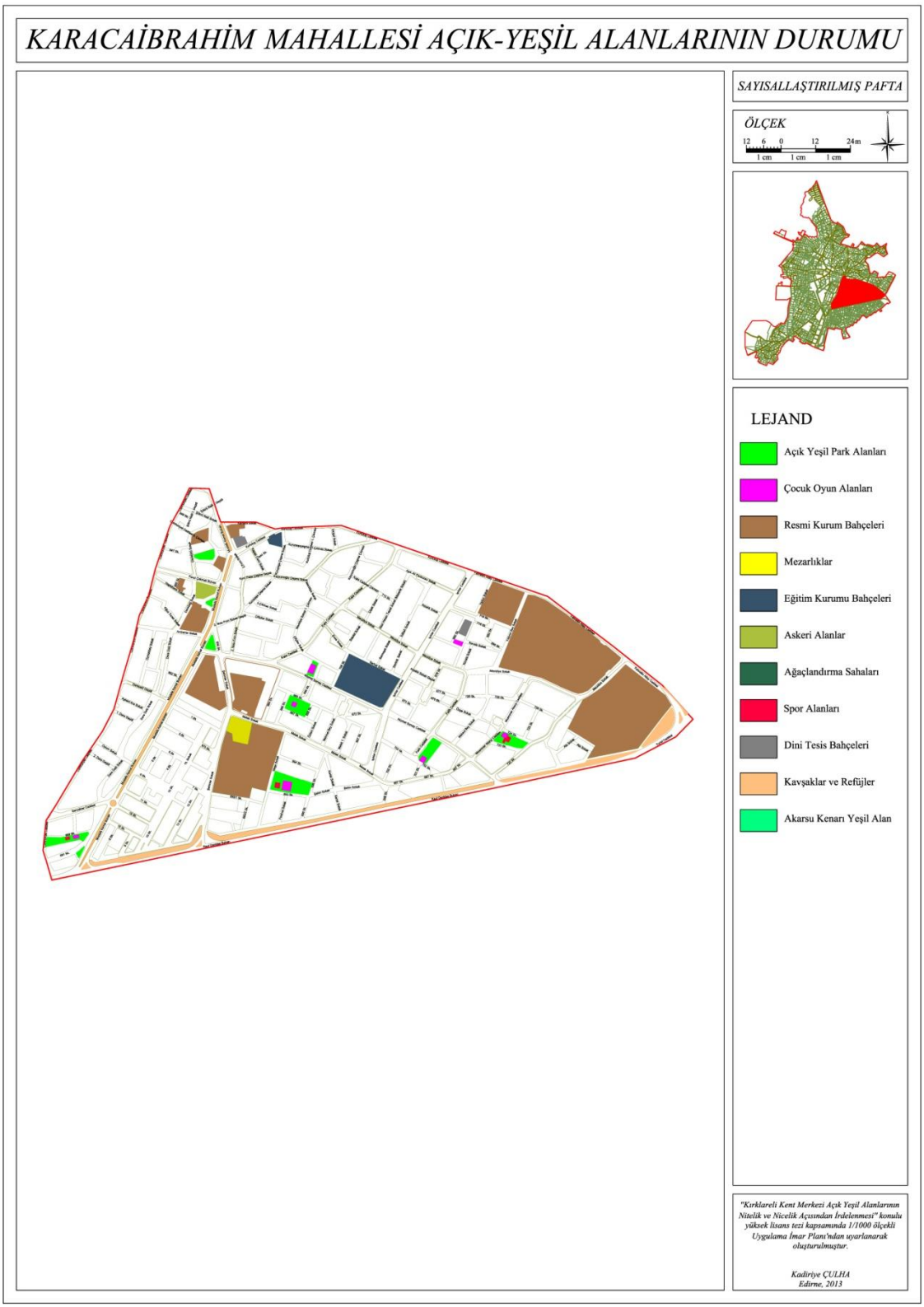
Şekil 4.44. Uğur Böceği çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.45. Arpalık Cami bahçesi (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.46. Kırklareli Müze bahçesi

Şekil 4.47. Karaca İbrahim Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.8. Karahıdır Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Karahıdır Mahallesi kent merkezinin güney batısında yer almaktadır. İstasyon Mahallesi ve Karakaş Mahallesi ile komşu durumundadır. 1.116.662 m² (yaklaşık 112 ha) yüzölçümü ile kent merkezindeki diğer mahalle alan büyüklüklerine göre 4. büyük yüzölçümü alanına sahiptir. Nüfusu 3.083 kişi olup, nüfus büyüklüğü açısından 11. sıradadır. Nüfus yoğunluğu 27 kişi/ha'dır.

Karahıdır Mahallesi 1960'lı yıllara kadar Kırklareli ilinin bir köyü konumundadır. 1965 yılında Kırklareli kent merkezine bağlanmış ve merkezin mahallelerinden biri olmuştur. Mahallede konutlar, mahallenin köy olduğu döneme aittir. Mahalle merkezinde çok katlı, yeni bina inşa edilmemiştir. Bu nedenle binaların kat yükseklikleri tek ya da iki kat olduğu belirlenmiştir. Kırklareli-Edirne illerinin bağlantısını sağlayan karayolu mahalle sınırları içinden geçmektedir. Edirne Caddesi mahalleyi ikiye bölmektedir. Mahallenin güneydoğusu eski köy yerleşiminden kalma yoğun konutların olduğu mahalle merkezidir. Bu bölgede Karahıdır İlköğretim Okulu, Hıdırbey Cami ve Sağlık Ocağı yer almaktadır. Kuzeybatısında ise yoğun konut gelişimi görülmemekte olup bu kısımda Polis lojmanları, Kırklareli Üniversitesi Teknik Bilimleri Meslek Yüksek Okulu ve Kredi Yurtlar Kurumu bulunmaktadır. Üniversitenin Meslek Yüksek Okulu ve K.Y.K. Yüksek Öğretim Alanı olarak Karahıdır mahallesinde büyük bir yüzölçümüne sahiptir.

Karahıdır Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 501.414 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 27.448 m²'sini yirmi üç adet açık yeşil park alanı 7.327 m²'sini sekiz adet çocuk oyun alanı, 2.347 m²'sini bir adet spor alanı, 4.565 m²'sini bir adet resmi kurum bahçesi, 300 m²'sini dini tesis (cami) bahçesi, 3.000 m²'sini eğitim kurumu bahçesi, 410.595 m²'sini yüksek öğretim alanı (Yüksek okul-Yurt bahçesi) ve 45.832 m²'sini yüksek öğretim spor kompleksi alanı oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.8.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.50'de Karahıdır Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.8. Karahıdır Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanın Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
Dört Bacak Anıt Parkı	Park	4.900 m²
Kiraz Parkı	Park	1.500 m²
Dört Bacak Anıt Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	100 m²
Kiraz Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	160 m²
Polis Lojmanları Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	4.565 m²
KLÜ Teknik Bilimler MYO Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	18.246 m²
Yüksek Öğretim Yurdu Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	21.019 m²
Karahıdır İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.000 m²
Hıdırbey Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	300 m²
		Toplam: 53.790 m²

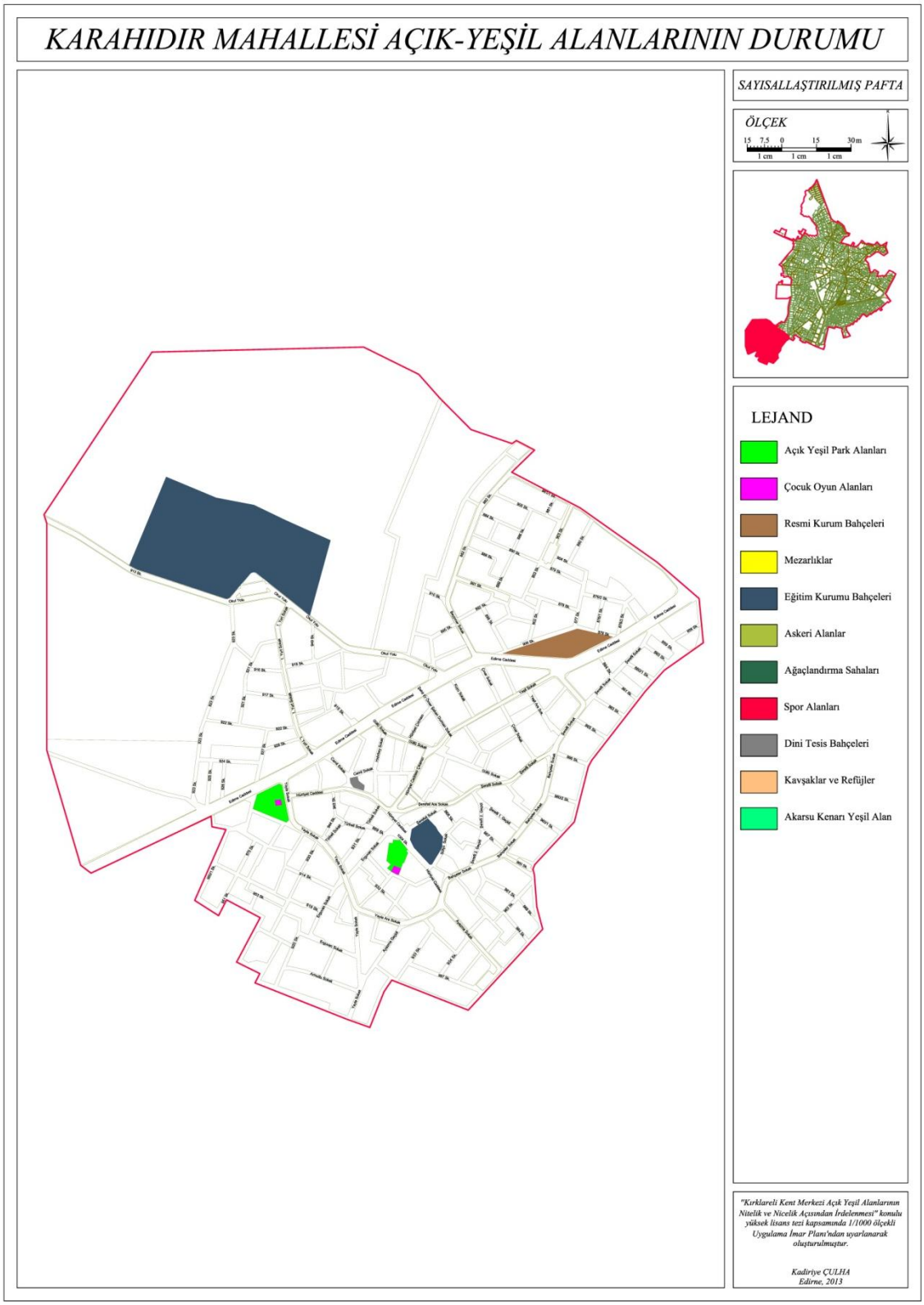
Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Karahıdır Mahallesinin 3.083 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Karahıdır Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 260 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (3.083x1,5=) 4.624 m²'dir. Karahıdır mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (260/3.083=) 0,08 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (4.624-260=) 4.364 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.48. Dört Bacak Anıt parkı ve çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.49. Kiraz parkı ve çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.50. Karahıdır Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.9. Karakaş Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Karakaş Mahallesi kentin tam merkezinden başlayıp, batıya ve güneye doğru uzanmaktadır. Cumhuriyet Mahallesi dışında diğer 10 mahalle ile komşu durumundadır. 1.679.774 m² (yaklaşık 168 ha)'lik yüzölçümü ile kentin en büyük yüzölçümüne sahip mahallesidir. 14.558 kişi nüfusuyla kentin en kalabalık mahallesidir. Nüfus yoğunluğu 86 kişi/ha olarak belirlenmiştir.

Mahalle yakın geçmişe kadar Musevi kökenli vatandaşların yoğun olarak ikamet ettiği bir mahalledir [46]. Mahallenin Karakaşbey Sokağı halk arasında 'Yahudi Sokağı' olarak bilinmektedir. Hasanpaşa Caddesi ise geleneksel konut örneklerinin bulunduğu bölgedir. Kentin en önemli caddeleri, Cumhuriyet Caddesi ve Karaumur Caddesidir. Bu caddeler bankaların ve küçük alışveriş mağazalarının yoğun olarak bulunduğu bölgelerdir. Kırklareli Valiliği, Valilik Konağı, Sosyal Sigortalar Müdürlüğü, Kırklareli Müftülüğü, İl Özel İdaresi, Orman İşletme Şefliği ve Lojmanları, Devlet Su İşleri Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi, Kırklareli Merkez Postanesi, Adliye Lojmanları ve Sigorta Hastanesi mahallede bulunan önemli resmi kurumlardır. Kırklareli Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Kırklareli Anadolu Lisesi, Kırklareli Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Hamdi Helvacı İlköğretim Okulu ve Cumhuriyet İlköğretim Okulu mahallenin eğitim kurumlarıdır. Askeriye'ye ait Ordu evi ve Askeriye Lojmanları da burada yer almaktadır. Kentin, konut gelişimi yönünden düzenli planlamaya sahip bölgesidir. Karakaşbey Camii, Hızırbey Arastası, Hızırbey Hamamı, İstasyon Binası, günümüzde Kültür ve Turizm Müdürlüğü olarak kullanılan eski gümrük binası, restoran olarak restore edilen Buzhane binası, Gazhane Sokak'ta yer alan un fabrikası binası ve vakıf dükkânları mahallenin önemli tarihi yapıtlarıdır.

Karakaş Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 324.351 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 50.461 m²'sini elli iki adet açık yeşil park alanı, 11.269 m²'sini on beş adet çocuk oyun alanı, 62.413 m²'sini üç adet spor alanı, 43.837 m²'sini yedi adet eğitim kurumu bahçesi, 133.163 m²'sini on üç adet resmi kurum bahçesi, 12.112 m²'sini dört adet askeri alan, 3.016 m²'sini üç adet dini tesis (cami) bahçesi, 8.030 m²'sini ise bir adet mezarlık alanı oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.9.'da belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.62'de Karakaş Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.9. Karakaş Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanların Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
-	Açık Yeşil Park Alanları	18.821 m²
İstasyon Caddesi	Açık Yeşil Park Alanları	7.500 m²
Ahmet Cevdet Paşa Parkı	Park	2.380 m²
Atatürk Parkı	Park	5.700 m²
Çınar Parkı	Park	975 m²
Kardelen Parkı	Park	580 m²
Sabahattin Ali Parkı	Park	700 m²
Ahmet Cevdet Paşa Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	100 m²
Barış Manço Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Kardelen Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	110 m²
Poyraz Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	300 m²
Yeşil Elma Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	500 m²
100. Yıl Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	200 m²
Adliye Lojmanları Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	3.472 m²
Bayındırlık Tesisleri Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.990 m²
DSİ Müdürlüğü Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	50.000 m²
Emniyet Müdürlüğü Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	735 m²
Halk Eğitim Merkezi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	1.021 m²
Kırklareli Valiliği Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	9.283 m²
Pancar Alım İstasyonu Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	5.843 m²
Sigorta Hastanesi Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	12.712 m²
Sosyal Sigortalar Müdürlüğü Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.218 m²
Vali Konağı Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.140 m²
Orman İşletme Şefliği Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	40.000 m²
Eski Tekel Binası Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.223 m²
Musevi Mezarlığı	Mezarlık	8.200 m²
İmam Hatip Lisesi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.573 m²
Kırklareli Anadolu Lisesi Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	13.460 m²

Tablo 4.9.'un devamı

Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi	Eğitim Kurum Bahçesi	4.176 m²
Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Eğitim Kurum Bahçesi	16.984 m²
Cumhuriyet İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	1.446 m²
Hamdi Helvacı İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.942 m²
Özel Fen Bilimleri Dershane Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	248 m²
Askeriye Lojmanları Bahçesi	Askeri Alanlar	6.381 m²
Ordu Evi Bahçesi	Askeri Alanlar	6.257 m²
Çınar Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	75 m²
Kardelen Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	60 m²
Atatürk Stadyumu ve Açık Hava Spor Tesisleri	Spor Alanları	57.256 m²
Ahmet Cevdet Paşa Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	1.088 m²
Karakaşbey Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	1.008 m²
Sungurbey Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	920 m²
-	Kavşak ve Refüjler	850 m²
		Toplam: 296.577 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Karakaş Mahallesinin 14.558 kişi olan nüfusuyla mahalle ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar mahalle parkı ve spor alanıdır. Ancak kişi başına düşen yeşil alan miktarı hesaplanırken ilköğretim ünitesi düzeyindeki çocuk oyun alanlarının kişi başına düşen m²'leri de hesaplanmalıdır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle mahalle ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı 2 m²/kişi mahalle parkı fonksiyonu ve 2 m²/kişi spor alanı fonksiyonu baz alınarak toplam 4 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Olması gereken mahalle parkı miktarı (14.558x2=) 29.116 m² olup spor alanı miktarı da (14.558x2=) 29.116 m²'dir. Karakaş Mahallesinde mahalle parkları toplam 17.835 m² alana sahip olup (17.835/ 14.558=) 1,2 m²/kişi alan düşmektedir. Standartlarla karşılaştırıldığında bu miktarın standartların altında kaldığı görülmektedir. Standarda göre (29.116-17.835=) 11.281 m² mahalle parkı ihtiyacı olduğu görülmektedir. Mahallede spor alanları ise toplam 57.391

m² alana sahip olup (57.391/14.558=) 3,9 m²/kişi alan düşmektedir. Bu değer, spor alanları baz alındığında standardın üstünde yer almaktadır.

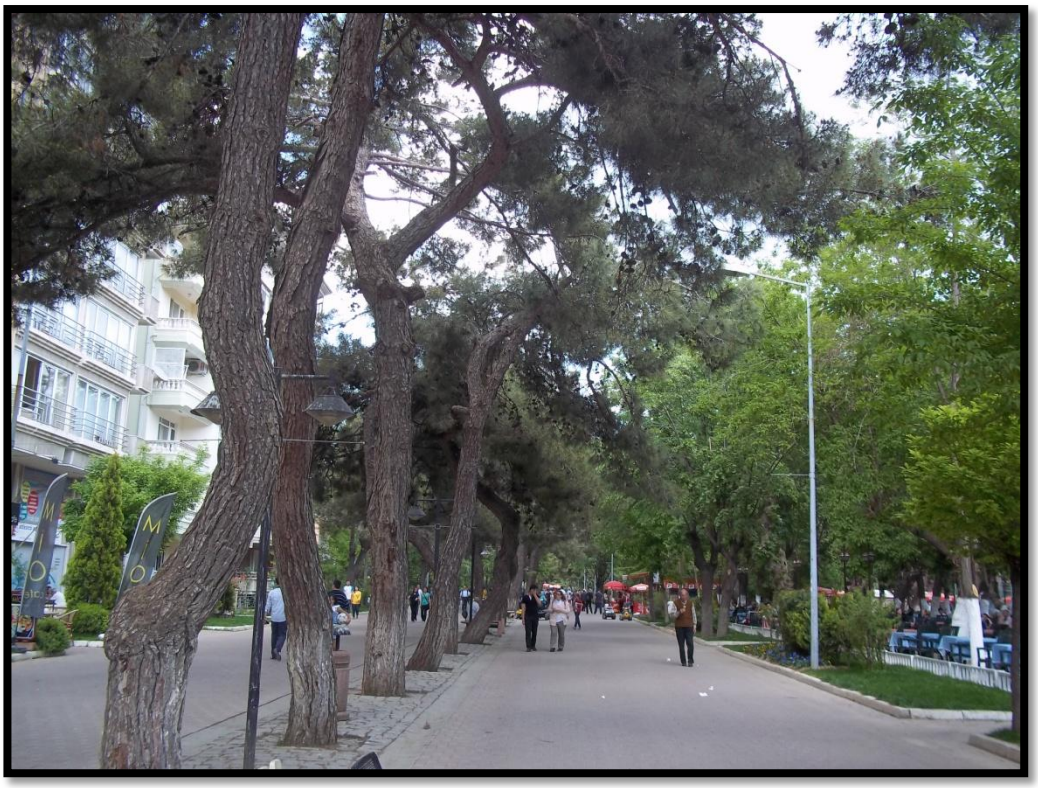
Standartlar incelendiğinde çocuk oyun alanların kişi başına düşen miktarları 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Karakaş Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 1.360 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (14.558x1,5=) 21.837 m²'dir. Mahallede kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (1.360/14.558=) 0,09 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (21.837-1.360=) 20.477 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.51. Vilayet Meydanı açık yeşil park alanı (Foto: K. ÇULHA, 2012)

Şekil 4.52.Kırklareli Atatürk stadyumu ve açık spor tesisleri(Foto: K. ÇULHA, 2012)

Şekil 4.53. İstasyon Caddesi (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.54. Sabahattin Ali parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.55. Ahmet Cevdet Paşa parkı çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.56. Barış Manço çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.57. Çınar parkı spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.58.Kardelen parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

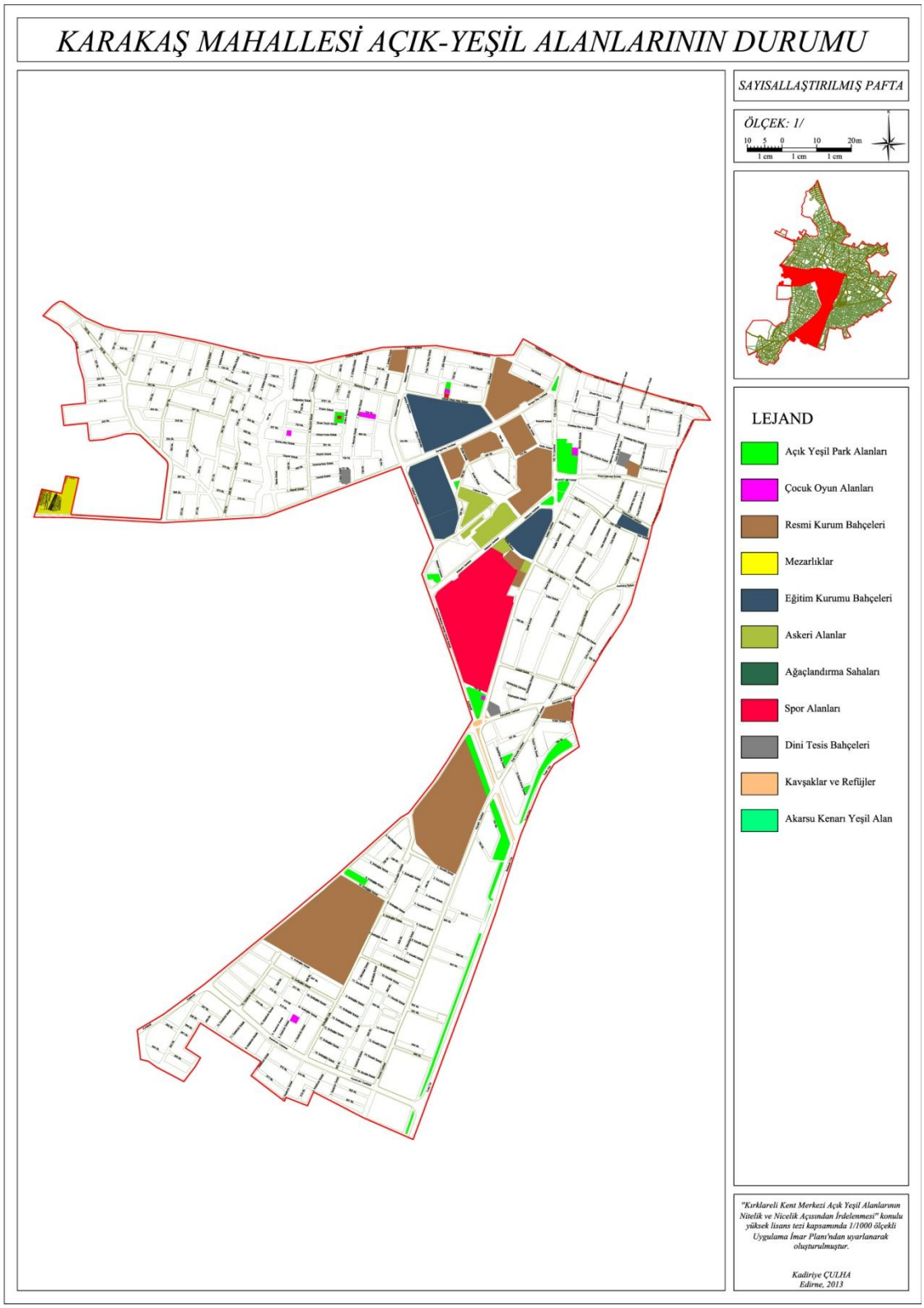
Şekil 4.59. Poyraz çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.60. Yeşil Elma çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.61. 100. Yıl çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.62. Karakaş Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.10. Kocahıdır Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Kocahıdır Mahallesi de Kırklar Tepesinde yer alan bir diğer mahalledir. Kuzeyde Doğu Mahallesi, güneyde Karaca İbrahim Mahallesi, batısında Karakaş mahallesi ve kuzeybatısında Akalar Mahallesinin bir kısmı ile sınırlıdır. Yüzölçümü 487.031 m² (yaklaşık 49 ha) ile diğer mahallerin yüzölçümleri incelendiğinde 8. sırada yer almaktadır. 4.075 kişilik nüfusu ile nüfus büyüklüğü yönünden diğer mahalleler arasında 7. sıradadır. Nüfus yoğunluğu 83 kişi/ha'dır.

Mahalle tarihte Türk ailelerin yoğun olarak ikamet ettikleri bölge olarak bilinmektedir [46]. Yanık Kışla Caddesi ve Paşa Çeşme Sokak geleneksel mimarlık örneklerinin bulunduğu bölgelerdir. Kocahıdır İlköğretim Okulu, Kırkşehitler Anıtı, Paşa Çeşme, Kadı Emin Çelebi Cami mahallenin önemli yapıtlarındandır. Paşa Cami ve Kırklar Cami de mahallenin dini tesislerindendir. Kırklareli Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi mahallede bulunan bir diğer eğitim kurumudur. Ayrıca mahallede Milli Eğitim Müdürlüğü, Çevre ve Orman Müdürlüğü gibi resmi kurumlar mevcuttur. Mahallenin en önemli ve tarihe tanıklık eden yeşil alanı Şevket Dingiloğlu parkıdır.

Kocahıdır Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 74.782 m² açık yeşil alan bulunduğu belirlenmiştir. Bu alanların; 39.003 m²'sini yirmi beş adet açık yeşil park alanı, 4.994 m²'sini yedi adet çocuk oyun alanı, 1.454 m²'sini bir adet spor alanı, 11.284 m²'sini iki adet resmi kurum bahçesi, 5.924 m²'sini iki adet eğitim kurumu bahçesi, 1.835 m²'sini üç adet dini tesis (cami) bahçesi, 10.288 m²'sini iki adet mezarlık (şehitlik) alanı oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.10.'da belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.69'da Kocahıdır Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.10. Kocahıdır Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanların Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
-	Açık Yeşil Park Alanları	12.342 m²
Şevket Dingiloğlu Parkı	Park	3.500 m²
Kırklar Parkı	Park	2.000 m²
Vahit Lütfü Salcı Parkı	Park	2.880 m²
Ateş Böceği Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	200 m²

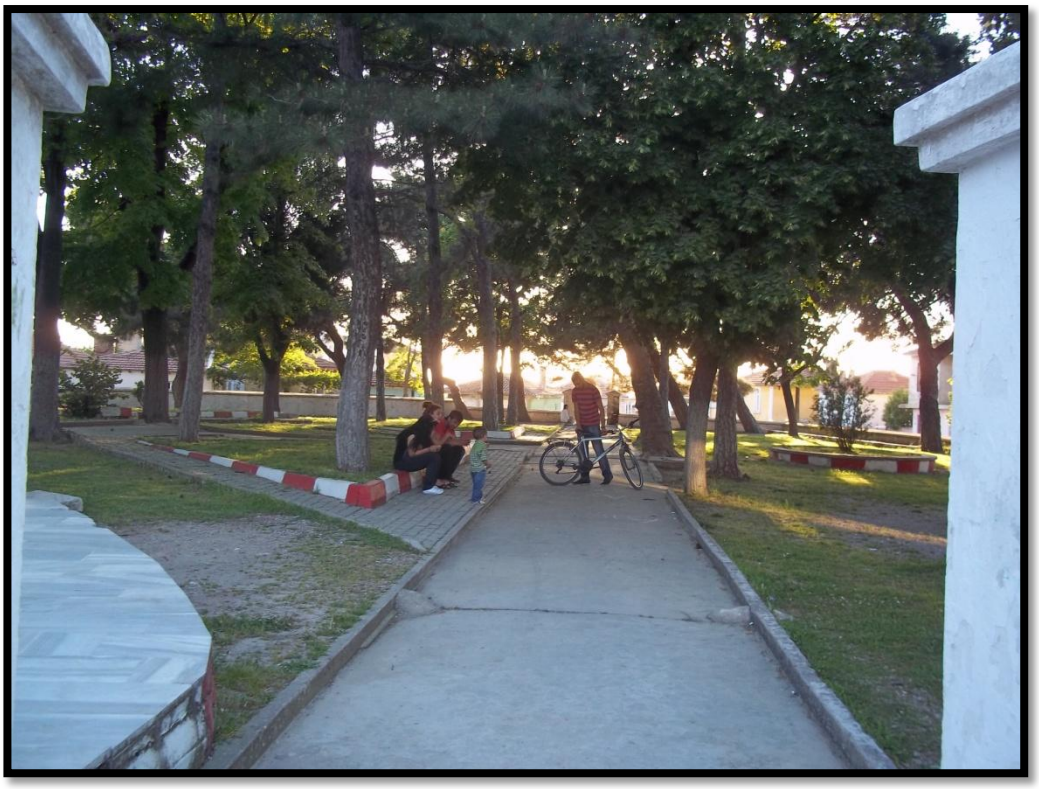
Tablo 4.10.'nun devamı

Balabanbaba Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	195 m²
Çevre ve Orman Müdürlüğü Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	1.600 m²
Milli Eğitim Müdürlüğü Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	2.943 m²
Şehitlik	Mezarlık	7.900 m²
Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.544 m²
Kocahıdır İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	2.380 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	930 m²
		Toplam: 40.414 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Kocahıdır Mahallesinin 4.075 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Kocahıdır Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 395 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (4.075x1,5=) 6.112 m²'dir. Kocahıdır mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (395/4.075=) 0,09 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (6.112-395=) 5.717 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.63. Kırk Şehitlik Anıtı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.64. Kırklar parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.65. Şehitlik (Foto: K. ÇULHA, 2013)

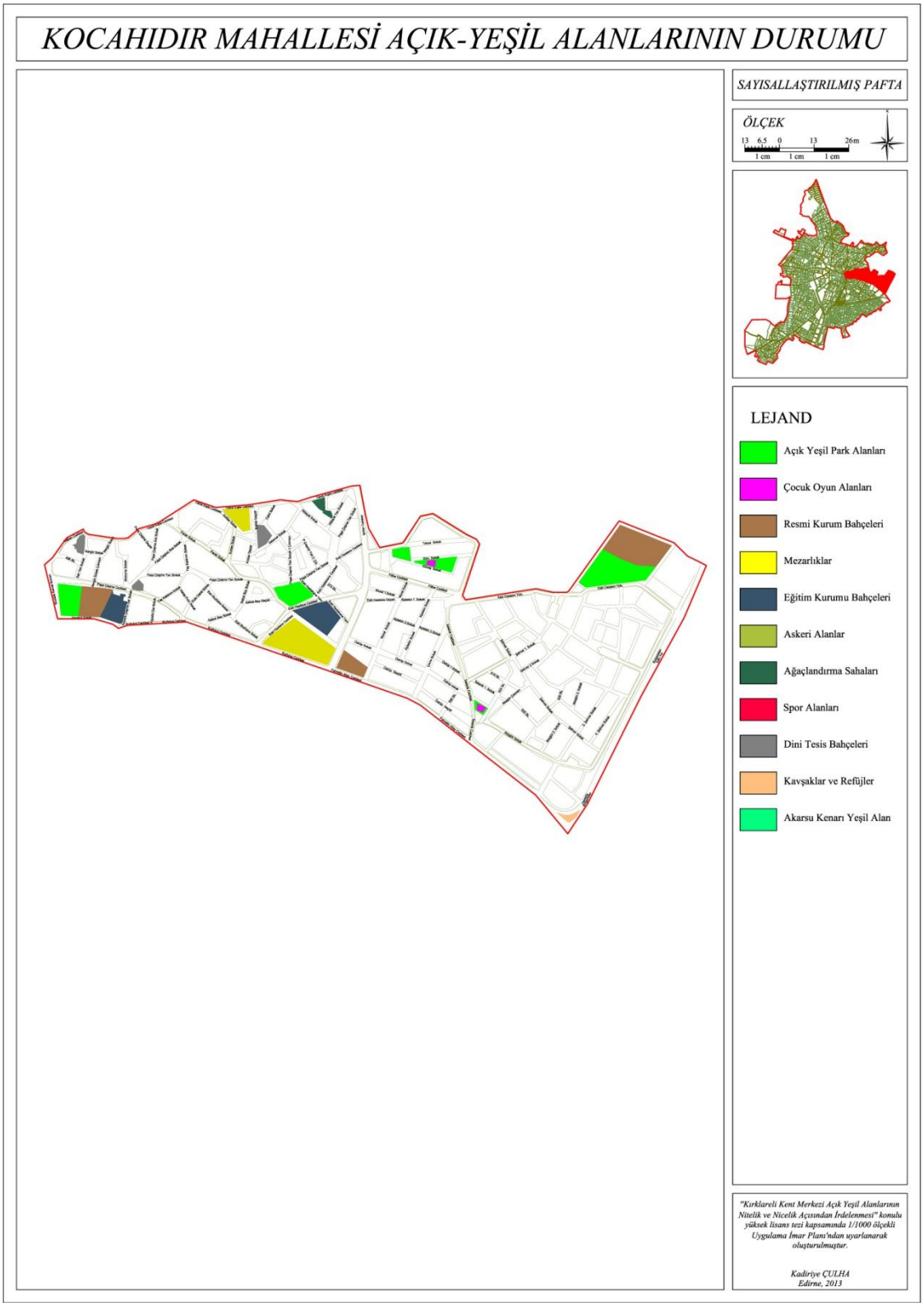
Şekil 4.66. Vahit Lütfü Salcı parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.67. Ateş Böceği çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.68. Balabanbaba çocuk oyun alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.69. Kocahıdır Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.11. Pınar Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Pınar Mahallesi kent merkezinin güney ve güney doğusunu kaplamaktadır. Karakaş ve Karaca İbrahim Mahalleri ile komşu durumundadır. 1.146.361 m² (yaklaşık 115 ha)'lik yüzölçümü ile diğer mahalle büyüklüklerine göre Karakaş ve İstasyon mahallelerinden sonra yer almaktadır. Mahalle nüfusu 4.597 kişidir. Nüfus büyüklüğü bakımından diğer mahallelerin nüfus büyüklüklerine göre sıralamada 6. sırada yer almaktadır. Nüfus yoğunluğu 40 kişi/ha'dır.

Pınar Mahallesi kent merkezine son dönemlerde katılan mahallelerden biridir. Mahalledeki konutların kat yükseklikleri en fazla 3 kattır. Konutların çoğu tek katlı müstakil binalardır. Mahalleyi, daha çok şehir dışından göç eden vatandaşlar oluşturmaktadır. Mahallenin kent merkezine çok yakın olmamasından dolayı ticaret alanı çok azdır. Mahalle sınırları içinden geçen İstanbul yolu Turist Caddesi olarak adlandırılmakta olup Bulgaristan'a kadar devam etmektedir. Mahallede Ahmet Yener İlköğretim Okulu tek eğitim kurumudur. Toptancı sebze hali tesisleri, Soğuk hava ve mezbaha tesisleri, Zirai donatım tesisleri mahallenin güneyinde, konut yerleşimlerinden uzaktadır. Bahriye Sultan Cami ve Köy Hizmetleri Cami mahalledeki dini tesislerdir. Mahallede bir adet Sağlık ocağı bulunmaktadır. Tredaş'ın deposu ve Köy Hizmetleri Sosyal Tesisleri de mahallenin resmi kurumlarıdır.

Pınar Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 93.972 m² açık yeşil alan bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanların; 36.095 m²'sini otuz dokuz adet açık yeşil park alanı, 13.269 m²'sini on sekiz adet çocuk oyun alanı, 24.594 m²'sini üç adet resmi kurum bahçesi, 3.734 m²'sini bir adet eğitim kurumu bahçesi, 1.105 m²'sini iki adet dini tesis (cami) bahçesi, 15.175 m²'sini ise kavşak ve refüj alanı oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.11.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.74'de Pınar Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

Tablo 4.11. Pınar Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanların Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
-	Açık Yeşil Park Alanları	100 m²
Beyaz Tavşan Parkı	Park	450 m²
Kaya Siteleri Parkı	Park	910 m²

Tablo 4.11.'in devamı

Pınar Parkı	Park	175 m²
Beyaz Tavşan Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	200 m²
Pınar Parkı Ç.O.A.	Çocuk Oyun Alanı	150 m²
Türkiye Elektrik Kurumu Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	1.744 m²
Sağlık Ocağı	Resmi Kurum Bahçesi	1.503 m²
Köy Hizmetleri Sosyal Tesisleri	Resmi Kurum Bahçesi	21.347 m²
Toptancı Sebze Hali Tesisleri	Resmi Kurum Bahçesi	8.007 m²
Ahmet Yener İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	3.734 m²
Beyaz Tavşan Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	100 m²
Kaya Siteleri Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	70 m²
Pınar Parkı Spor Aletleri	Spor Alanları	75 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	841 m²
-	Ağaçlandırma Sahası	814 m²
Bahriye Sultan Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	527 m²
Köy Hizmetleri Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	578 m²
-	Kavşak ve Refüjler	15.000 m²
		Toplam: 56.325 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Pınar Mahallesinin 4.597 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Pınar Mahallesinin çocuk oyun alan miktarının 350 m² olduğu tespit edilmiştir. Olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (4.597x1,5=) 6.895 m²'dir. Pınar mahallesinde kişi başına düşen çocuk oyun alan miktarı (350/4.597=) 0,07 m² olarak hesaplanmıştır. Bu değer, çocuk oyun alanı baz alındığında standardın çok altında kalmaktadır. Standarda göre (6.895-350=) 6.545 m² çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.70.Beyaz Tavşan çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.71. Kaya Siteleri parkı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.72. Pınar parkı çocuk oyun alanı ve spor aletleri (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.73. Muhtarlık yanı açık yeşil park alanı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.74. Pınar Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.1.12. Yayla Mahallesi Açık-Yeşil Alanlarının Durumu

Yayla Mahallesi Kırklareli kent merkezinin eski yerleşiminin bulunduğu 'Kepek Yayla' olarak anılan en önemli geleneksel mahallesidir. Yayla Mahallesi, kuzey batısında Cumhuriyet Mahallesi, batısında Demirtaş Mahallesi, doğusunda da Akalar Mahallesi ile komşudur. Yüzölçümü 401.880 m² (yaklaşık 40 ha) olup, yüzölçümü alan büyüklük sıralamasında 9. sırada yer almaktadır. Mahalle nüfusu 6.265 kişidir. Diğer mahallelerle nüfus büyüklükleri karşılaştırıldığında 3. kalabalık mahalledir. Nüfus yoğunluğu 156 kişi/ha'dır.

Mahalle, tarihte Rumların daha yoğun olduğu aynı zamanda Türkler ve Bulgarların birlikte yaşadığı eski kent merkezidir. Yayla Parkı eskiden halkın toplanma alanı olarak kabul edilen en büyük parkıdır [46]. Bu tarihi niteliklerinden ötürü günümüzde mahallenin önemli bir bölümü kentsel sit alanı içinde bulunmaktadır. Yayla Caddesi, Namazgâh Caddesi, Laleli Sokak, Mektep Sokak, önemli tarihi yerleşimleri barındırmış bölgelerdir. Vali Faik İlköğretim Okulu, Tevfik Fikret İlköğretim Okulu, Vakıflar Öğrenci Yurdu önemli tarihi binalardır. Verem Savaş Dispanseri mahalledeki önemli sağlık kurumudur.

Yayla Mahallesinde önerilen imar planına göre toplam 26.674 m² açık yeşil alan bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanların; 12.263 m²'sini on iki adet açık yeşil park alanı, 5.927 m²'sini yedi adet çocuk oyun alanı, 5.133 m²'sini iki adet resmi kurum bahçesi, 3.048 m²'sini iki adet eğitim kurumu bahçesi, 303 m²'sini ise bir adet dini tesis (cami) bahçesi oluşturmaktadır. Mahallenin mevcut açık yeşil alanları da Tablo 4.12.'de belirtilmiştir. Bu alanların haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.76'da Yayla Mahallesi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

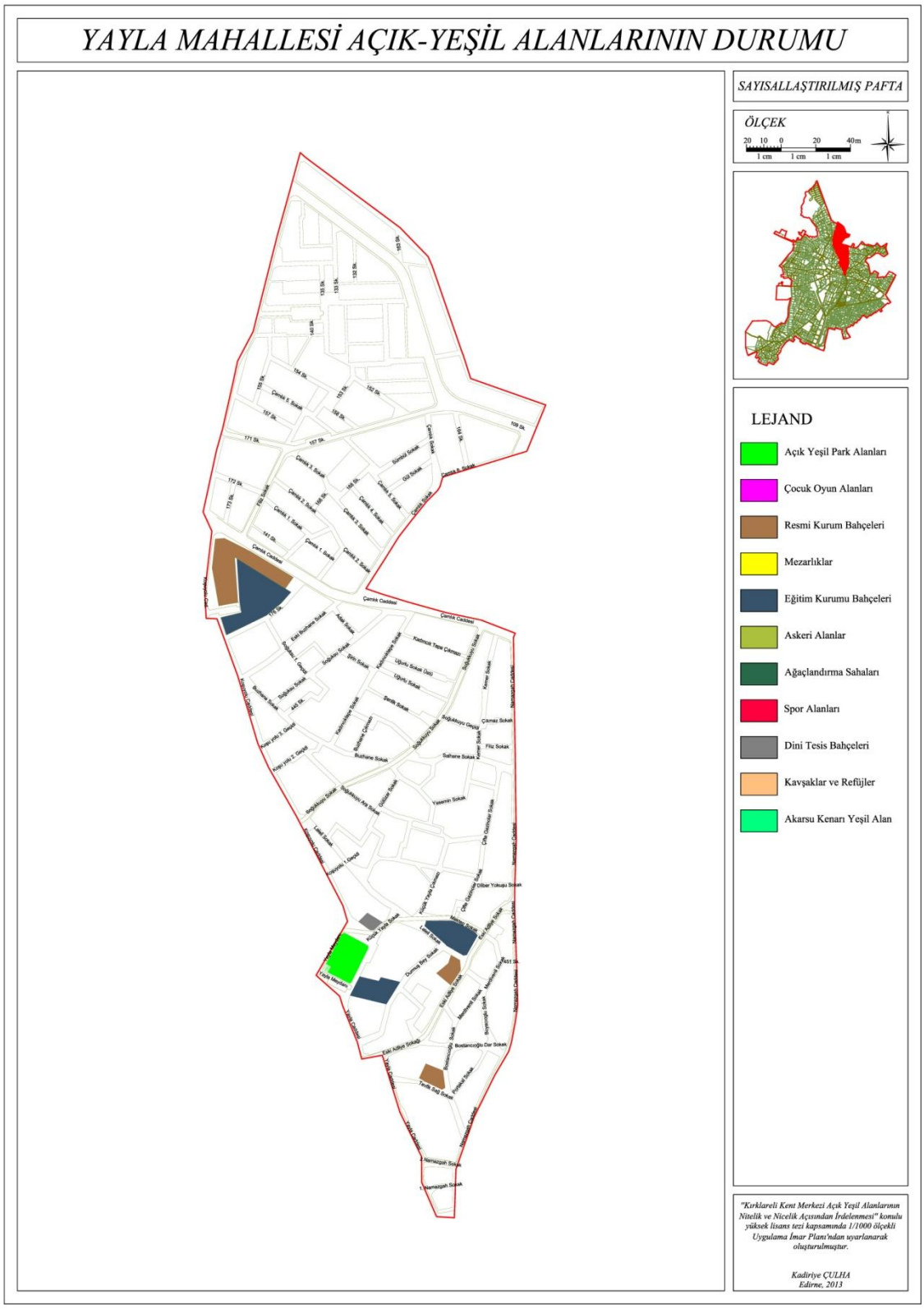
Tablo 4.12. Yayla Mahallesi mevcut açık yeşil alanları, fonksiyonları ve büyüklükleri

Açık Yeşil Alanların Adı	Fonksiyonu	Büyüklüğü (m²)
Yayla Parkı	Park	2.580 m²
Verem Savaş Dispanseri Bahçesi	Resmi Kurum Bahçesi	473 m²
Tevfik Fikret İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	1.828 m²
Vali Faik Üstüner İÖO. Bahçesi	Eğitim Kurum Bahçesi	1.220 m²
Yayla Cami Bahçesi	Dini Tesis Bahçesi	303 m²
		Toplam: 6.404 m²

Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Yayla Mahallesinin 6.265 kişi olan nüfusuyla ilköğretim yerleşme ünitesi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar çocuk oyun alanları öncelikli olmak üzere okul bahçeleri ve tüm donatıları ile parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı çocuk oyun alanı fonksiyonu baz alınarak 1,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Bu verilere göre Yayla Mahallesi incelendiğinde mahallede çocuk oyun alanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Standartlara göre mahallede olması gereken çocuk oyun alanı miktarı (6.265x1,5=) 9.397 m²'dir. Mahallenin bu miktardaki çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4.75. Yayla parkı (Foto: K. ÇULHA, 2013)

Şekil 4.76. Yayla Mahallesi açık yeşil alanlarının durumu

4.2. Kırklareli Kent Merkezi Bütününde Açık ve Yeşil Alanlarının Nicel ve Niteliksel Durumu

2010-2014 yıllarını kapsayan stratejik plana göre, Kırklareli Belediyesinin hedef çalışmaları kapsamında belirlemiş olduğu 16 stratejik alan içerisinde 13. sırada yeşil alanlar yer almaktadır. Belediye bu planda "kent halkının çevrelerinden zevk alarak yararlanmalarını ve serbest zamanlarını verimli bir biçimde değerlendirmelerini sağlayarak yaşam kalitesini arttırmayı'' amaçlamaktadır. Yeşil alanlarla ilgili hedefleri 4 başlık altında toplanmıştır. Bu hedefler aşağıdaki maddelerde belirlenmiştir [54].

- Yeni yeşil alanlar düzenleyerek kişi başına düşen yeşil alan miktarını arttırmak,
- İhtiyaç duyulan bölgelerde çocuk oyun alanları yapmak,
- Şehir içerisinde kentlere uygun ağaç ve çiçek sayısını arttırmak,
- Mezarlıklar ve Şehitliklerin bakımının yapmak.

2010-2014 Stratejik planında gerçekleştirilmesi hedeflenen bu maddelerden yeşil alanların, çocuk oyun alanlarının ve ağaçlandırma sahalarının miktarının niceliksel olarak arttırılmış hali önerilen imar planında belirtilmiştir.

Kırklareli kent merkezi bütününde önerilen imar planına göre toplam 2.010.913 m² açık yeşil alan bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanların; toplam 386.129 m²'sini 332 adet açık yeşil park alanı, toplam 85.933 m²'sini 122 adet çocuk oyun alanı, toplam 354.301 m²'sini 41 adet resmi kurum bahçesi, toplam 103.241 m²'sini 5 adet mezarlık, toplam 560.570 m²'sini 31 adet eğitim kurumu bahçesi, toplam 32.803 m²'sini 7 adet askeri alan, toplam 97.601 m²'sini 2 adet ağaçlandırma sahası, 69.617 m²'sini Çamlık piknik alanı, toplam 159.210 m²'sini 16 adet spor alanı, toplam 15.728 m²'sini 18 adet dini tesis (cami) bahçesi, 104.349 m²'sini akarsu kenarı yeşil alan ve 42.431 m²'sini kavşak ve refüjler oluşturmaktadır. Tüm bu verilere bakıldığında önerilen imar planına göre Kırklareli kent merkezi bütününün aktif ve pasif alanlar gözetilmeksizin kişi başına düşen açık yeşil alan miktarının 29,8 m²/kişi olduğu hesaplanmıştır.

Kırklareli kent merkezi bütünün mevcut durumu incelendiğinde, kentsel - doğal yeşil alan veya aktif-pasif yeşil alan diye ayrım yapılmadan kent merkezinde toplam 1.181.968 m² (118 ha) büyüklüğünde açık yeşil alan bulunduğu tespit edilmiştir. 2012 ADNKS nüfus verilerine göre Kent merkezinin nüfusu 67.360 kişidir. Bu büyüklükten yola çıkarak Kırklareli kent merkezi bütününde kişi başına düşen açık yeşil alan miktarının 17,5 m²/kişi olduğu belirlenmiştir.

Kentin mevcut açık yeşil alanları kentsel yeşil alan – toplumun yararlanmasına açık tutulmuş Park alanları, Çocuk oyun alanları, Spor alanları, Dinlenme gezinti alanları – büyüklüğü bakımından incelendiğinde, merkezdeki parkların, çocuk oyun alanlarının, spor alanlarının ve dinlenme - gezinti yerlerinin alan büyüklükleri toplamı 266.475 m² olarak tespit edilmiştir. Bu verilere göre kent merkezinde kişi başına düşen mevcut kentsel aktif yeşil alan miktarının 3,9 m²/kişi olduğu belirlenmiştir. Kent bütününün haritadaki mevcut konumları ise Şekil 4.77'de Kırklareli Kent Merkezi Açık Yeşil Alanlarının Durumunu gösteren Plan'da verilmiştir.

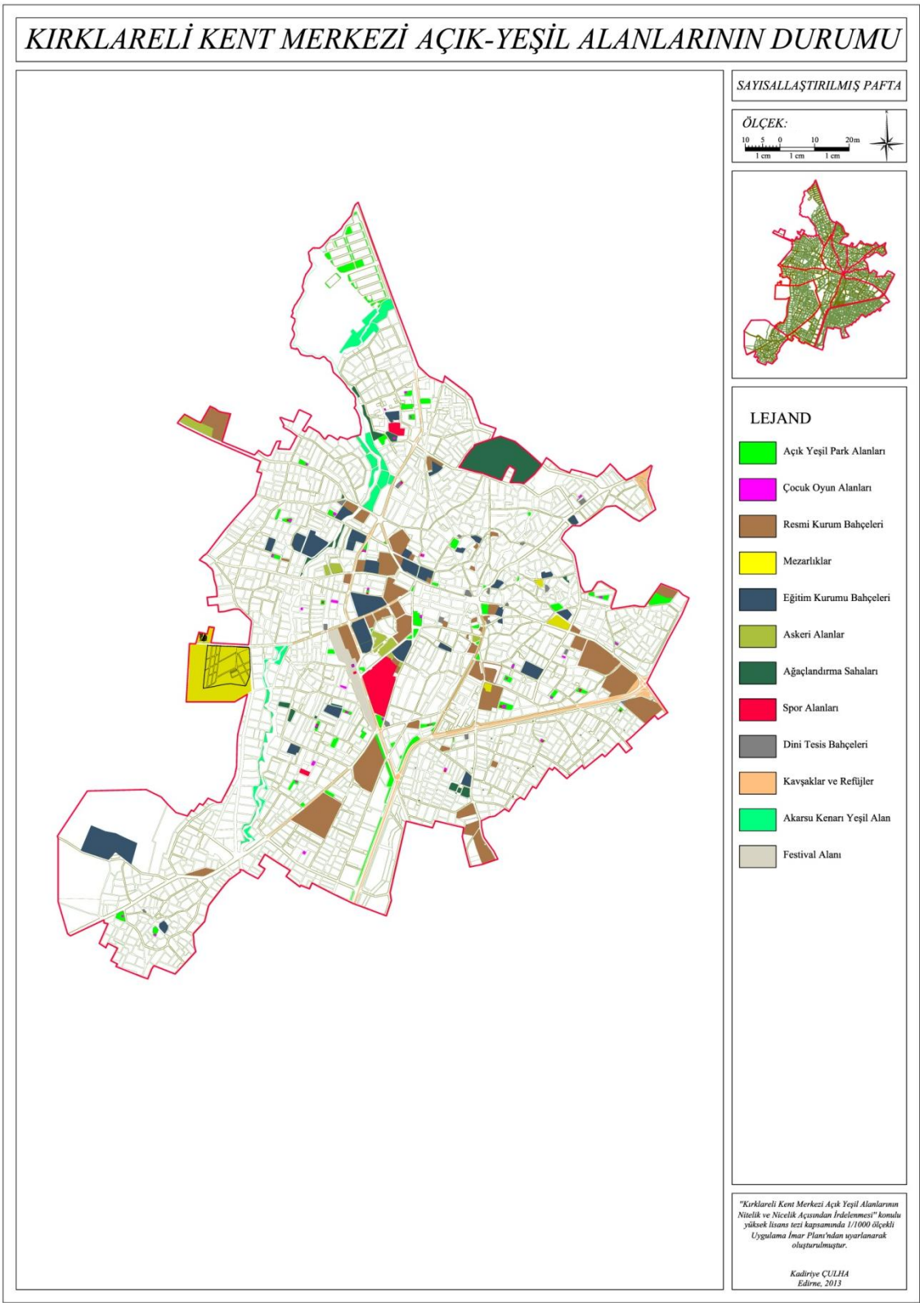
Nüfus ve yerleşme birimine göre belirlenen ölçütler incelendiğinde, Kırklareli kent bütününün kent ünitesi düzeyinde yer alması gerektiği bilinmektedir. Bu birimde olması gereken fonksiyonlar diğer ünitelerdeki yeşil alanlar ile birlikte semt stadı ve parklardır. 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazetede yapılan değişikliklerle kent ünitesi düzeyinde yeşil alanların miktarı semt stadı (1 m²) ve parklar (3,5 m²) baz alınarak 4,5 m²/kişi olarak kabul edilmektedir. Standartlara göre kent bütününde kişi başına düşen aktif yeşil alanların 10 m²/kişi olması gerekmektedir. Kent bütünü ele alındığında 10 m²/kişi olan aktif yeşil alan standardının 1,5 m²/kişisi çocuk oyun alanı, 3 m²/kişisi spor alanı, 5,5 m²/kişisi park alanı olarak detaylandırılabilir. Bu standartlara göre Kırklareli kentinin durumunu inceleyecek olursak; Kırklareli kent merkezinde toplam 7.971 m² çocuk oyun alanı olduğu ve kişi başına 0,1 m²/kişi alan düştüğü görülmektedir. Bu miktarın standartların çok altında olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye standartlarına göre 2 m²/kişi spor alanları, 1 m²/kişi ise kent stadyumu olduğu bilinmektedir. Bu durumda Kırklareli kent stadı 57.256 m² alan büyüklüğüne sahip ve kent nüfusu 67.360 kişidir. Bu veriler standartlara göre incelendiğinde kentte kişi başına düşmesi gereken 1 m²/kişi stadyum alanının, kent bütününde bakıldığında 57.256 m² olduğu fakat standartlara uygunluğu açısından 67.360 m² alana sahip olması gerektiği görülmektedir. Kentteki stadyum hariç spor alanları toplam 10.692 m²'dir ve kişi başına 0,1 m²/kişi alan düştüğü görülmektedir. Bu miktar standartların çok altındadır. Yine standartlar ele alındığında kişi başına 5,5 m² park alanının olması gerektiği fakat kentteki parklar incelendiğinde parkların toplam alan büyüklüğünün 50.160 m² olduğu ve kişi başına (50.160/67.360=) 0,7 m² alan düştüğü belirlenmiştir. Bu miktarın da standartların çok altında olduğu tespit edilmiştir.

Kırklareli kent merkezinin; park alanları, çocuk oyun alanları ve spor alanları gibi aktif yeşil alanları ile imar planında önerilmiş alan, mevcut alan ve imar planına göre yapılması gereken alan olarak Tablo 4.13'te gruplandırma yöntemi gerçekleştirilmiştir. Böylelikle bu veriler kullanılarak kent merkezinde aktif yeşil alanların imar planına göre gerçekleşme durumu ve mevcudun imar planına göre yapılması gereken miktarları tespit edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda İmar Planında önerilen aktif yeşil alanların sadece % 20'sinin uygulanmış olduğu saptanmıştır. Bu oran oldukça düşüktür. İmar planında kişi başına 9,2 m² aktif yeşil alan öngörülürken mevcutta kişi başına 1,8 m² aktif yeşil alan düşmektedir (Tablo 4.13). Bu sonuçlar Kırklareli kent merkezi bütününde yeşil dokunun henüz planın öngördüğü aşamaya ulaşılamadığını göstermektedir.

Bu çalışmanın sonucunda iki farklı açık yeşil alan miktarı belirtilmiştir. Bunlardan 3,9 m²/kişi olarak belirlenen yeşil alan miktarında kent bütünü aktif yeşil alanlarına dinlenme ve gezinti alanları da eklenerek hesaplanmıştır. Aşağıdaki tabloda belirtilen 1,8 m²/kişi alana sahip olan aktif yeşil alan miktarında ise sadece park alanları, çocuk oyun alanları ve spor alanlarının miktarları kullanılmış, dinlenme ve gezinti yerleri göz ardı edilmiştir.

Tablo 4.13. Kırklareli kent merkezi aktif yeşil alanlarının gerçekleşme durumu

FONKSİYON	İMAR PLANINDA ÖNERİLMİŞ ALAN (m²)	m²/kişi	MEVCUT ALAN (m²)	m²/kişi	İMAR PLANINA GÖRE YAPILMASI GEREKEN ALAN (m²)	m²/kişi	GERÇEKLEŞME DURUMU (%)
Park Alanları	386.129	5,7	50.160	0,7	335.969	4,9	13
Çocuk Oyun Alanları	85.933	1,2	7.971	0,1	77.962	1,1	9
Spor Alanları	159.210	2,3	67.948	1	91.262	1,3	43
AÇIK YEŞİL ALANLAR TOPLAMI	**631.272**	**9,2**	**126.079**	**1,8**	**505.193**	**7.3**	**20**

Şekil 4.77. Kırklareli kent merkezi açık yeşil alanlarının durumu

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırklareli kent merkezinin 2007 yılından bu yana hızlı bir kentleşme sürecine girdiği görülmektedir. Bu kentleşme faaliyetleri yeşil alanların varlığını da etkilemektedir. Mevcut yeşil alanlar yerini konut alanlarına bırakmaktadır. Yoğun yapılaşma sürecinde olan Kırklareli kentinde insanlar rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri, ruhsal olarak rahatlayacakları park alanlarına gereksinim duymaktadır. Bu alanlar yeterli fonksiyonlara ve donatı elemanlarına sahip olmalıdır.

Bu çalışma ile Kırklareli kent merkezinin mahalle bazında ve nüfus yoğunluklarına göre içerdiği açık yeşil alanlar irdelenmiş ve hangi bölgelerde ne kadar yeşil alan miktarına ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Kentte tespit edilen açık yeşil alanların nitelikleri, nicelikleri ve mevcut durumlarına ilişkin genel sonuçlar aşağıda belirtilmiş ve öneriler getirilmiştir.

Kent bütününde özellikle açık yeşil park alanlarında gerekli yeşil alan planlamasının gerçekleştirilmediği görülmektedir. Bu nedenle yeşil alan olarak ayrılmış alanlar halk tarafından yeşil alan niteliğine sahip alanlar olarak algılanmamakta ve farklı kullanımlar içermektedirler (Şekil 5.1). Bu durumla ilgili yerel yönetim gerekli tedbirleri almalı, açık yeşil alanların daha algılanabilir şekilde sınırlandırılması sağlanmalıdır.

İstasyon mahallesinde yer alan ve en büyük açık yeşil alana sahip olan Festival alanı halkın yoğun olarak kullandığı yeşil alandır. Kent halkı bu alanı daha çok yürüyüş ve dinlenme amacıyla kullanmaktadır. Fakat alan yürüyüş yapmak gibi spor aktivitelerine uygun değildir. İnsanların isteklerini göz önünde bulundurarak planlama ilkelerine uygun olarak yürüyüş parkurları düzenlenmelidir.

Şekil 5.1. Yeşil alan niteliğini kaybetmiş tır park alanı olarak kullanılan alan

Kentte insanların eğlenme ve dinlenmeleri için yapılmış 34 adet park alanı bulunmaktadır. Bu park alanlarında gerekli olan donatı elemanlarının yeterli sayıda olmadığı tespit edilmiştir. Kent merkezi açık yeşil alanlarının kişi başına düşen yeşil alan miktarları 3,9 m²/kişi hesaplanmıştır ancak Türkiye standartlarına göre bu oran 10 m²/kişi olmalıdır. Açık yeşil alanlar açısından Kırklareli ili nicel olarak yetersiz bulunmuştur ve bu alanların mahalleler bazında gerçekleştirilen inceleme sonucunda kent içerisindeki dağılımlarının dengesiz olduğu belirlenmiştir. Yeterli ve dengeli bir açık yeşil alan sisteminin oluşturulması için miktarları arttırılmalı ve kent içinde düzenli dağılımları sağlanmalıdır. Mahalle ünitesi düzeyinde ve ilköğretim ünitesi düzeyinde yeşil alan fonksiyonlarının standartlarına dikkat edilmeli, özellikle ilköğretim ünitesi düzeyinde çocuk oyun alanlarının varlığına, mahalle ünitesi düzeyinde ise spor alanlarına ağırlık verilmelidir. Öyle ki bazı mahallelerde (Doğu mahallesi) çocuk oyun alanı dahi bulunmamaktadır.

Parklarda zemin elamanlarının zamanla aşınması, donatı elemanlarının bozulması, yeşil alanlarda kullanılan çimlerin güneşten yanması veya yoğun kullanımdan dolayı yok olması gibi bakımsızlığa dayanan eksiklikler görülmektedir. Bu

eksikliklerin giderilmesinde belirli zaman periyotlarında gözlemler yapılmalı ve eksiklikler tamamlanmalıdır.

Kent merkezindeki parklarda bitki materyali kullanımında bazı eksikler yer almaktadır. Bu nedenle parkların bitkisel tasarımı yeniden ele alınmalı, geniş ve iğne yapraklı ağaç ve ağaççıklar ile birlikte çalı, çok yıllık ya da mevsimlik çiçek ve yer örtücü bitkilerle işlevsel ve estetik etkili kompozisyonlar oluşturulmalıdır.

Çocukluk dönemi, sonraki yaşlardaki kişilik ve zihinsel yeteneklerin gelişmesinin temelinin atıldığı dönemdir. Bu yeteneklerin gelişmesindeki en önemli alan şüphe yok ki özgürce kendilerini ifade ettikleri çocuk oyun alanlarıdır [66].

Araştırma alanında bulunan 37 adet çocuk oyun alanlarının büyüklükleri 100 ile 500 m² arasında değişmektedir. Merkezdeki çocuk oyun alanları nitelik açısından incelendiğinde; çocuk oyun alanlarının etrafında koruma (çit) elemanı bulunmamaktadır. Alanların büyük çoğunluğunda gölgeleme elemanları ve aydınlatma elemanları yer almamakta olup çocukların gün içinde oyun mekânlarında vakit geçirmelerine olanak sağlanamamaktadır. Bu nedenle çocuk oyun alanları tekrar gözden geçirilmeli, sınırları belirgin hale getirilmeli, gerekli güvenlik önlemleri alınmalı, uygun bölgelerinde aydınlatma ve gölgeleme elemanları kullanılmalıdır.

Kent merkezinin çocuk oyun alanları farklı yaş gruplarına hitap etmemektedir. Donatım elemanları ve nitelikleri yönünden belirli standartlara uymamaktadır. Alan analizinin gerçekleştirildiği sırada ebeveynlerle yapılan konuşmalarda çocuk oyun alanlarında oturma birimlerinin yeteri düzeyde bulunmaması bu alanlardaki en büyük eksikliklerden biri olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda çocuk oyun alanlarının çevresinde Trafo, Doğalgaz ve çöp konteynırları bulunmaktadır (Şekil 5.2). Bu tür kullanımlar çocuklara zarar verebileceğinden ötürü bu alanların tekrar gözden geçirilmesi, mümkünse buradaki zararlı kullanımların kaldırılması gerekmektedir. Çocuk oyun alanlarının neredeyse hepsinin etrafında bulunan çimlerin bakımsız olduğu tespit edilmiştir.

Kentteki oyun alanlarında engelli çocuklar için oluşturulmuş oyun mekânları bulunmamaktadır. Bunun için daha sonra yapılacak oyun alanlarında engelliler için oyun alanı tasarım ilkeleri göz önüne alınarak düzenlemeler yapılmalıdır. Mevcut oyun alanlarında tekerlekli sandalyelerin rahat dolaşmasını sağlayacak mekânlar oluşturulmalıdır.

Çocuk oyun alanlarında kum ve kauçuk yüzeyler yumuşak malzeme olarak kullanılmıştır. Kum düzenli olarak bakımı yapılması gereken bir malzeme olup belirli aralıklarla değişimi yapılmalıdır. Bu alanlarda kullanılan kumun bir oyun aracı olarak ele alınmaması yaratıcı oyun ihtiyacının sınırlı düzeyde karşılandığını ortaya çıkarmıştır. Kum kadar etkin bir oyun aracı olan su ise parklarda görsel amaçla kullanılmış olup suyun, kum gibi bir oyun aracı olarak kullanılabileceği göz ardı edilmiştir.

Şekil 5.2. Çocuk oyun alanlarında trafo ve çöp konteynırları

Çalışmanın sonucunda mevcut çocuk oyun alanlarının kişi başı 1,5 m² olması gerekirken bu değerin Kırklareli kent merkezi için 0,1 m² kişi olarak tespit edilmiştir. Standardın çok altındaki bu değer çocuk oyun alanlarının çok yetersiz olduğunun göstergesidir. Çocuk oyun alanlarının hem nitelik hem de nicelik olarak çocuğun bedensel, ruhsal, akılsal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Bu alanların fiziksel özellikleri dikkate alındığı zaman alansal büyüklüklerinin yeterli olmadığı belirlenmiştir. Mevcut oyun alanlarının, güvenli ve çocukların özgürce oynayabilecekleri bir mekân özelliği taşımadığı da görülmüştür. Çocuk oyun alanlarının donatı alanı, kişi başına düşen alanları, alansal büyüklük, çocuk oyun alanı sayısı açısından yetersizdir. Çocuk oyun alanlarındaki donatı elemanları

oldukça eski bulunmuş ve çocukların ihtiyaçlarına göre tasarlanmamıştır. Ayrıca engelli çocuklar için ayrı parklar oluşturulması gerekli görülmektedir.

Tüm bu veriler ışığında kentsel yeşil alan planlamalarında çocuk oyun alanlarının ne kadar önemli olduğu bilincine varılmalıdır. Çocukların eğitimi ve isteklerine cevap verecek oyun alanlarının sayısı arttırılmalı ve yerel yönetimler bu alanlara gereken önemi vermelidir.

Çocuk oyun alanları, çocukların eğilim ve beklentileri dikkate alınarak, yer seçimi, zemin kaplamaları, bitkilendirme ve güvenlik gibi tasarım ilkeleri doğrultusunda yapılmalıdır. Çocuklar; oyun alanlarında hiçbir güvenlik sorunu yaşamadan özgürce oynamalıdırlar. Bu konuda yerel yönetimler oyun alanlarının güvenliğini en etkin şekilde sağlamalıdırlar. Çocuk oyun alanlarında bitkilerin varlığı çocukların kendilerini doğal ortamdaymış gibi hissetmelerini sağlamaktadır. Bu yüzden çocuk oyun alanlarının bitkisel tasarımına önem verilmelidir. Bitkisel tasarım açısından özellikle çocuk oyun alanlarında kullanılan bitkilere dikkat edilmeli iğneli, zehirli bitkilerin getirilmesi önlenmelidir. Kent içerisinde çocuk oyun alanlarının hem sayısal hem de alansal olarak homojen dağılımları sağlanmalıdır.

Kentte insanların spor aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri 16 adet açık hava spor aletlerinin bulunduğu alanlar yer almaktadır. Türkiye standartlarına göre 2 m² kişi olması gereken spor alanları Kırklareli kenti için 1 m² kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan spor alanlarının yetersiz olduğu açıktır. Bu alanlar daha çok çocuk oyun alanları ile birlikte kullanılmıştır. Ancak spor ile çocuk oyun alanları güvenlik sebebiyle yakın planlanmamalıdır, bu şekilde planlanan alanlarda ise belirli ayırıcı elemanlar kullanılmalıdır. Halkın yoğun ilgisinden dolayı bu aletlerin sayısının arttırılması gerekmektedir. Her mahalle birimi için her yaş grubundan halkın yararlanabileceği ve sürekli kullanıma açık semt spor sahalarının oluşturulması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Kırklareli kent merkezi yeşil alanlarının eksiklikleri ve eksikliklerin giderilmesinde alınması gereken önlemler Tablo 5.1'de özetlenmektedir.

Kentteki açık ve yeşil alanlar büyüme hızına paralel bir gelişme göstermemiştir. Kentin gelecekteki nüfus artışı dikkate alınarak, uzun bir döneme dayanan nüfus tahminlerine göre planlanmadığı, sosyal ve ekonomik faktörlere göre şekillenmediği görülmektedir. Bu yüzden açık ve yeşil alanların geleceği ile ilgili planlamaya acil olarak önem verilmesi gerekmektedir.

Tablo 5.1. Yeşil alanların eksiklikleri ve giderilmesinde alınması gereken önlemler

FONKSİYON	TESPİT EDİLEN EKSİKLİKLER	ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER
Açık Yeşil Park Alanları	- Yeşil alan niteliğinin algılanamaması - Gerekli olan donatı elemanlarının yeterli miktarda olmaması - Açık yeşil alanların nicel olarak yetersiz bulunması ve bu alanların dağılımlarının düzensiz olması - Açık yeşil park alanlarında bakımsızlığa dayanan eksikliklerin bulunması - Yeşil alanlarda bitki materyali kullanımına dikkat edilmemesi	- Açık yeşil alanlar daha algılanabilir şekilde sınırlandırılmalı - Aydınlatma, oturma, gölgeleme, koruma (çit) elemanları, çöp kutuları vb. donatı elemanları bu alanlara eklenmeli - Yeterli ve dengeli bir açık yeşil alan sisteminin oluşturulması için miktarları arttırılmalı ve kent içinde düzenli dağılımları sağlanmalı - Eksikliklerin giderilmesinde belirli zaman periyotlarında gözlemler yapılmalı ve eksiklikler tamamlanmalı - Bu alanlarda bitkisel tasarım yeniden ele alınmalı, işlevsel ve estetik etkili kompozisyonlar oluşturulmalı
Çocuk Oyun Alanları	- Çocuk oyun alanları yakınında trafo, doğalgaz ve çöp konteynırlarının bulunması - Güvenli ve çocukları özgürce oynayabilecekleri bir mekân özelliği taşımaması - Engelli çocuklar için oluşturulmuş oyun mekânları bulunmaması	- Çocuklar için zararlı görülen kullanımlar kaldırılmalı - Çocuklar oyun alanlarında hiçbir güvenlik sorunu yaşamadan özgürce oynamalı - Engelliler için oyun alanı tasarım ilkeleri göz önünde bulundurularak düzenlemeler yapılmalı, mevcut oyun alanlarında tekerlekli sandalyelerin rahat dolaşmasını sağlayacak mekânlar oluşturulmalı
Spor Alanları	- Yürüme, eğlenme, dinlenme gibi rekreasyonel faaliyet alanlarının yetersiz kalması - Kentin spor alanlarının çocuk oyun alanları ile birlikte kullanılması	- Kent halkının isteklerini göz önünde bulundurarak planlama ilkelerine uygun yürüyüş parkurları düzenlenmeli - Güvenlik sebebiyle çocuk oyun alanları ile spor alanları yakın planlanmamalı, eğer birlikte kullanılıyorsa belirli ayırıcı elemanlar kullanılmalı

EKLER

EK-A: Kırklareli Kent Merkezi açık yeşil alanları 1/1000 ölçekli mevcut durum haritası

KAYNAKLAR

[1] AKDOĞAN, G., 1970: ***Yeşil Sahaların İklimsel Etkileri ve Şehir Planlamasındaki Fonksiyonları,*** Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Cilt:1, Sayı: 2-3, Sayfa: 7-11, Ankara.

[2] GÜL, A., KÜÇÜK, V., 2001: ***Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi,*** Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı:2, ISSN:1302-7085, Sayfa: 27-48, Isparta.

[3] AKDOĞAN, G., 1970: ***Şehirlerimizde Yeni Bir Mekan Planlaması: Çatı Bahçeleri,*** Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, Sayfa: 11-14, Ankara.

[4] ALBAYRAK, B., 2006: ***Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma,*** Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

[5] ETLİ, B., 2004: ***Edirne Merkez İlçe Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi,*** Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.

[6] ŞAHİN, Ş., 2011: ***Planlama II Ders Notları***, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.

[7] PAMAY, B., 1978: ***Kentsel Peyzaj Planlaması,*** İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 2487, O.F. Yayın No: 265, Çağlayan Basımevi, İstanbul.

[8] YILDIZCI, A. C., 1978: ***İstanbul'da Kentsel Doku ile Yeşil Doku Arasındaki İlişkiler ve İstanbul Yeşil Alan Sistemi İçin Bir Öneri,*** İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Doktora Tezi (Yayınlanmamış), İstanbul.

[9] GÜRSES, İ., 1970: ***Yeşil ve Serbest Alan Politikası***, Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Cilt:1, Sayı: l, Sayfa: 18-20, Ankara.

[10] KART, N., 2002: ***Emirgan Parkı'nda Kullanıcıların Memnuniyet Derecelerinin Değerlendirilmesi,*** İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

[11] BUDAK, E. Z., 2010: ***Cumhuriyet Döneminde Antakya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi,*** Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Antakya/Hatay.

[12] ÖNDER, S., 1997: ***Konya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Saptanması Üzerinde Bir Araştırma,*** Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

[13] ÖZTAN, Y., 1991 (91/2): ***Ankara kentinin 2000'li yıllar için açık ve yeşil alan sistemi olanakları Sempozyumu, 2000'li yıllar için Ankara kentinin açık ve yeşil alan sistemi ne olmalıdır?,*** Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Cilt:21, Sayı:30, Sayfa: 32-36, Ankara.

[14] ÇİNÇİNOĞLU, A., 2001: ***Antakya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması ve Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi,*** Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Antakya/Hatay.

[15] YILMAZ, B., 1998: ***Bartın Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerinde Bir Araştırma,*** Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bartın.

[16] AKBULUT, D. Ç., 2007: ***Aksaray Kenti Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi,*** Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

[17] TOSUN, E., 2007: ***Tekirdağ İli Çorlu İlçesi Açık ve Yeşil Alanların Saptanması Üzerine Bir Araştırma,*** Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.

[18] ÖZGÜNER, H., 2011: ***Cultural Differences in Attitudes towards Urban Parks and Green Spaces,*** Landscape Research, 36:5, 599-620.

[19] ÖZCAN, K., 2000: ***Kırıkkale Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma,*** Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

[20] ÖZDEMİR, G. H., 2012: ***Değişik Açık ve Yeşil Alanlarda Bitkisel Tasarım Yönünden Güvenilirlik Faktörünün Analizi,*** Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

[21] ŞAHİN, Ş., BARIŞ, M., 1998: ***Kentsel Doku İçerisinde Açık ve Yeşil Alan Standartlarını Belirleyen Etmenler***, Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Sayfa: 10, İstanbul.

[22] AKSOY, Y., 2001: ***İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi,*** İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

[23] Lİ F., WANG R., PAULUSSEN J., LIU X., 2005: ***Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: a case study in Beijing, China,*** Landscape and Urban Planning 72 (3), pp. 25-336.

[24] KUTER, N., 2007: ***Çankırı Kenti Açık ve Yeşil Alan Varlığı İçinde Tarihi Kent Merkezinin Kentsel Peyzaj Tasarımı Açısından Değerlendirilmesi,*** Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

[25] YILDIZCI, A.C. 1982: ***Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği***, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, Basılmamış Doçentlik Tezi, İstanbul.

[26] AKDOĞAN, G., 1984: ***Doğa Düzenleme Ders Notları***, Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Planlama Yüksek Lisans, İstanbul.

[27] TÜRKAN, E., E., 2009: ***Balıkesir Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi***, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

[28] YILDIZCI, A. C., 1991: ***Türkiye'de İmar Planları Yapımı ve Uygulamasında Yeşil Alan Sorunları***, Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Sayı:2, Sayfa: 26-28, Ankara.

[29] KAYMAKLI, G., 1990: ***Ülkemizde açık ve yeşil alan standartlarının uygulanmasında peyzaj mimarlığı açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları üzerinde bir araştırma***, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

[30] UZ, Ö., 2005: ***Eskişehir Kent Merkezi Yeşil Alanlarının Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Yardımı ile Değerlendirilmesi***, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

[31] GEDİKLİ, R., 1998: ***Kentlerde Kişi Başına Düşmesi Gereken Açık Yeşil Alan Büyüklüğünün Değerlendirilmesinde Kullanılabilecek Matematiksel Bir Model Önerisi: Trabzon Örneği***, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Trabzon.

[32] DEMİR, Z., 2004: ***Düzce'nin Yeni Kentleşme Sürecinde Açık ve Yeşil Alanlara Yeni Fonksiyonlar Kazandırılması,*** İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

[33] ÇETİNER, A., 1991: ***Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri***, İstanbul Teknik Üniversitesi Baskı Atölyesi, Ders Kitabı, İstanbul.

[34] LEVEND, Ö., Z., 2008: *İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Açık ve Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi,* Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

[35] KART, N., 2008: ***İstanbul Tarihi Yarımada Yeşil Alanlarının Tarihsel Süreç İçerisindeki Değişiminin İrdelenmesi***, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

[36] İBB., 2006: ***İstanbul Metropoliten Alan Bütünü Nüfus Donatı Dağılımının İncelenmesi ve Öneri Donatılara İlişkin Analitik Etüd İşi: Yeşil Alanlar***, Şehir Planlama Müdürlüğü, İstanbul.

[37] ETİZ, A., 2007: ***Trakya Bölgesinin Havadan Mağnetik Anomalilerinin İncelenmesi,*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

[38] KIRKLARELİ VALİLİĞİ, 2011: ***Kırklareli İl Çevre Durum Raporu,*** Kırklareli Valiliği, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Kırklareli.

[39] ANONİM, 2013: ***Kırklareli Topoğrafya Haritası*** [Online], *http://www.uydutr.com/topografya/kirklareli* [Ziyaret Tarihi: 02.01.2013].

[40] KIRKLARELİ VALİLİĞİ, 2000: ***Kırklareli İl Yıllığı,*** Kırklareli Valiliği, Kırklareli.

[41] ANONİM, 2013: ***Kırklareli İli Deprem Haritası*** [Online], *http://www.afad.gov.tr/TR/HbIcerikDetay.aspx?ID=23&IcerikID=694* [Ziyaret Tarihi: 02.01.2013].

[42] İNAN, Ç., 2007: ***Yıldız (Istranca) Dağları ve Çevresindeki Floradan Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma ve Ekoturizm Amacıyla Yararlanma Olanakları,*** Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.

[43] ÖZYAVUZ, M., 2008: ***Yıldız Dağları'nın İğneada-Demirköy Arasında Yer Alan Bölümünün Biyosfer Rezervi Olarak Planlanması,*** Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

[44] ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI, 2008: ***Meriç Ergene Havzası Koruma Eylem Planı***, Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Ankara.

[45] KARAÇAM, N., 1970: ***Bütün Yönleriyle Kırklareli ve İlçeleri,*** Yaylacık Matbaası, İstanbul.

[46] KARAÇAM, N., 1995: ***Efsaneden Gerçeğe Kırklareli,*** Belediye Yayını:1, Özyılmaz Matbaası, ISBN: 975- 95221-D-1, Kırklareli.

[47] KIRKLARELİ VALİLİĞİ, 1967: ***Kırklareli İl Yıllığı,*** Kırklareli Valiliği, Kırklareli.

[48] SANAYİ ve TİCARET BAKANLIĞI, 1986: ***1985 Yılı Kırklareli İli'nin Yıllık Ekonomik ve Ticari Durumu Hakkında Rapor,*** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Kırklareli Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü, Kırklareli.

[49] ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI, 2008: ***Kırklareli Ormanlarının Rehabilitasyon Eylem Planı***, Çevre ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.

[50] ÖZEN, U., 2010: ***Kırklareli Belediyesi Ambalaj Atıkları Yönetim Planı,*** Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

[51] METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, ***Kırklareli ili 1980-2011 Yılları Meteoroloji Verileri***, Kırklareli Meteoroloji İstasyonu, Kırklareli.

[52] SİREL O., Ü. 1998: ***Kırklareli Kentsel Sit Alanı (Yayla Meydanı ve Çevresi) Koruma Amaçlı İmar Planı,*** Kırklareli Belediyesi, Trakya Üniversitesi Arge İşletmesi, Kırklareli.

[53] DOĞRUÖZ, T., 2007: *Milli* ***Mücadelede Kırklareli,*** Kırklareli Belediyesi Kültür Yayınları, ISBN: 978-975-95221-1-7, Kırklareli.

[54] KIRKLARELİ BELEDİYESİ, 2010: ***Kırklareli Belediyesi Stratejik Plan Taslağı 2010-2014,*** Kırklareli Belediyesi, Kırklareli.

[55] YÜKSEK, İ. ve Ark., 2010: ***Kırklareli Geleneksel Konut Örneklerinin Enerji Etkinliğinin Değerlendirilmesi,*** IX. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, Sempozyum Bildirisi, Sy: 797-807, İzmir.

[56] DURSUNKAYA, A. R., 1948: ***Kırklareli Vilayetini Tarih, Coğrafya, Kültür ve Eski Eserleri Yönünden Tetkik,*** Birinci Cilt, Yeşilyurt Basımevi, Kırklareli.

[57] ANONİM, 2013: ***İstanbul 1. Bölge Karayolları Haritası*** [Online], http://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionImages/KGMimages/Haritalar/b1.jpg [Ziyaret Tarihi: 23.02.2013].

[58] KIRKLARELİ VALİLİĞİ, 2012: ***Kırklareli İstatistik Yıllığı,*** Kırklareli İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, Kırklareli.

[59] TÜİK, 2013: ***Kırklareli İli Merkez İlçesinin 12 Mahallesine Ait Nüfus Verileri,*** Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Edirne Bölge Müdürlüğü, Edirne.

[60] TÜİK, 2011: ***Türkiye İstatistik Yıllığı 2011,*** Türkiye İstatistik Kurumu, ISBN: 978-975-19-5295-0, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara.

[61] DİNÇER, B. ve Ark., 2003: ***İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması,*** ISBN 975-19-3354-4, Yayın No: DPT 2671, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, TC. Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

[62] KOCAAGA, O., 2011: ***Siyasi Partilerde Seçim Kampanyalarının Finansmanı: Kırklareli Örneği,*** Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

[63] TÜİK, 2012: ***Seçilmiş Göstergelerle Kırklareli 2011,*** Türkiye İstatistik Kurumu, ISBN 978-975-19-5516-6, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara.

[64] YILDIZ, A., ve Ark., 2008: ***Kırklareli Tarihi Çeşmelerinin Geleneksel Kent Dokusu İçerisindeki Yeri ve Önemi***, 4. Ulusal Sinan Sempozyumu Bildirileri, 10-11 Nisan 2008, Sy: 197-202, Edirne.

[65] YÜKSEK İ., 2004: ***Kırklareli Sivil Mimarlık Örneklerinde Pencerelerin Analizi***, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Üniversitesi, Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

[66] AKSOY Y., 2011: ***Çocuk Oyun Alanları Üzerine Bir Araştırma İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon İlleri Örneği***, İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, Yıl:3, Sayı:6, Sayfa: 82-106, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

KADİRİYE ÇULHA 1987 yılında Osmaniye'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana'da Lise öğrenimini ise Kırklareli'nde tamamlamıştır. 2010 yılında Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı lisans öğrenimini üçüncülük derecesi ile tamamlayarak, aynı yıl Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Programında yüksek lisans öğrenimine başlamıştır.